

BBL

Biblioteksbladet

TEMA TIDSKRIFTER: **Barn & unga · Film**

DEBATT: **Slakta länsbiblioteken ·
Universitetsbiblioteken en outnyttjad
resurs · Malmös omorganisation**

06:2009

Upplev nya CS Library

Efter fyra års utveckling och ovärderlig input från våra kunder lanserar vi nu tredje versionen av CS Library med många fantastiska nyheter t. ex. OLA och CS-snabbsök.

OLA, Open Library Access ger biblioteken valfrihet och möjliggör samverkan oberoende av bibliotekssystem. Med ett öppet gränssnitt mot omvärlden erbjuds nya möjligheter för biblioteken att integrera med olika plattformar. CS Library 3 ger blixtsnabba sökningar i katalogen, integrering av externa databaser och sammanfogar allt med besökarnas mervärden. För mer information om framtidens bibliotek; gå till www.cslibrary.se

snabba sökningar i katalogen, integrering av externa databaser och sammanfogar allt med besökarnas mervärden. För mer information om framtidens bibliotek; gå till www.cslibrary.se

Möt oss på Bok & Bibliotek 2009, monter E03:18

Kontakta gärna Rey Langels, VD för Teknikhuset AB,
tel: 090-70 87 06 epost: rey.langels@teknikhuset.se så får du veta mer!

www.teknikhuset.se

Teknikhuset uppfinner och utvecklar programvara och lösningar med människan i centrum för att göra information och teknologi tillgänglig för alla. Produkterna utvecklas på Microsoftplattformen, men kan tack vare sin öppenhet (SOA, XML, web services, web parts, m.m.) enkelt användas tillsammans med de flesta system på marknaden. Våra kunder är kommuner, myndigheter, företag och organisationer med stora krav på säkerhet och tillgänglighet. Teknikhuset har ramavtal med Verva.

ÄRGÅNG 94

Postadress

Box 70380
107 24 Stockholm

Besöksadress

World Trade Center, D5, Klarabergs-
viadukten 70 eller Kungsbron 1,
Stockholm
Tel. 08-545 132 30
BBL Tel. 08-545 132 40
Fax 08-545 132 31

Svensk Biblioteksförerings hemsida

<http://www.biblioteksforeningen.org>

Prenumeration på BBL

För medlemmar i föreningen ingår
BBL i medlemsavgiften, 350:- för
enskild medlem (heltidsstuderande
och pensionärer 175:-). Övriga beta-
lar 500:- (Sverige), utanför Sverige,
600:-

Ansvarig utgivare

Chefredaktör

Henriette Zorn tel. 08-545 132 41
hz@bbl.biblioteksforeningen.org

I redaktionen

Åsa Ekström 08-545 132 43
asa@bbl.biblioteksforeningen.org

Recensionsansvarig

Johannes Rudberg
johannes.rudberg@kb.se

Grafisk form: Paolo Sangregorio

Omslag: Paolo Sangregorio

Redaktionen förbehåller sig rätten
att korta och redigera manus. För
obeställt material ansvarar ej.

Annonser

Bo Eriksson
Knut Wallenbergs väg 35
133 34 Saltsjöbaden
tel. 08-717 43 57 eller
070-714 90 55
bo.erikssonmedia@telia.com
Moms/annonsskatt utgår ej!

Tryck

Norra Skåne Offset, Hässleholm
ISSN: 0006-1867

Svensk Biblioteksförering är en
ideell förening med uppgift att främja
svenskt biblioteksväsen.
Biblioteksbladet speglar föreningens
verksamhet, åsikter och ställnings-
tagande men har också till uppgift
att väcka egen debatt genom att ge
utrymme åt andra åsiktsyttringar.
Tidningen har en fri och självständig
roll och bedrivs med tryckfrihetsför-
ordningen som grund.

Denna tidning gick i tryck den
31 augusti.

Den här tidskriften är
TS-kontrollerad.

Förord

Henriette Zorn

VARJE ÅR likadant, i början av juni, när sista numret inför sommarledigheten är lämnat, krafterna tryter och semestern känns helt realistiskt inom räckhåll. Det är då det är dags att ta ett djupt andetag, kavla upp ärmarna och ladda om inför det sista rycket: förberedelserna inför tidskriftsnumret – årets mest omfattande nummer och det som inleder hösten. Det var bättre förr. På industrisemesterns tid – när de allra flesta gick kring midsommar och var tillbaka igen fyra, fem veckor senare. Numera är det lite hur som helst. Ska man säkert få tag på folk gäller det att passa på de där veckorna i juni före midsommar för sedan kan det vara goodbye ända till slutet av augusti.

Vad ska vi ha för tema i år då, suckas det unisont medan vi står i Press Stop-butiken eller något bibliotek välförsett med tidskrifter. Det finns en ohygglig massa tidskrifter – det är inte det. Det är det där med att helst knyta ihop det till någonting tematiskt och inte upprepa något som vi redan gjort ett annat år. Och alltid när det ska börjas tänkas och spånas kring detta, ja då har liksom kreativiteten checkat ut, redan tagit semester och allt som har med det förbenade tidskriftsnumret känns som en fotboja i hjärnan. Så här är det varje år och varje år sker miraklet: det lättar, det flyter och när resten av jaget ska checka ut ja, då är rätt mycket på banan.

I år har vi koncentrerat oss på tidskrifter som riktar sig till barn och unga men det blir också lite film, lite om Nobelbiblioteket och dess tidskrifter, lite om en ny vetenskaplig tidskrift som utgår från Umeå universitet och mycket annat tidskriftsrelaterat material.

Efter det långa sommaruppehållet är också debattsidorna sprängfyllda vilket är jättekul. Ett inlägg handlar om Malmö stadsbibliotek och anknyter till den sommartorkadebatt (det är väl bara

pseudonymtjafset kring den hajpade Kepler-boken som kan konkurrera) som utbröt när det blev känt att biblioteket skulle gallra tonvis med böcker. Inte nog med det – de gick dessutom raka vägen ner i flismaskinen. Ajajaj. Här var man just i färd med att kommunicera allt det roliga och nya som ska hända – bla

en internationell författarscen – och så bidde det strimlor för hela slanten och i kölvattnet, ett ilsket författarupprop.

Vad kan man lära av debatten i Malmö? Åtminstone tre saker. Det är positivt att människor bryr sig så mycket om böcker och bibliotek. Gallra bör man – ofta – annars dignar biblioteket... under media(-e) trycket. Mediaträning och kommunikationsstrategier – kanske också något för bibliotekspersonal? Negativ publicitet och kritik kan med en offensiv strategi vändas till något positivt – Elsebeth Tank gjorde helt rätt när hon satte sig vid Sydsvenskans chatt och svarade på läsarnas frågor. Nu gäller det att Malmös satsning på Framtidens bibliotek med allt vad det innebär inte går till historien som en berättelse om tonvis strimlade böcker.

När detta nummer utkommer är IFLA i Milano redan över. I somras blev det klart att IFLA 2010 går av stapeln i Göteborg istället för som tänkt var i Brisbane, Australien. Världsländerna brukar få flera år på sig att förbereda en IFLA-konferens, Göteborg och den svenska biblioteksbranschen har ett år på sig. Alla inblandade tycks vara väldigt taggade. Världen kommer till Göteborg and the IFLA Community is looking forward to Gothenburg. So is the BBL community – självklart är arbetsspråket på redaktionen numera engelska. Det finns anledning till oro redan nu avseende nästa års tidskriftsnummer: slutproduktionen tajmar konferensen nästan exakt. Förbenat.

Ur innehållet:

- 4 Tema tidskrifter. Kristian Fredén, Annina Rabe, m fl
- 36 Multeum i Strängnäs. Åsa Ekström
- 38 Inför Bok & Bibliotek. Henriette Zorn
- 46 Månadens uppsats: Medicinska tidskrifter. Anna Kåring Wagman

Avdelningar

- 32 Debatt och kommentar
- 41 Recensioner
- 44 Utblick
- 47 Krönika
- 52 Besserwisser
- 54 Föreningsnytt
- 61 Kalendarium

Tidskrifterna

— en del av ungdoms-
bibliotekets hjärta

AV ÅSA EKSTRÖM

tidskrifter

PUNKTmedis vid Medborgarplatsens bibliotek i Stockholm blev i augusti framröstat till månadens bibliotek av tidningen ViLäser. Ungdomsbiblioteket vänder sig främst till unga i åldern 13–19 år och har öppet lite längre om kvällarna än vad det övriga biblioteket har. Det är en populär mötesplats som verkligen lyckats få ungdomarna att hitta till biblioteket. Det geografiska läget kan vara en bidragande faktor, en annan att det ofta händer saker och ting i lokalerna – allt från stickcafé, Ståupp, skriv- och låtskrivarverkstäder, filmvisningar, författarträffar, tecknarskola etc.

PUNKTmedis hyser även en tidningsredaktion som håller till nere i källarlokalerna: redaktionen för den unglitterära tidningen Ponton.

Ungdomsbiblioteket rymmer också en uppsjö av tidskrifter som framför allt vänder sig till just ungdomar. I bibliotekets tidskriftshyllor

står de uppradade: queerfeministtidningen Ful, mangaserien Shojo, fotbollsmagasinet Offside, den brittiska musiktidningen Uncut, magasinet Existera (som från 2009 endast finns på nätet), landstingsägda Insikt, som skriver om sex och hiv, svenska musiktidningen Sonic, speltidningen Signaler, humanisttidningen Fenix, Chili, Tekla samt Unique som vill förändra samhällets attityder gentemot funktionshinder. Några av tidningarna ser rätt slitna ut som exempelvis musiktidningen Okej. Bibliotekarien Lars Åkesson, som även är involverad i Ponton, menar att det framför allt är den dåliga papperskvaliteten som är förklaringen till slitaget.

– De tidskrifter som är mest populära är nog seriealbumet Nemi och mangaserien Shojo medan t ex Bild & Bubbla och mer samhällsinriktade tidningar som Mana och Megafon tycks intressera mindre.

Här som på alla andra bibliotek förs det naturligtvis ständiga diskussioner om vad biblioteket ska ta in och vad man ska välja bort. Ska man t ex ha Veckorevyn eller inte? Bibliotekarier är inte alltid eniga om vilka tidningar man ska satsa på, åsikterna går även isär hos de unga. I slutändan är det dock pengarna som avgör. Lars Åkesson nämner graffititidningen Underground Productions som är oerhört populär men som biblioteket inte har råd att köpa in eftersom nästan varje nummer stjåls.

I årets upplaga av tidskriftsnumret gör BBL nedslag bland några tidskrifter som vänder sig till barn och unga, bland dem Kamratposten, stöldbegärliga Underground Productions och Ponton. ■

Vi valde Mikromarc 3 efter en mycket noggrann utvärdering. Vi ville ha ett framtidssystem som kan utvecklas med den nya tidens bibliotek.

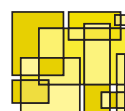
/Britt-Inger Lindqvist, Bibliotekschef Borås Stadsbibliotek

Grattis alla boråsare – nu blir era bibliotek ännu bättre!

Borås stads alla bibliotek blir inom kort en del av Mikromarc-familjen. Bibliotekscentrum välkomnar alla nya användare till ert nya bibliotekssystem. Vi ska jobba hårt för att det ska motsvara och överträffa era förväntningar.

Välkommen att träffa oss på Bok & Biblioteksmässan i Göteborg! Du hittar oss i monter E01:12.

Bibliotekscentrum

Revelgränd 7 ■ 352 36 Växjö ■ Tel 0470-532 530 ■ www.bibliotekscentrum.se

Kamratposten — den enda i sitt slag!

tidskrifter barn och unga

För 117 år sedan hette den Folkskolans barntidning. Sedan decennier heter den Kamratposten. För tre år sedan fick barnens egen tidning en ny chefredaktör som både vill förvalta arvet och utveckla tidningen för dagens medieanpassade unga.

AV ÅSA EKSTRÖM

DET VAR nog en och annan som höjde på ögonbrynen när Ola Lindholm blev chefredaktör för **Kamratposten**, KP, för ungefär tre år sedan. Hans bakgrund från tv-världen som programledare för olika underhållningsprogram som Melodifestivalen och Wild Kids, sågs av de mest skeptiska som ett bevis för ytlighet och fördumning. Med Lindholm vid rodret fruktade man en förflackning av KP. Andra förvånades över att han lämnade tv för något så ohippt och prätigt som KP – en tidskrift som såg dagens ljus 1892, grundad av lärarinnan Stina Quint under namnet Folkskolans barntidning. Redan då var innehållet i tidningen baserat utifrån barnens önskemål. Idag dimper tusentals brev och mejl in till redaktionen varje vecka, med tips och synpunkter som ofta resulterar i artiklar. Tidningen är unik i sitt slag eftersom det egentligen inte finns någon motsvarighet i hela Skandinavien. Tidningens målgrupp är barn mellan 8 och 14 år. Det är mycket om kompisar, känslor, kändisar, kropp och knopp i tidningen. Barnen efterlyser ofta modereportage men högst en gång om året skriver man ett sådant reportage och då blir det mer efter principen ”sno stilen för 100 kronor”, berättar chefredaktö-

FOTO: ÅSA EKSTRÖM

KP:s chefredaktör vill inte göra KP mindre prätigt – snarare tvärtom.

ren. Enligt Ola Lindholm diskuterar man ofta vilka bilder som är ok att publicera och vilka som inte är det.

– Idolbilder kanske inte alltid känns så klockrena. Sångerskan Kelly Clarkson ser exempelvis nästan alltid pornografisk ut på bilder. Det brukar ta en del tid i anspråk att leta efter mer ”normala” foton på henne.

Ola Lindholm säger att han inte är intresserad av att motverka prätigheten utan anser snarare att det är viktigt att vara prätigt ibland. Samtidigt behöver inte det innebära att man ständigt diskvalificerar lättsammare saker. Ola Lindholm tror att det är nödvändigt att förena högt och lågt för trovärdighetens skull. KP har dock en tidningspolicy som redaktionen försöker följa. Varje tidningsnummer ska i text och bild medverka till att öka självkänslan hos läsaren. Det är exempelvis viktigt att barnen ska kunna lösa korsorden och att texter inte ska kunna översättas till en direkt mobbingsituation eller något liknande.

– Vi publicerar till exempel inga ”Alla barnen historier” för det kan finnas någon i

klassen som kan heta Rut eller vad det nu är för namn. Vi gör ständigt sådana avvägningar.

KP är helt fri från annonser och finansieras utifrån prenumerationsintäkter. Ola Lindholm menar att KP därför är oerhört beroende av hur stora barnkullarna är. 1990 hade KP 70 000 prenumeranter vilket då motsvarade 5,15 procent av målgruppen. När Ola Lindholm tog över hade KP 43 000 prenumeranter vilket då motsvarade 5,25 procent av målgruppen.

– Trots tuffare tider har vi goda tider. Föräldrarna säger upp andra tidningsprenumerationer men fortsätter att satsa på barnen, berättar han när vi träffas på hans arbetsrum i Bonniers tidskriftshus på Sveavägen i Stockholm.

Ola Lindholm sticker inte under stol med att både ägarna och han själv har höga målsättningar för KP. Några av dem har infriats eftersom han har lyckats dämpa upplageraset och fått den att öka igen. Tidningen har en stigande upplaga med 45 000–47 000 och ligger över budget just nu. Ägarna är för tillfället nöjda. Man har även satsat på att nå killarna

genom att skriva mer om spel och naturvetenskapliga ämnen. Vad var det då som fick honom att ta jobbet som chefredaktör för en välrenommerad tidskrift som KP – trots att han aldrig arbetat med tidningar tidigare?

– Jag fick möjligheten att på allvar kunna göra något med hög kvalitet som skulle vara bestående. Man känner sig ibland som den sista utposten i tidningssammanhang för barn.

Utmaningen var att placera tidningen på kartan igen efter några års nedförsläppte både vad gäller synlighet och siffror.

Ola Lindholm skrånade både internt och externt för att få stöd och publicitet. Han rivstartade med ny tidningslayout som hade starkare färger och ett nytt tilltal.

– Underhållning som serier och önskebilder har förts in men vi satsar mest på det tyngre materialet. Det är ju den unika seriösa barnjournalistiken som är ryggraden och som ger oss vår särställning.

Eftersom barn kanske är än mer konservativa tidningsläsare än vad vuxna är, blev det en hel del reaktioner på förändringen av tidningen, tex när brevvännerna försvann från papperstidningen. Störst rabalder blev det dock när masken Karl-Putte, som illustratören Cecilia Torudd skapat, plockades bort ur tidningen.

– Men jag hade stora planer för Karl-Puttes comeback eftersom jag utgick ifrån att tidningen ägde sin maskot. Men när det kom till Cecilia Torudds kännedom skakade hon fram ett kontrakt från 1971 som satte stopp för det. Hon var överhuvudtaget inte intresserad av att förhandla eller sälja rättigheterna, berättar Ola Lindholm.

200 000 kronor satsades för att göra Karl-Putte rörlig i 3D-format på webben. En sats-

FOTO: ÅSA EKSTRÖM

Maskotmasken Karl-Putte som bara försvann.

ning som gick rakt ut i sjön. En dyr läxa men det riktigt tråkiga är ju att Karl-Putte har försvunnit helt, konstaterar chefredaktören. En annan utmaning som Ola Lindholm dock rött i land är att ha tagit KP in i en ny tid där medieanvändandet ser helt annorlunda ut jämfört med förr.

– KP-webben är en fantastisk framgång. Barnen är otroligt aktiva på webben. Vi får 2 000 svar på dagens fråga och har 60 000 inlägg varje vecka. För oss som tidning ger ju det en unik inblick vad det är som gäller och hur barn kommunicerar på nätet.

Med Bonniers kraft har man kunnat skapa en relativt god och bra plats för barn på webben, vilket ger tidningen cred. Naturligtvis är även föräldrarna en målgrupp när det gäller marknadsföring av KP-webben samtidigt som de ska känna sig trygga i att barnen vistas på

säkra och reklamfria zoner, menar Ola Lindholm. I dag är webbplatsen gratis men den kan komma att kosta i framtiden. På webben finns ännu inga regler kring marknadsföring mot barn. Ola Lindholm tror att en bra och billig betalfunktion är bättre än reklam.

– Det är en större vinst för alla om Bonniers satsar pengar på att ständigt säkerställa och utveckla webbplatsen istället.

Förhoppningen med webbsatsningen är också att man når andra grupper och fler killar. Ola Lindholm tycker sig redan ha sett fler annorlunda, mer exotiskt klingande namn på webben. Faktum är att KP än så länge är den vita medelklassens tidning.

– En medarbetare pratade böcker i Rosengård och slängde samtidigt ut frågan hur många som kände till KP. En av hundra hade hört talas om KP! Skulle vi ha frågat här i Vasastan, vågar jag påstå att svaret skulle bli det motsatta. Kanske 99 av 100 skulle känna till KP.

Detsamma gäller nog det faktum att många vuxna har åsikter om tidningen trots att de sällan läser den ordentligt.

Utanför Ola Lindholms rum står ett skåp med vartenda nummer från 1892 och framåt.

– Precis som då vill tidningen idag erbjuda något bra för barnen. ■

”Förhoppningen med webbsatsningen är också att man når andra grupper och fler killar. Ola Lindholm tycker sig redan ha sett fler annorlunda, mer exotiskt klingande namn på webben. Faktum är att KP än så länge är den vita medelklassens tidning.”

Tivoli med vänner

– nytt svenskt seriemagasin för barn

tidskrifter
barn och unga

AV HENRIETTE ZORN

DET ÄR inte utan att man hajar till, först av förvåning, sedan av nyfikenhet. Hur i all världen kan man komma på tanken att ge ut en serietidning för barn från 4 år och uppåt? Därtill svenska originalserier, skapade av etablerade illustratörer och författare?

– För att det behövs. På marknaden finns ju bara Bamse som går att läsa. Och barn, precis som vuxna, behöver också bra tidningar att läsa. Sedan finns det jättemånga i Sverige som gör så bra saker för barn: serieskapare, författare, illustratörer... och de når inte ut till barnen annat än begränsat i bokform. Tanken är att Tivoli ska bli en mötesplats för dessa två grupper, säger Camilla Nyman som tillsam-

mans med Jennie Warg står bakom det relativt nystartade oberoende förlaget Positiv som ger ut serietidningen **Tivoli med vänner**.

En djärv och vällovlig satsning som tagits emot med applåder. Nyskrivna serier för barn är inte precis vardagsmat på marknaden och serietidningen tycks fylla en lucka. Med sitt speciella och kvalitetsinriktade upplägg är man än så länge tämligen ensam på marknaden.

Redaktionen ligger i Gagnef. Camilla Nyman och Jennie Warg har startat förlaget med eget kapital och med stöd från länsstyrelsen i Dalarna och Almi.

Till sig har ägarduon knutit etablerade illustratörer och författare som på frilansbasis skapar nya svenska originalserier för barn.

– Det finns jättemycket plastleksaker för barn i tidningshyllan och det tycker inte jag räcker riktigt, det ska ju finnas innehåll i tidningarna också. Det behövs ett komplement till befintligt utbud – både Jennie och jag har barn i den här åldersgruppen, därför blev tomrummet så påtagligt.

Ägarduon arbetar sedan ett år på heltid med förlaget och tidningen, ekonomiskt är det tufft, frilansarna som medverkar i tidningen är än så länge lågt arvoderade men på sikt har man har man goda förhoppningar om att få snurr på verksamheten.

Camilla Nyman är i grunden lärare och undervisar på distans och kvällstid i illustration på Berghs i Stockholm.

– Jag har också arbetat med underhållning för barn på webben. Jennie har det jag inte har: en bakgrund inom ekonomi och verksamhetsutveckling, så vi kompletterar varandra bra. Vi arbetar också med jättemånga duktiga frilansare som medverkar som serieskapare eller hjälper till med tidningen på andra sätt.

Tivoli med vänner utkommer en gång i månaden och med sammanlagt 12 nummer per år. Hittills har fem nummer utkommit och genomslaget har varit positivt – också hos barnen.

– En del barn har vid första anblicken varit lite skeptiska eftersom tidningen saknar medföljande lockbete i form av leksak och för att karaktärerna är nya, men när de väl börjat läsa, har de fastnat och tyckt att det har varit spännande, säger Camilla Nyman.

Ambitionen är att skapa en underhållningsprodukt som barnen tycker är spännande och som roar dem.

– Vi vill öppna nya bildvärldar för barnen. Vi vill att de ska bli sugna på att läsa och att tidningen ska mana till eftertanke och eget skapande. Detta stimulerar vi bl a genom att ha flera olika serier i tidningen. Och det fungerar, det har vi själva både sett och hört från barnen. Många blir inspirerade och kör igång och gör egna serier och bilder. När man ser flera olika serier förstår man att det inte bara finns ett sätt som man kan göra det på, utan flera. Det fungerar precis som vi har tänkt, och det är vi så glada för, säger Camilla Nyman.

Premiärnumret kom i april i våras och se-

”Nyskrivna serier för barn är inte precis vardagsmat på marknaden och serietidningen tycks fylla en lucka. Med sitt speciella och kvalitetsinriktade upplägg är man än så länge tämligen ensam på marknaden.”

ETT KULTURMAGASIN – för alla

- ABF:s anrika kulturmagasin har förnyats.
- Fyra lyxigt fullmatade utgåvor per år.
- Texter av de bästa skribenterna.
- Lika allmänbildande som underhållande.

Fönstret är någonting så ovanligt som
ett kulturmagasin – för alla.

Endast 180 kr/år.

Prenumerera per telefon 08-613 50 00
eller mejl monica.lindgren@abf.se

■ dan dess har man närmare kunnat bekanta sig med de olika karaktärerna i magasinets huvudserie som heter "Tivoli". Författarna är Ana Udovic och Ann-Christine Magnusson, tecknar gör Johan Isaksson. Det hela kretsar kring åtta djurfigurer – alla med olika personlighet – som tillsammans driver ett kringresande tivoli. Vi får bland annat möta dramatiska apan Bibi, ordningssamma hönan Doris, buttra Uffe ugglan, snälla lammet Bosse och den fåfänga hunden Roddan, bara för att nämna några av figurerna. Det är drivet berättat och ganska snällt utan att vara mesigt – utrymme ges för mer komplicerade frågor som att det inte är fult att visa rädsla eller att alla inte kan vara bra på allt. Oftast avslutas en berättelse med en sensmoral – ett grepp som man känner igen från t ex Bamse.

Tidningens andra återkommande fasta serie heter "Helmet Girl" och har skapats av Tina Landgren (illustration) och Uno Helmersson (manus). "Helmet Girl" heter egentligen Sol och är en tuff och handlingskraftig tjej som vågar stå för sin sak men som även vågar erkänna att också hon är lite rädd ibland. I första serien flyttar Sol motvilligt till ett nytt bostadsområde. Snart träffar hon en vän, pojken Levi, och i dagboksform får läsaren följa med på äventyr – både roliga och lite läskiga – i vardagen. Varje episod kretsar kring ett tema som sedan följs upp på andra sätt i tidningen. Det kan handla om att flytta, om livräddning, om dofter eller om att tappa bort varandra.

Utöver de fasta serierna fylls varje nummer med minst två gästserier – personligen fastnar jag till exempel för den lätt skruvade och intagande serien om "Kaktusflickan", skapad av Anna Fiske, som varit gästserie i tre nummer.

Varje tidning rymmer också en del pyssel och mer faktabaserat material à la Kamrat-posten.

Det är svårt att slå igenom med ett helt nytt förlag och en helt ny produkt. Det gäller att synas och att höras samt vara medveten om att det tar tid innan målgruppen lär känna tidningen och förstår vad den är och vill vara: en kvalitativ underhållningsprodukt. Men att synas och höras är ofta förenat med kostnader, liksom distributionen som för de flesta mindre tidningsmakare brukar vara en svår nöt att knäcka.

– Tidsam är ju den kanal som många tidningar går via. Men det är helt omöjligt för ett litet förlag som Positiv att anlita det företaget eftersom det är förknippat med skyhöga ingångskostnader. För närvarande distribuerar vi genom morgontidningarnas kanal: MTD. På sikt, tror Camilla Nyman, kommer tidningens kundkrets att främst komma via prenumerationer, även om ambitionen är att finnas på så många ställen som möjligt för att verkligen utgöra ett alternativ.

För närvarande finns Tivoli med vänner i ganska många ICA-affärer runt om i Sverige.

Utan att direkt ha bearbetat biblioteken har en hel del respons även kommit därifrån.

– Vi har redan ganska många bibliotek som prenumererar, både direkt och via BTJ. Vad jag förstår fattar biblioteken beslut om tidsskriftsprenumerationerna nu i september och vi tror att det kommer hända ganska mycket på den fronten under hösten.

– Det är många bibliotekarier som har hört av sig, som tycker att det här är en spännande satsning och som vill ha provexemplar som kan förmedlas till inköpsansvariga. Vi har även fått förfrågningar om att komma till bibliotek för att visa vad vi gör eller arrangera workshops för barn. Det finns även planer på teaterföreställningar.

Härnäst kommer man att visa upp tidningen på Bok & Bibliotek i Göteborg och i oktober

på seriefestivalen i Malmö. I höst avser man att söka tidskriftsstöd från Kulturrådet och även marknadsföra sig mot förskola/skola med exempelvis klassrumprenumerationer med tillhörande lärarhandledningar. Ännu längre fram hoppas man att kunna bredda marknaden till att omfatta övriga Norden. ■

FAKTA TIVOLI MED VÄNNER

Utgivning: 12 nr/år
 Ägare: Positiv förlag AB (2008)
 Distribution: MTD, ICA-butiker och prenumerationer.
 Gamla och nya lösnnummer via info@positivforlag.se.
 Fler försäljningsställen: Bokspindeln i Stockholm, Konstmuseet i Leksand, Turistbyrå i Gagnef, Leksands Strand.
 Upplaga: cirka 6 000 ex./nr
 Prenumeration: 12 nr 400,-, 6 nr 220,- kan beställas via www.positivforlag.se
 Lösnummer: 38 kr

P. V. Supa erbjuder kompletta lösningar till bibliotek

Självbetjäningsautomater

Sorteringsanläggningar

RFID-teknik

Hybridlösningar

Konverteringsutrustning

Stöldskydd

Etiketter och förvaring

***Besök oss på
Bok & Biblioteksmässa
och se våra nyheter i monter E05:09***

Huvudkontor

P. V. Supa Sweden AB

Jungmansgatan 16 A • 531 40 LIDKÖPING
Tel. 0510-608 00 • Fax. 0510-205 60

Försäljningsansvarig

Erling Magnusson

Mobiltel. 070-567 29 33

www.pv-sup.se • e-post: info@pv-sup.se

En **ponton** med unga skribenter

Flera av dagens unga, lovande författarlöften har debuterat i den unglitterära tidskriften Ponton. Det är inte svårt att förstå. Tidskriften är rolig, smart och viktig att läsa – även för äldre.

tidskrifter barn och unga

AV ÅSA EKSTRÖM

TIDSKRIFTEN **Ponton** som har firat 10-årsjubileum förtjänar en mer framskjuten position än vad den har idag. Det är ett snyggt magasin som är en fröjd att läsa. Tidskriften innehåller krönikor, noveller, dikter och tankar av unga människor mellan 14–21 år. Årets andra nummer har resor som tema. Där finns en intervju med Jenny Dielemans som skrivit boken *Välkommen till Paradiset*, om turismens negativa inverkan på miljön, en text om drömmesor och en dagbok från en moped. Resten är fasta inslag som tex rubriken "Ponton bjuder in", i detta nummer debutanten Ida Säll som bidrar med en text. En annan fast rubrik är "Tycker om text" där man under devisen "Ponton är inte din svensklärare" ger feed back på läsarnas insända bidrag. Här finns också ett porträtt av den nyligen avlidne Willy Kyrklund, en krönika samt en recensionsavdelning. Det bubblar av ord och hela tidskriften andas starka känslor till litteraturen.

Ponton jobbar ofta utifrån ett tema och under åren har man fokuserat på bland annat musik, intryck/avtryck, brott, kropp, sex, idoler, rytm och beroende. Hälften av texterna i tidningen utgörs av inskickat material, andra hälften görs av en redaktion som har sin bas på ungdomsbiblioteket PUNKTmedis. Tidningen finansieras genom stöd från Kultur-

FOTO: TERESE ANDRÉN

– Det finns inget mer romantiskt än tonåringars litteratursyn och skrivande. De skriver ofta som en konsekvens av ett blödande hjärta eller en rastlös hjärna eller en sönderstampad självkänsla, säger pontons redaktör Martina Lowden.

rådet, Stockholms läns landsting, Stockholms stadsbibliotek och stiftelsen Solkatten.

Det har funnits en tradition av unga poeter och författare som redaktörer för Ponton. Några kanske minns poeten och författaren

Malin Isaksson som under några av Pontons första år var redaktör. Numera sitter Martina Lowden som redaktör för tidningen, även hon etablerad författare efter sin kritikerrosade debutroman *Allt*. Hon har själv läst Ponton

genom åren så hon är nöjd med att nu själv sitta som redaktör.

– Jag älskar det, för det finns inget mer romantiskt än tonåringars litteratursyn och skrivande. De skriver ofta som en konsekvens av ett blödande hjärta eller en rastlös hjärna eller en sönderstampad självkänsla. Det får mig att minnas varför jag skriver, något man kan glömma när ens skrivande blivit ett betalt arbete. Jag känner mig själv mer hemma bland baktokiga tonåringar än bland etablerade författare, säger Martina Lowden.

Har ni någon policy för er litteraturbevakning?

– Eftersom sidantalet är begränsat: hellre skriva om böcker man älskar än böcker man hatar.

Hur har tidskriften utvecklats under åren?

– I och med att kidsen åker ur redaktionen när de fyllt tjugotvå, är vi en evigt ung tidskrift som snarare invecklas än utvecklas. Layouten ändras dock ibland.

Har ni problem att fylla Ponton med material eller är det tvärtom?

– Vi har inga problem att fylla tidskriften – kanske att ett insänt bidrag av tio publiceras – men vi vill alltid ha fler och bättre texter så det är en viktig del av arbetet med tidskriften att jaga unga poeter och fotografer.

Vad skriver de unga om idag?

– Kärleken och döden och sig själva. Ängest, barndom och fester. Om skrivande, cigaretter och djur.

Vad anser du om kvalitén?

– Vi får in många texter som tydligt är skrivna för ett skolsammanhang och de är med sina präktiga, självlysande sensmoraler kanske inte de bästa texterna. Samma sak med de ungdomar som vill rimma sina texter utan

att riktigt ha någon rytmkänsla. Det som publiceras i den färdiga tidningen däremot, ska hålla en viss kvalitet. Ofta får vi in texter som jag tycker är riktigt, riktigt bra – så där att man bara väntar och hoppas på att de förr eller senare ska skriva en hel bok.

Hur ser könsfördelningen ut – är det mest flickor som skriver? Har du fått några fördomar på skam vad gäller det inskickade materialet?

– Flickorna dominerar, men det finns många skrivande pojkar också. Det är en fördom som kommit på skam: att unga pojkar sällan skriver dikter.

På frågan om Ponton betyder något för litteraturen och de unga i Sverige nämner Martina Lowden namn som Johannes Anyuru, Amanda Svensson och Jonas Brun. Det råder ingen tvekan om att Ponton betyder något för litteraturen. Eller rättare sagt: många av tidskriftens skribenter kommer förr eller senare att göra det. ■

FAKTA PONTON

Distribution: Nätverkstan
Utgivning: 4 nr/år
Prenumerationer: 110 kr/år för privatpersoner
150 kr/år för institutioner
Lösnummer: 30 kr

”Jag känner mig själv mer hemma bland baktokiga tonåringar än bland etablerade författare.”

Vi skannar, digitaliserar och publicerar Sveriges kulturskatter.

Tack vare Historiska museet och CatView från Devo IT kan du surfa runt bland 415.000 olika föremål från istid fram till Gustav Vasa.

www.devo.se

RÄDDA BARNENS
FÖRÄLDRETELEFON:

020-786 786

WWW.RB.SE/FORALDRAR

Ibland är det jobbigt att vara förälder. Då är det skönt att ha någon annan att prata med.

Rädda Barnen
Save the Children Sweden

Underground Productions — Graffs and other streetsy stuff

FOTO: ÅSA EKSTRÖM

Jacob Kimwall är inte bara tidningsmakare utan även doktorand i konstvetenskap vid Stockholms universitet där han forskar kring medialiseringen av graffiti.

Det är ingen överdrift att påstå att Underground Productions, UP, är en kontroversiell konstitidskrift. UP retar gallfeber på alla dem som ser graffiti som klotter men också de som ser tidningen som en del av etablissemangen.

tidsskrifter barn och unga

AV ÅSA EKSTRÖM

NAMN PÅ målare som Ziggy, Dizzy, Zak, Zappo och Merley (pseudonym för Liam Norberg) och internationella graffiti-tidningar som Hype, On the Run och Fat Cap fladdrar förbi. Det är 1980-tal då de tre unga aktiva graffiti-målarna Jacob Kimwall, Tobias Barenthin Lindblad och Malcolm Jacobsson beslutar sig för att ge ut en kulturtidskrift som innehåller hiphopkulturens dans, musik och graffiti. Då hade mainstream-media ännu inte upptäckt hiphopkulturen och det fanns inga alternativ i tidskriftsvärd för dem som ville veta mer.

Även om det fanns en del fanzines på marknaden så som Kilroy och Trains/Sniart saknades det i alla fall ett seriöst svenskt alternativ.

– Vi hade en intellektuell nyfikenhet och en vilja att skildra en verklighet och kultur som inte syntes. Vi ville göra det med journalistiska metoder, konstaterar Jacob Kimwall, en av **Underground Productions** grundare.

UP såg dagens ljus i februari 1992. Då skrevs samtliga artiklar på både svenska och engelska. I dag skrivs texterna i tidskriften enbart på engelska – det blev för resurskrävande med översättningar. Orsaken till att man valde att skriva på engelska är att man är en internationell tidskrift – tidningen finns bla i Frankrike, USA och England. Annonserna i tidningen består mestadels av olika sprayfärgsföretag. Även om det finns mängder av produkter att lansera kring graffiti är dessa inte lika vanliga i tidningen idag. För några år sedan när klädkedjan Wee var ny-

etablerad annonserade man i UP. Men enligt Jacob Kimwall har annonsörerna inte riktigt velat ”köpa UP-läsarna”. Det är i och för sig begripligt att en mindre klädkedja i Norrköping inte annonserar sina produkter i en tidning som visserligen sprids i Sverige, men också utomlands.

Under åren har tidningen gått från att vara en hiphop, graffiti-tidning till en renodlad graffiti-tidning.

– Bevakningen av rap och hiphopmusikscenen snappades ju till slut upp av övriga medier när det kommersiella intresset vaknade. Även om vi kände att vi kanske var mer initierade, hade vi helt enkelt inte en chans att hävda oss eftersom vi saknade de ekonomiska resurserna som de stora drakarna hade, berättar Jacob Kimwall.

Jag träffar honom i utgivarens och tillika bokförlaget Dokument Press lokaler i Årsta i södra Stockholm. Vid sidan av bokförlaget

huserar här flera frilansande journalister, musiker och illustratörer. Förlaget har specialiserat sig på böcker kring allt som rör graffiti och hiphopkulturen, bland annat konstböcker av den oerhört framgångsrike "gatukonstnären" Banksy. Jacob Kimwall är också doktorand i konstvetenskap vid Stockholms universitet där han forskar kring medialiseringen av graffiti.

– Det är en oerhört låg nivå. Tidningarna associerar graffiti främst med saneringskostnader eller kriminaljournalistikens extrema klichéer med ångerfyllda klottrare. Här har UP betytt oerhört mycket för dem som behövt skaffa sig argument och legitimitet för graffiti.

Enligt Jacob Kimwall finns det mäktiga krafter som genom flera attacker har försökt stoppa tidskriften. Det finns konkreta exempel från verkligheten, exempelvis vaktbolaget Falck Security som upprättade ett slags paramilitär styrka som med olagliga metoder mer eller mindre bedrev klappjakt på målare. En ful historia som uppdagades och företagets vd dömdes bland annat till ett och ett halvt års fängelse för trolöshet mot huvudman. För några år sedan stoppade dåvarande kulturborgarrådet i Stockholm, Birgitta Rydell, tidningsredaktionen från att delta i ett ungdomskulturevenemang på Lava i Kulturhuset på grund av Stockholms stads klotterpolicy. "Underground Productions är rakt igenom ett resultat av kriminalitet och vandalism", hävdade hon. I år har Jacob Kimwall och Tobias Barenthin Lindblad JK-anmält Stockholms stads antiklotter-policy eftersom den drabbar även laglig graffiti. Bland annat har, vilket det skrivits mycket om i andra media, Tobias Barenthin Lindblads stadsvandringar med gatukonst stoppats. De bägge hävdar att enligt grundlagen har varje medborgare rätt att utöva "ett fritt konstnärligt skapande" och hänvisar till uttrycksfrihetslagen.

UP är idag en tidskrift som i princip drivs på frivillig basis – det ligger en högst blygsam summa i tidningsmakeri. Det ligger mer pengar i att göra böcker – produktionskostnaden är densamma som för tidningar men man kan ta mer betalt för böcker, menar Jacob Kimwall.

UP är ett snyggt magasin. Det liknar lite ett konstmagasin och innehåller bland annat bildreportage (många målade tåg är det...), resereportage, nedslag och intervjuer med aktuella konstnärer. Även om UP har en internationell inriktning präglas man av det nationella perspektivet.

– Idéerna kan vara väldigt "svenska". Ett tydligt exempel på det var när vi i en artikel skildrade graffiti i Thailand. En sådan artikel skulle inte ens förekomma i USA, hiphopkulturens vagga, menar Jacob Kimwall.

Redaktionen försöker ständigt variera perspektiven och har även mer konstkritiskt inriktade artiklar. Under vinjetten Top of the line, skriver t ex Jacob Kimwall konstkritiska essäer.

– Vi har försökt flytta fokus från målarna till målningarna. Ett åskådarperspektiv har kommit till. De intressantaste målningarna är inte alltid de bästa målningarna.

Det är framför allt arbetarklassskillar mellan 15–20 år som köper tidningen. Det är en anledning till att Jacob Kimwall retar sig på att UP i år fick nedsatt kulturtidskriftsstöd – från 50 000 kronor till 25 000 kronor.

– Kulturrådets tidskriftskriterier handlar framför allt om att uppfylla ett slags medelklassmarkörer. Våra yngre läsare efterlyser fler bilder på målningar samtidigt som Kulturrådet anser att bilderna i förhållande till externa är för många och det anges som skäl för att strypa stödet till UP.

I dag är ingen av de tre grundarna aktiva målare längre. Det innebär också att de inte alltid är så uppdaterade med det senaste inom graffiti världen. Yngre läsare hävdar att UP numera blivit en del av etablissemangets institutioner – nostalgiskt tillbakablickande. Jacob Kimwall tycker att det är orättvis kritik eftersom det inte handlar om sentimental historia utan om att tidningen medvetet valt att satsa på fördjupning.

– Man måste lära av historien. Den klassiska konsten anses som evig och beständig medan graffiti anses som mer temporär. Tiden får utvisa. I dag har Posten låtit målaren Pärre "Rus-kig" Andersson illustrera fyra frimärken under temat *kommunikation mellan människor*. ■

FAKTA UNDERGROUND PRODUCTIONS

Utgivning: 2 nr/år

Ägare: Dokument Press

Distribution: Dokument Press som även distribuerar många andra tidningar, böcker och filmer om subkultur.

Upplaga: cirka 5 000 ex/nr

Prenumeration: Ingen allmän prenumerationservice, för bibliotek via BTJ

Lösnummer: kring 59 kr, kan beställas via Dokument Press webbshop.

Spridd på bibliotek: Främst i Stockholmsregionen och begränsat i andra delar av landet.

Bok & Bibliotek E01:12

WAGNER

www.wagnerform.se

Play it again Sam...

tidskrifter *film*

Det rörliga mediet utvecklas allt snabbare. En filmtidskrift idag har inte bara spelfilm att förhålla sig till utan även tv, webb och dataspel. BBL har träffat redaktörerna för film och Cinema, två av våra nyaste filmtidskrifter.

AV **ANNINA RABE**

AV ALLA kulturyttringar måste film vara den bredaste – och med den mest passionerade supporterskaran. De flesta älskar film i någon form, oavsett om man går i gång på tjeckisk experimentfilm, actionrullar eller romantiska komedier. Det finns också få konstarter som är mer segregerade, i alla fall i teorin. Naturligtvis finns det cineaster som uppskattar både Kieslowski och Renny Harlin, men i stort får man nog säga att filmälskarna inbördes är ganska grupperade. Läger man därtill att filmen, det rörliga bildmediet, är ett område i ständig utveckling är det inte svårt att förstå varför många filmtidskrifter som startats i Sverige under årens lopp har haft svårt att överleva. Målgruppen är potentiellt stor, men svårdefinierad.

– Det ligger en jätke utmaning i att det här med film är så brett, säger Sara Berg, chefredaktör på tidskriften Cinema.

– Krasst kommersiellt är det svårt att sätta fingret på målgruppen. Jag tror att det är anledningen till att det tex finns många fler metodidskrifter än filmtidskrifter i Sverige.

Cinema är ett månadsmagasin som ges ut av It is media Svenska AB på uppdrag av Mediaprovider AB. Den har tidigare hetat såväl Stardust som Allt om film. Den senaste meta-

– Min uppfattning är att svenskarna har ett ganska avancerat intresse för film, säger Sara Berg, chefredaktör för Cinema.

morfosen och namnbytet till Cinema skedde i våras och markerade en nystart för tidskriften. Sara Berg är precis nytilträd som chefredaktör, och hon definierar den som "Sveriges enda kommersiella filmtidskrift". Man har en upplaga på 30 000 per nummer/månad och intäkterna fördelas mellan annonser och prenumeranter. På det (i skrivande stund) senaste numret pryds omslaget av en studioriggad Noomi Rapace, som har huvudrollen i storfilmen "Män som hatar kvinnor". Tema för numret är mode inom filmen, med anledning av premiären på två filmer om modeikonen Coco Chanel.

Här finns flera artiklar om Chanel men också två artiklar om den betydligt obskyrare Grey Gardens, en kultrulle bland modeintresserade. Andra artiklar behandlar modets roll i filmen "2001 – ett rymdäventyr" och i dokumentären "Comrade Couture", en film som bara finns att tillgå på dvd och som sannolikt inte kommer upp på svenska biografer. Jättebrett är det faktiskt inte även om såväl tilltal som form vittnar om en kommersiellt inriktad tidskrift.

– Min uppfattning är att svenskarna har ett ganska avancerat intresse för film, säger Sara Berg.

"Själv tycker jag att film är den främsta formen av underhållning. Man behöver inte lägga pannan i så djupa veck hela tiden. Cineasterna ska också få sitt hos oss, men den gruppen är för liten för att det ska hålla hela vägen."

Mängder av aktiviteter och författarbesök

– Missa inte BTJ på Bok & Bibliotek 2009

Det är snart dags för årets största händelse inom bok- och biblioteksbranschen och vi på BTJ ser fram emot att få träffa dig i vår monter **E01:28** från 24 till 27 september. I år har vi ett fullspäckt schema i monter med en mängd författarbesök. Bland andra kommer **Kerstin Ekman, Ulf Stark, Hanne-Vibeke Holst, Lill Lindfors, Agneta Lagercrantz, Magnus Nordin** och **Mårten Sandén** att berätta om sig själva och sina böcker. Vilka blir årets populäraste barn- och ungdomsböcker? Ett urval från Bokjurynlistan presenteras av **Christina Wedenmark**.

I monter kommer BTJ att visa utvecklingen av den nya elektroniska handelsplatsen, hur produktionen av ArtikelSök går till, tidningar på webben och andra intressanta verksamhetsområden. Läs mer på btj.se/bok-bibliotek

På lördag 26/9 och söndag 27/9 har vi bokrea i monter

Möt oss i monter E01:28
Hjärtligt välkommen!

– Vi har en ambition att se film inte bara som en konststart utan också som ett samhällsfenomen, säger Jonas Holmberg på film.

■ – Själv tycker jag att film är den främsta formen av underhållning. Man behöver inte lägga pannan i så djupa veck hela tiden. Cineasterna ska också få sitt hos oss, men den gruppen är för liten för att det ska hålla hela vägen.

I den händelse cineasterna skulle känna att Cinema är för bred, finns det en annan relativt nystartad tidskrift de kan vända sig till. **Film** – med underrubriken ”en kulturtidskrift om film” såg dagens ljus i december 2007 och har sedan dess kommit ut i sex fullmatade nummer med ett sjunde på väg. Med en betydligt blygsammare upplaga på 3 000 exemplar och en utgivningstakt på tre nummer per år kan de kosta på sig att strunta i målgrupstänkandet och bara göra det de vill. Å andra sidan är det, som de flesta tidskrifter av det här slaget, ett helt ideellt projekt – de enda som får betalt är formgivarna. Redaktörerna Jonas Holmberg och Jacob Lundström träffades, inte helt förvånande, när de läste filmvetenskap. Tidskriften föddes ur ett ”vanligt gnällsamtal” om filmjournalistiken, säger Jonas Holmberg.

– Till sist sa vi, ”nä, nu gör vi det bättre själva”, och veckan därpå var vi igång. Ingen av oss hade sedan tidigare någon erfarenhet av att göra tidskrift, så det hela var ju lite av ett äventyr. Man kan nog säga att film ser ganska mycket mer proffsig ut nu än vad första numret gjorde...

Proffsig eller inte, redan från början profilerade film sig som en tidskrift med högt i tak.

Skribenterna är inte bara filmvetare utan även skönlitterära författare som Martina Lowden och Mara Lee medverkar ibland. I de hittills utkomna sex numren kan man bläddra till exempel över resonemang om hur makthavare bevakas på film och i tv, följa ett rundabordssamtal om hur sex skildras i svensk film eller ta del av en essä om romkom-genrens politiska betydelse, för att bara nämna några exempel.

– Vi har en ambition att se film inte bara som en konststart utan också som ett samhällsfenomen. Vi vill skriva om det utifrån andra vinklar än de rent konstnärliga; som tex om hur man använder övervakningsfilm i rättsväsendet, säger Jonas Holmberg.

Filmtidskrifter idag har långt ifrån bara biofilm att förhålla sig till. Dataspelsvärlden är intimt sammankopplad med filmvärlden, spelfilm och tv-serier närmar sig varandra mer och mer, nätets alla möjligheter har i hög grad också påverkat den rörliga bilden. Kanske är det rentav omodernt att tala om renodlade ”film”-tidskrifter. Både Cinemas och film:s tidskriftsredaktörer betonar i alla fall vikten av att inte begränsa sig till spelfilmen.

– Dvd och tv är ju lika stora delar av det rörliga mediets utveckling, säger Cinemas Sara Berg.

– Man konsumerar det på samma sätt. Det handlar ju om berättande, oavsett vad det är. Många filmmakare rör sig idag obehindrat mellan tex film och datorspel. Det finns en

schablonbild att man ofta använder långfilmen för att sedan kunna kränga dataspielen, men det finns ofta ett genuint intresse under ytan.

Även Jonas Holmberg säger att de med film vill ta ett ”helhetsgrepp” på rörliga medier.

– Det händer så oerhört mycket nu. Tv-serier och datorspel ökar, medan långfilmen är hotad av de nya formaten.

Men oavsett vilket medium man bevakar så är filmvärlden alltjämt uppbyggd kring premiärer. Vissa regissörer och skådespelare är aktuella vissa tidpunkter, och ”gör press” bara vid dessa tillfällen. Som filmtidskrift måste man förhålla sig till det. Är det att gå i filmbolagens ledband att bygga upp innehållet kring en aktuell premiär, eller är det tvärtom viktig konsumentupplysning för läsaren?

– Det är ju en del av aktualiteten och nyhetsflödet! Jag ser det inte alls som en bundenhet utan snarare som en naturlig byggsten. Där emot är det förstås viktigt att hela tiden ligga steget före, säger Sara Berg.

Film hade däremot redan från starten en uttalad ambition att göra en tidskrift som inte var knuten till aktuella premiärer.

– Vi tyckte att mycket av dagens filmjournalistik hade ett sådant extremt fokus på veckans biopremiärer och ville göra något annat. Det fanns en diskrepans mellan journalistiken och hur resten av världen ser ut, säger Jonas Holmberg.

Men trots skillnaden i inriktning känns det ändå som om Cinema och film har mer gemensamt än man skulle kunna tro vid första anblicken. Film är ett ämne som, kanske mer än tex litteratur, har passionerade anhängare och skribenter. Nördgraden känns faktiskt hög i båda tidskrifterna även om anslaget är olika. ■

FAKTA FILMTIDSKRIFTER:

Idag finns i Sverige sammanlagt fem filmtidskrifter. Den granskande tidskriften Film & TV ges ut av Folkets bio. Filmrutan är filmstudiorörelsens branschtidsskrift, och Filmkonst ges ut av Göteborgs filmfestival. Film och Cinema är idag de enda som ges ut utan en organisation i ryggen.

CINEMA

Utgivning: 12 nr / år
Utgivare: It is media Svenska AB på uppdrag av Mediaprovider AB
Upplaga: cirka 30 000 ex / nr
Prenumeration: 12 nr 618:-
Läs mer om Cinema på www.cinemanews.se

FLM

Utgivning: 4 nr / år
Ägare: film media AB
Distribution: Interpress och Nätverkstan
Upplaga: cirka 3 000 ex / nr
Prenumeration: 4 nr 189:-
Lösnummer: 59:-
Läs mer om film på www.film.nu

”Tidskriften [film] föddes ur ett ”vanligt gnällsamtal” om filmjournalistiken.”

Prenumerationstjänster
e-Böcker

Utnyttja resurserna maximalt – minimera administrations- hanteringen

Hantering av
elektroniskt material

Databaser

LM Informationstjänster är en av Nordens ledande leverantörer av prenumerations- och informationshantering. Vi har samarbetat med bibliotek och utgivare i mer än 35 år. Vi har således erfarenheten att göra den ofta komplexa informationsförsörjningen och hanteringen av alla era resurser så enkel som möjlig. Rättesnöret för vårt serviceutbud grundar sig på att erbjuda god service genom kompetent vägledning och de bästa produkter för hantering och tillgång. LM Informationstjänster hjälper biblioteket att utnyttja dess resurser maximalt och minimera administrationshanteringen. I anbudsprocessen fungerar vi även som en värdefull kontakt mellan våra kunder och förlag världen över.

Heli Isoaho, kundansvarig i Sverige, tfn: +358 (0)44 5155259, heli.isoaho@LMinfo.fi

LM Informationstjänster, Elimäenkatu 5, FI-00510 Helsinki, Finland, tfn: + 358 (0)9 5424 6600

fax: + 358 (0)9 7533 468, e-post: info@LMinfo.fi, www.LMinfo.fi

informationstjänster

Nobelbiblioteket och dess tidskrifter

tidskrifter
litteratur

I Nobelbiblioteket uppgår antalet löpande litterära tidskrifter, varav flertalet utländska, till ca 150 stycken. Tidskrifterna är grundläggande för att kunna orientera sig inom olika litteratur-områden och nödvändiga i arbetet kring bokinköp – så var det förr och så är det fortfarande.

FOTO: KRISTIAN FREDÉN

– Det saknas tidskrifter med överblick över vad som försigår på den svenska litteraturscenen. Däremot finns det intressanta tidskrifter som arbetar mer tematiskt, säger Lars Rydquist och nämner *Pequod* och *Aiolos* som exempel.

AV KRISTIAN FREDÉN

OM MAN som jag kommer från den mer stimmiga och föränderliga folkbiblioteksvärlden är det lätt att gripas av såväl vördnad som en viss förvirring när man stiger in på Nobelbiblioteket. Här råder en obruten tradition och en lika tydlig som självklar uppgift: Att genom anskaffande och tillhandahållande av aktuella skönlitterära samt litteratur- och språkvetenskapliga arbeten stödja Svenska Akademien i dess bedömningsarbete – både när det gäller Nobelpriset i litteratur och när det gäller Akademiens egna priser och stipendier. Här finns cirka 200 000 volymer, varav ungefär 160 000 i magasin. Begrepp som utlåningsstatistik, gallring och besöksiffror hänger man lämpligen av sig i farstun. Verken som köps in bedöms inte efter några andra preferenser än de litterära. Nobelbiblioteket är till sin natur relativt diskret. Dess brukare är framförallt akademiledamöter, forskare och andra specialintresserade.

JAG ÄR HÄR FÖR ATT TRÄFFA Nobelbibliotekets chef – dvs Nobelbibliotekarien – Lars Rydquist och i första hand tala om bibliotekets tidskriftsbestånd. Rydquist är den sjätte i ordningen på sin post. I Anders Burius *Hundra år i litteraturprisets tjänst* – Svenska Akademiens Nobelbibliotek 1901–2001 kan man läsa att redan den förste Nobelbibliotekarien, Karl Warburg, såg tidskrifterna som grundläggande för att kunna orientera sig inom olika litteraturområden och nödvändiga i arbetet kring bokinköp. ”Han gick så långt som till att konstatera att biblioteket i väsentlig utsträckning skulle bli ett tidskriftsbibliotek.” (Ibid, s. 40) Tidskrifterna är inte mindre centrala idag. Precis som tidigare finns den stora bredden av tidskrifter för att kunna bevaka och presentera den litteratur som är aktuell i världen. Bibliotekarie Carla Hermelin följer utgivningen och lägger in den i en speciell tidskriftsdatas. Tidskrifter har förblivit det viktigaste hjälpmedlet i det löpande förvärvsarbetet. Tidningsartiklar, recensioner, översikter, intervjuer m m

registreras kontinuerligt i databasen. Antalet löpande litterära tidskrifter, varav flertalet utländska, uppgår till ca 150 stycken. (Såväl en förteckning över dessa som nämnda databas finns på bibliotekets hemsida, nobelbiblioteket.se, under rubriken "Sök litteratur".) Inte så förvånande upptar tidskriftshyllorna ungefär halva väggytan i läsesalen vi stiger in i. På ett stort bord i mitten av rummet lägger Lars Rydquist fram än den ena, än den andra tidskriften med kortfattade men initierade presentationer. Jag har frågat efter internationella tidskrifter som skulle kunna fungera på mindre specialiserade bibliotek än detta, till exempel folkbibliotek. Den senaste Nobelpristagaren var ju fransman och till bevakningen av franskspråkig litteratur finns flera tidskrifter att tillgå. Här rekommenderas såväl **Le Magazine littéraire**, med sina ofta djuplodande artiklar, som **Lire**, vilken kan beskrivas som mer "Allt om böcker-aktig". Rydquist plockar även fram **La Quinzaine littéraire** – den coolaste franska litteraturtidskriften, om man får säga så (se en kavalkad gamla omslag på www.quinzaine-litteraire.net/index.php). Vidare lyfter han fram **Banipal** – en engelskspråkig tidskrift, lämplig för den som vill följa med i utgivningen av modern arabisk litteratur. Vad gäller tysk litteratur är det troligtvis **Literaturen** som ger bäst överblick och introduktion till intressanta författarskap medan **Quimera** tar upp spanskspråkig litteratur från Spanien och övriga världen. Kommer vi så in på italienska rekommenderas **L'Indice** som koncentrerar sig på böcker ur den senaste månadens utgivning. Här finns även en intressant poesitidskrift, **Poesia**, där även svenska poeter som tex Kjell Espmark, Katarina Frostenson och Jesper Svenbro presenterats. Vad gäller portugisisk litteratur framhåller han **Journal de letras**. Värld att nämna avslutningsvis är **Standart** – utgiven i Danmark – som är den kanske främsta nordiska litteraturtidskriften just nu och som utöver det nordiska även har en vidare internationell utblick.

De svenska litteraturtidskrifterna då? 2003 försvann Allt om böcker, 2004 BLM och 2005 var det Artes – Akademiens tidskrift – tur. En allvarlig

lucka uppstod – tycker du den har fyllts igen idag och i så fall av vilka tidskrifter?

– Nej, det kan man inte säga att den har. Det saknas tidskrifter med överblick över vad som försiggår på den svenska litteraturscenen. Däremot finns det intressanta tidskrifter som arbetar mer tematiskt, säger Lars Rydquist.

– **Pequod** tycker jag hör till de allra bästa, den är överraskande och tar nya grepp. Och så **Lyrikvännen**, förstås. Ett sympatiskt inslag som man numera har i den tidskriften är "Lyrikvännensvännen" där andra svenska kulturtidskrifter lyfts fram. **Kritiker** är ju en intressant och lovvärd satsning. Även **Aiolos**, **Hjärnstorm**, **Horisont** och **Ord & Bild** är värda att nämna. Men som sagt: det är ingen som tar det där stora greppet kring den svenska litteraturscenen.

VI LÄMNAR TIDSKRIFTERNA en stund, både fysiskt och psykiskt, till förmån för varsin kopp kaffe och några andra frågor. Lars Rydquist befinner sig mitt i färdigställandet av en ny bok: *Det sköna med skönlitteraturen*. Den ska presenteras på bokmässan i Göteborg och innehåller ett urval ur föreläsningsserien med samma namn. Biblioteket arrangerar också samtal kring teman (tex "reselitteratur som skönlitteratur" eller "essän idag och igår") till vilka låntagarna inbjuds. Han betonar dock att det är just samtal det handlar om, man ska inte komma dit och vara tyst åhörare eller ta över och hålla föreläsning för de andra. Modellen är väl närmast att likna vid bokcirkelträffar.

Du har tidigare varit chef inom folkbiblioteksvärlden, bland annat länsbibliotekarie och chef för Sundbybergs stadsbibliotek. Hur annorlunda är det att vara cheff på Nobelbiblioteket?

– Våldigt annorlunda – inte minst detta med att inte behöva snegla på utlåningssiffror utan istället bevaka den litteratur som är viktig för Akademien. Vi köper ju in utan att ta i beaktande om det kommer att lånas ut eller inte. Inom folkbiblioteksvärlden är det förstås annorlunda men jag tycker ändå att man även här ska passa sig för att stirra för mycket på utlåningsstatistik. Särskilt huvudbiblioteken har ett ansvar som idag känns hotat. Det

handlar inte bara om att man gallrar äldre litteratur, ett lika stort problem är att man inte lyfter fram, eller ens köper in, ny litteratur av ännu oetablerade författare. Det är illa.

Är du värdeobjektivist?

– Nja, det skulle jag inte säga. Men jag tror på att det finns litteratur som är hållbar, alltså som tål att läsas flera gånger.

Är inte det samma sak?

– Inte riktigt. Framförallt låter det inte lika snobbigt och det är något jag vill akta mig för att låta.

SNOBBIGT JA. Och ålderdomligt, bevarande, bakåtblickande... Blir det inte lätt så man tänker när det gäller Nobelbiblioteket? Och visst, det är den ena sidan av myntet – man vårdar litteraturens historia. Samtidigt har vi den andra sidan av myntet: den intensiva bevakningen av vad som sker på det litterära fältet runt om i världen. Dessutom: ett aktivt folkbildande. Kanske inte så mycket i direkt form som indirekt; ett folkbibliotekariebildande. Nobelbiblioteket har varit en av de drivande instanserna bakom projektet **MUSA** (MetodUtveckling i Skönlitterärt Arbete) som numera tagits över av Bibliotekshögskolan i Borås. Lars Rydquist är dessutom en av grundarna till **NÄFS**, Nätverk för skönlitterär förmedling, som funnits sedan 2006 och som består av en grupp författare, litteraturkritiker, bibliotekarier och litteraturvetare som verkar för att stärka skönlitteraturens ställning på folkbiblioteken i landet. Dessutom delar man sedan 2005 ut Svenska Akademiens bibliotekariepris, som ska tilldelas bibliotekarier vid svenska folkbibliotek som har gjort värdefulla insatser för att främja intresset för klassisk och samtida skönlitteratur.

Efter avslutad intervju vandrar vi genom den vackra boksalen från vars väggar Nobelpristagarnas porträtt blickar ned på en. Jag har sällan träffat någon som känts så rätt på sin plats som Lars Rydquist och frågan jag avslutningsvis undslipper mig känns egentligen onödig:

– Du trivs rätt bra här va?

Ett stilla leende följs av konstaterandet:

– Något annat vore inte möjligt. ■

Education Inquiry

– ny vetenskaplig tidskrift från Umeå universitet

tema tidskrifter

En ny arena för publicering av forskningsresultat. Tidskriften Education Inquiry är ett svar på en ny diskurs som man kan förhålla sig till på olika sätt: antingen sitta stilla och tycka att allt var bättre förr eller också agera, menar Per-Olof Erixon.

AV **MARIELOUISE SAMUELSSON**

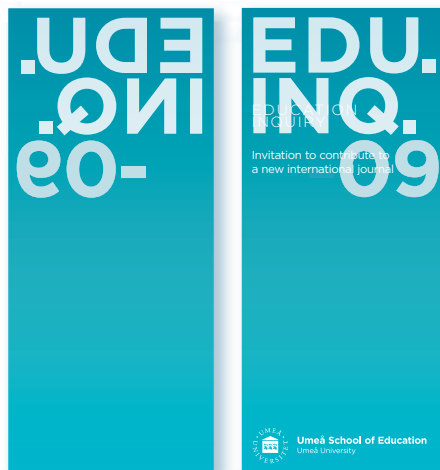
”Den här tidskriften är ett sätt för universitetsvärlden att ta tillbaka initiativet från de stora kommersiella tidskriftsförlagen som nu lägger beslag på de forskningsresultat som har betalats av allmänna medel.”

Så beskriver Per-Olof Erixon, professor i pedagogiskt arbete, motivet till att man vid Umeå universitet startar en ny internationell vetenskaplig tidskrift: **Education Inquiry**, för Open Access-publicering av forskningsresultat inom ett område som kan sammanfattas som utbildningsvetenskap.

Per-Olof Erixon är verksam vid institutionen för estetiska ämnen vid Umeå universitet. Åren 2000–2004 var han redaktör för ”Tidskrift för lärarutbildning och forskning”. Tidningens föregångare, som började ges ut 1994, hette ”Lärarutbildning och forskning i Umeå” och förändringen i tidskrifternas titlar kan sägas spegla utvecklingen: från lokal profil och mest en angelägenhet för Umeå universitet, till en mer internationell profil.

– ”Tidskrift för lärarutbildning och forskning”, som gavs ut både på svenska och engelska, laddades genomgående ner mycket, också av forskare i andra länder, det var mellan 2 000 och 3 000 nedladdningar per nummer, säger Per-Olof Erixon.

Efterfrågan blev ytterligare ett motiv för

Per-Olof Erixon att lansera ett förslag: att de pengar som ”blev över” från avvecklingen av ”Tidskrift för lärarutbildning och forskning” skulle användas till att skapa en internationell vetenskaplig elektronisk tidskrift med Umeå universitet som bas.

– Man kan säga att Education Inquiry är ett svar på den nya tiden och en ny diskurs som man kan förhålla sig till på olika sätt: antingen sitta stilla och tycka att allt var bättre förr eller också agera.

Det Per-Olof Erixon talar om är påbudet att publicera forskningsresultat i de tidskrifter som i medierna brukar refereras till som ”ansedda”. Publiceringarna och de efterföljande citeringarna är ett mått på forskningens kvalitet. Det är meriterande och utgör underlag för tilldelning av anslag. Från början har internationell publicering varit mest frekvent och betydelsefull inom naturvetenskaplig och medicinsk forskning. Men trycket att också humaniora ska bedömas med publiceringsmättet har tilltagit, kraven på att all forskning ska utsättas för jämförande, internationell konkurrens har ökat.

– Jag kommer från humaniorasidan, med dess tradition av monografier, men det är bara att inse: det som gäller i allt större utsträckning är internationell publicering och

då i form av artiklar. Man får tillgodoräkna sig nästan lika många poäng för en artikel på engelska som för en bok på svenska.

Under hösten kommer Per-Olof Erixon och hans redaktion att ägna sig åt att sprida ”reklamblad” om Education Inquiry, exempelvis på internationella konferenser. En annan väsentlig målgrupp är självfallet forskningsbiblioteken.

– Vi är måna om att biblioteken vid lärosäten i Sverige och i andra länder ska veta att vi finns på deras söklister.

Tanken – förutsatt att kvaliteten på de inkomna artiklarna är tillräckligt hög – är att första numret av Education Inquiry ska spegla forskningsläget i Sverige med utgångspunkt från Vetenskapsrådets utbildningsvetenskapliga kommitté, som fördelar statliga anslag inom detta forskningsområde. Det är en kommitté och ett område där vissa forskningsansatser har fått kritik i utvärderingar. Det som kritiserats är brister i kvalitet, metoder och inte minst avsaknaden av internationella perspektiv och förankring. En elak tolkning av det nystartade tidskriftsprojektet skulle därför kunna vara att man nu skapar en skräddarsydd publiceringsarena för svensk utbildningsforskning, sådan som inte riktigt står sig i den internationella konkurrensen.

Per-Olof Erixon är medveten om att sådan skepsis kan finnas, men är inte minsta orolig för kvalitetsaspekten. Publiceringar i Education Inquiry kommer att ske efter vedertaget peer review-system, det vill säga att en grupp av svenska och internationella forskare verkssamma inom samma område förhandsgranskar och sällar bort det som inte håller internationell forskningsstandard.

– Jag är inte rädd för jämförelser eller konkurrens. Vi har inget att skämmas för. Vår redaktion består av akademiker och vi har lyckats rekrytera forskare från flera länder till vår ”board”, forskare från USA, England, Australien, Frankrike och Slovenien. Vi har en lång lista av etablerade forskare som är beredda att ”reviewa”. Inte minst viktigt är språkgranskningen, vi har därför också knutit till oss en mycket kvalificerad engelskspråkig granskare.

För som Per-Olof Erixon påpekar är "internationell" när det gäller vetenskapliga tidskrifter synonymt med anglosaxiska, aldrig med exempelvis franska eller tyska tidskrifter, och publiceringar på stora språk som spanska och kinesiska gäller överhuvudtaget inte för att få den åtrådda, internationella kvalitetsstämpeln.

– I publiceringsdiskussionen har det engelska blivit lika med kvalitet. Den forskning som inte intresserar anglosaxiska forskare tenderar därför att betraktas som lågkvalitativ forskning.

Han påpekar att risken för att en tidskrift ska betraktas som provinsiell inte bara finns nationellt utan också på det internationella planet. Eftersom publiceringspoäng är så viktiga kan forskare i olika länder ha nytta av att publicera varandras resultat. Peer review-systemet kan kritiseras för att kunna användas taktiskt: "publicerar du mig, så publicerar jag dig". Forskare som är angelägna om att bli publicerade kan dessutom hänga på som "medförfattare", också när det gäller forskning som de själva inte har varit särskilt aktiva i.

– Eftersom publicering av forskningsresultat ger pengar är det risk att själva publiceringarna blir en handelsvara, säger Per-Olof Erixon.

– Egentligen är jag skeptisk till peer review-systemet. Varför skulle det vara bättre forskning för att den är godkänd av en forskare som sitter någonstans på amerikanska prärien? När det finns kvalitetssystem inom universiteten där forskningen pågår, där kvaliteten finns i seminariediskussionen? Men nu är det internationella publiceringar som gäller och då måste man köra det racet.

Och med Education Inquiry finns det, enligt Erixon, alltså en poäng att hämta i och med att Umeå universitet – vid sidan om de stora förlagskoncernerna erbjuder en arena för publicering av forskningsresultat.

– På det sättet kan man se vårt tidskriftsprojekt både som en vetenskaplig och en forskningspolitisk handling. ■

För att lyckas, behöver han dig.

Som bibliotekarie och informationsspecialist gör du mycket mer än hjälper dina användare att hitta rätt information. Du hjälper dem att hitta den inspiration de behöver för att göra akademiska genombrott. För att uppfinna morgondagens stora nyhet. Kanske till och med lösa ett globalt problem. Och som världens ledande informationsleverantör kan EBSCO hjälpa dig med det.

Vi ställer rätt material från över 79 000 förlag till ditt förfogande. Vi stödjer dig med fler än 130 utbildade bibliotekarier. Och vi erbjuder dig ett system för informationsadministration som ger dig mer tid att fokusera på dina användare.

För vem vet vad nästa geni kommer att fråga om?

mailnordic@ebSCO.com

ebSCO.com

EBSCO

Innehåll av hög kvalitet • Resursadministration • Tillgång • Integration • Konsultation

Nytt nätverk för tidskrifter på biblioteken

tema tidskrifter

Inom ramen för Svensk Biblioteksförning har ett nätverk för tidskrifter på folk- och skolbibliotek startat. Nätverket har ett tjugotal medlemmar och är än så länge i sin linda.

AV **HENRIETTE ZORN**

NÄTVERKET VÄNDER sig till personer som arbetar med eller är intresserade av frågor som rör tidningar och tidskrifter på folkbibliotek eller gymnasiebibliotek. Kontaktperson och drivande bakom nätverket är Kristina Andersson, som sedan åtta år ansvarar för arbetet med tidningar och tidskrifter på Umeå stadsbibliotek. Tanken är att nätverket ska bli en arena för bl a erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling, vara ett forum för diskussioner kring praktiska frågor som urval, bevarandefrågor, exponering, databaser, marknadsföring mm.

– Man är ofta väldigt ensam när man jobbar med tidskrifter och tidskriftsfrågor och man behöver en kanal där man kan diskutera praktiska problem. Man behöver någon som till exempel tar tag i det här med kompetensutvecklingen, säger Kristina Andersson.

Enligt henne har de som har anmält sig till nätverket just tryckt på att man saknar någon instans som håller i och ger fortbildning när det gäller tidningar och tidskrifter.

– För länge sedan hade tex Kulturrådet utbildningsdagar om tidningar och tidskrifter. Och på den tiden Ikoner fanns, anordnade Jan-Eric Malmqvist ibland en del konferenser på temat, men idag är det ingen som har något samlat ansvar för fortbildning inom detta område. I höstas anordnade informations- och lånecentralerna i Umeå, Stockholm och

FOTO: ANNA SAHLÉN

– Den stora utmaningen är att göra folk uppmärksamma på att vi har en tidskriftsskatt. Tidskrifterna lever lite i skymundan och det gäller att jobba med marknadsföring, säger Kristina Andersson.

Malmö en konferens om tidningar och tidskrifter som gavs på alla tre orterna.

– Men vad jag kan förstå kommer varken Malmö eller Stockholm göra någonting i höst på den fronten. Däremot är det meningen att Umeå Informations- och lånecentral ska ha en konferens i samarbete med tidskriftsnätverket som äger rum i Umeå någon gång i november. Det blir då som en kombinerad nätverksträff och konferens, berättar Kristina Andersson.

Nätverket är litet, av naturliga skäl, eftersom det är så få som har tidningar och tidskrifter som eget ansvarsområde på biblioteken. På många små bibliotek är det en uppgift bland andra. På de större biblioteken har man andra möjligheter att ha personal som endast jobbar med tidskrifter eller i alla fall mestadels, enligt Kristina Andersson. Framför allt för de små biblioteken, som kanske inte hinner lägga ned så mycket energi på dessa frågor

eftersom de också har hand om allt det andra, skulle nätverket kunna spela en viktig roll.

– Tanken är inte att försöka ha en livaktig nätverkslista på föreningens hemsida, utan att vi ska försöka ses på riktigt åtminstone en till två gånger per år och prata om gemensamma problem. Vi har ju tex många olika periodikahanteringssystem – och vad man än har för system antar jag att de flesta är lite missnöjda eftersom inget, vad jag kan förstå, fungerar optimalt.

Andra praktiska hanteringsfrågor som Kristina Andersson nämner, kan tex handla om gallring och vad man ska spara eller inte spara.

– Jag skulle tex önska att fanns en depå för bara tidskrifter. Nu har KB uppdraget att spara svenska tidskrifter men inte utländska. Och de lånar ju inte ut någonting och det förutsätter ju att man bara vill ha en kopia ur en tidskrift. Vill man titta på en hel årgång är det väldigt svårt i Sverige idag att låna. Jag tror att det bara är Umeå som lånar ut och som fortfarande binder tidskrifter, inte allt men fortfarande binds ett sextiotial tidskrifter och hela årgångar kan alltså lånas ut.

Kristina Andersson pekar på framför allt två saker som har förändrat hanteringen av tidningar och tidskrifter: en krympande ekonomi och möjligheten att söka elektroniskt. I en krympande budget och där pengarna ska räcka till mer är det väldigt lätt att anslaget till tidskrifter på sikt avlövas. Möjligheten att söka elektroniskt handlar i första hand om dagstidningar och inte tidskrifter. Via pressdisplay är det möjligt att söka och få tillgång till elektroniska fulltextversioner av dagstidningar samma dag de trycks – den utvecklingen förändrar inköpen av papperstidningarna och har inneburit en förändring av arbetet, enligt Kristina Andersson.

– Men den stora utmaningen är att göra folk uppmärksamma på att vi har den här skatten. Tidskrifterna lever lite i skymundan och det gäller att jobba med marknadsföring. Sådana frågor är ju också bra att diskutera i ett nätverk: hur jobbar vi med marknadsföringen, vad kan vi göra för att förbättra, hur exponerar man tidskrifterna, vad sparar man m m. ■

Ni har väl inte missat Nationalnyckeln – det populärvetenskapliga bokverket om Sveriges arter

Bokverket Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna är fortfarande i startfasen – åtta av ca hundra volymer är utgivna. Med populärvetenskaplig text och unika illustrationer beskrivs djur, svampar och växter oavsett om de är stora eller små, vanliga eller ovanliga, vattenlevande eller landlevande. Den första volymen nominerades till Augustpriset och belönades med Svenska Publishing-priset.

Under hösten har vi ett introduktionserbudande till alla bibliotek som börjar prenumerera.

Besök oss i monter B05:70 på bokmässan i Göteborg så berättar vi mer.

www.nationalnyckeln.se

NATIONALNYCKELN
TILL SVERIGES FLORA OCH FAUNA

fo:ra

Biblioteksmöbler för det moderna biblioteket

I år kommer vi inte att delta på Bok- och biblioteksmässan då vi är inne i en intensiv produktutvecklingsperiod. Vi hälsar er istället välkomna till möbelmässan i Älvsjö i februari där vi kommer att visa fo:ra's nya sortiment.

FÖRSÄLJNINGSKONTORET SSC Skellefteå • Box 761, 931 27 SKELLEFTEÅ • Tfn 0910-72 59 39 TILLVERKNING SSC Lindvalls • Energivägen 11, 952 31 KALIX • Tfn 0923-797 31 www.sscskelleftea.se

tidskrifter

IÅR VAR antalet ansökningar till prenumerationssstödet 110 stycken från lika många bibliotek. Det är samma nivå som förra året. Trenden har under senare år annars varit att allt färre bibliotek söker stödet.

Vid årets fördelning beviljade Kulturrådet samtliga sökande stöd och det totala stödbeloppet uppgick till 186 478 kronor som avser 480 prenumerationer på 85 tidskrifter (jmf siffror 2008: 191 487 kronor för 509 prenumerationer). 77 av årets 110 sökanden sökte bidrag också förra året. Mest stöd i kronor fick Västerviks kommunbibliotek, 5 060 kronor för prenumerationer på fem tidskrifter, följt av Lessebo bibliotek, 4 320 kronor för fyra tidskrifter. Minsta belopp, 300 kronor, söktes av Sundbybergs stadsbibliotek för prenumeration på en tidskrift. Det genomsnittliga ansökningsbeloppet låg på 1 695 kronor.

Studera i vår

Vi ger exempelvis kurser inom:
Dewey, ledarskap, kulturpolitik,
barn- och skolbiblioteksverksamhet.

Läs mer om våra kurser:

www.hb.se/bhs/utbildning

HÖGSKOLAN I BORÅS
INSTITUTIONEN FÖR BIBLIOTEK- OCH INFORMATIONSVETENSKAP
BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN

Prenumerationsstödet innebär att kommunala bibliotek kan få stöd för fem prenumerationer på statligt stödda kulturtidskrifter (dvs sådana som får produktionsstöd, se nedan). Biblioteken kan söka stöd för prenumeration på samma kulturtidskrift under en treårsperiod. Därefter kan biblioteket välja andra statligt stödda kulturtidskrifter som man tidigare inte prenumererat på.

I början av året fördelade Kulturrådet produktionsstöd på totalt 16,9 miljoner kronor till 102 kulturtidskrifter (jmf med 2008: 105 tidskrifter som fick dela på 16,3 miljoner kronor). Totalt sökte så många som 235 tidskrifter produktionsstöd, 2008 uppgick antalet sökanden till 147 tidskrifter.

I stödtoppen återfinns Bang, Glänta, Karavan och Ord & Bild som vardera fick 600 000 kronor. 16 tidskrifter fick det lägsta stödbeloppet 25 000 kronor, bland dem återfinns BiS, Filosofisk tidskrift och Komma. Tidskriften Mana, vars stöd debatterades förra året, fick 200 000 kronor i bidrag för 2009.

Också nättidskrifterna har numera möjlighet att söka stöd. Vid årets fördelningsomgång fick 16 nättidskrifter dela på totalt 640 000 kronor. Högsta stödsumman, 75 000 kronor, beviljades Alba.nu samt Expo – demokratisk tidskrift.

När det gäller utvecklingsstödet uppgår årets pott till 4,7 miljoner (jmf 2008 drygt 3,2 miljoner kronor från Kulturrådets pott för utvecklingsstöd för kulturtidskrifter).

En stor andel av stödet går till tidskriftsverkstäderna (ca 3,4 miljoner). Vidare går 550 000 kronor i bidrag till en tryckt och webbaserad tidskriftskatalog samt 740 000 kronor till tidskrifter eller tidskriftsrelaterade projekt.

Vid årets fördelning har Kulturrådet valt att prioritera projekt som handlar om att möta behovet av att översätta texter från utländska

och inhemska skribenter som inte skriver på svenska. Tidigare år har praxis varit att prioritera projekt som uppmuntrar bred samverkan mellan kulturtidskrifterna, ökar tillgängligheten och spridningen av kulturtidskrifter samt projekt som leder till ökad kunskap om ekonomi och marknadsvillkor för tidskrifterna.

Liksom förra året får elva tidskrifter eller tidskriftsrelaterade projekt utvecklingsstöd i år. Mest, 400 000 kronor, får Föreningen för Sveriges kulturtidskrifter: 350 000 kronor som stöd för verksamheten under 2009 samt 50 000 kronor för att starta en gemensam nordisk nätsatsning i samarbete med intresseorganisationer för kulturtidskrifter från de fem nordiska länderna. Näst högsta stödsumman, 100 000 kronor, får Stiftelsen Ord & Bild för översättningsprojekt inom ramen för Eurozine – det europeiska nätverket för tidskrifter. I nätverket ingår även Glänta, Arena och Fronesis – samtliga är tidskrifter som Ord & Bild samarbetar med inom ramen för Eurozine.

Totalt kom i år 25 ansökningar gällande utvecklingsstöd för kulturtidskrifter, det är en liten ökning jämfört med förra året då Kulturrådet hade att ta ställning till sammanlagt 20 ansökningar vid motsvarande fördelningstillfälle.

Sammanlagt har Kulturrådet 2009 avsatt cirka 23,3 miljoner för stöd till tidskrifter (jmf med 2008: 22,7 miljoner). I potten ingår också ett kassettstöd, dvs stöd för inläsning av tidskrifter, i år 600 000.

HZ

ProQuest Entrepreneurship

ProQuest Entrepreneurship erbjuder studenter, MBA program och Sveriges framtida företagare en unik samling av entreprenör resurser:

- Videoklipp med tips från framgångsrika Entreprenörer.
- Stort samlat material för att starta företag såsom: mallar, exempel på affärsplaner, business cases.
- Den senaste forskningen från tusentals vetenskapliga resurser inklusive titlar som Emerald, Palgrave och SSRN (Social Science Research Network).
- Data och marknadsundersökningar för att utvärdera nya produkter och idéer som *Snapshots Industry Reports* och *Hoover's Company Profiles*.

NYHET!

FINNS DET EN FRAMTIDA KAMPRAD, KREUGER ELLER STENBECK I DITT BIBLIOTEK?

Om Ni vill veta mer eller prova kostnadsfritt i 30 dagar, Kontakta: martin.blomkvist@proquest.co.uk och ange koden AD 1060 09.

ProQuest
Start here.

Image copyright © iStock Photo

Kuriosa om Tintin och recensioner

tema tidskrifter

DET FANNS EN TID när BBL hade en omfattande recensionsverksamhet – en litteraturavdelning där nyutkomna böcker listades och i korthet recenserades för att "söka underlätta bokurvalet för bibliotekens styrelser och föreståndare".

Detta blir man påmind om i ett litet häfte från dags datum: *Tintiniana. Generation Tintins årsbok 2009*. I den återfinns en text skriven av den pensionerade bibliotekarien Olle Wingborg, flitig recensent i BBL när det begav sig. I "Mina möten med Tintin" redogör han bland annat för hur de första fyra till svenska översatta Tintin-häftena mottogs i Sverige och på biblioteken. Själv recenserade Olle Wingborg dessa fyra första album – som utkom åren 1960–62 – i BBL. Som den Tintin-entusiast han var och är gav han dem väldigt goda omdömen. I recensionen av de två första albumen skriver han bland annat i BBL nr 10/1960: "Därför är man glad att kunna konstatera att böckerna om Tintins olika äventyr är av sådan kvalitet, att man gärna rekommenderar dem, trots pratbubblor och mängden dramatiska inslag..."

Wingborgs positiva recensioner glädde visserligen förlaget Bonniers, som bl.a. lät trycka lovorden på albumpärmens baksida, men de påverkade föga försäljningen och dess status på biblioteken.

Serier bemöttes med misstänksamhet, vilket recensenten anknuter till längre fram i ovan citerade recension:

"Serier har ju debatterats till leda. Och det är nog ganska lönlöst att spekulera över huruvida goda serier kan locka barn över till 'riktiga böcker'. Man bör kanske i stället söka att utan förutfattade meningar bedöma varje nytt tillskott i seriefloran. Och denna gång är det alltså frågan om någonting så sällsynt som en mer än hygglig serie. Jag tycker alltså att finns all anledning för biblioteken att tillhandahålla Tintin."

Nästan femtio år senare konstaterar Olle Wingborg: "Genom att de svenska föräldrarna på 60-talet var uppskrämda av seriefaran motades Tintin bort..."

Och debatten om Tintin har fortsatt men det har knappast handlat om själva genren

eller Kapten Haddocks svordomar och fylteri, snarare om ideologi: antikommunismen i *Tintin i Sovjet*, kolonialismen i *Tintin i Kongo*, rasismen i *Det svarta guld* osv.

I år fyller Tintin och hunden Milou 80 år – debatten lär säkert fortsätta, även långt efter 100-årsdagen.

Recensionsavdelningen i BBL då? Hur gick det med den? Det var en ambition som med tiden kom att ge problem i takt med att bokutgivningen ökade. I slutet av 1960-talet kunde ett nummer av BBL rymma bortåt 150 sidor. Service i all ära men ekonomiskt var det en ohållbar utveckling. Recensionsavdelningen, den som hade ambition att ge en överblick över alla nya böcker, försvann när sextiotall övergick till sjuttiotall: "Av ekonomiska skäl måste denna service upphöra. Den har på senare år sprängt alla rimliga ramar för tidskriftens budget. Dessutom hotat att göra varje häfte till någon slags oformlig månadsbok", skrev dåvarande redaktör Bertil Palmqvist i sin ledare i BBL nr 1/1970.

Helt försvann inte recensionsavdelningen men den begränsades till att i fortsättning innehålla recensioner och anmälningar av böcker som handlar om olika aspekter på biblioteksväsendet, nationellt som internationellt.

Pigg 40-åring firar med bok

FÖRENINGEN Bibliotek i Samhälle BiS startades 1969 och fyller således 40 år i år. I samband med jubileet ger man ut en bok *"En ny förening är nödvändig" – BiS 1969–2009*, lagom till Bok & Bibliotek i Göteborg. Boken kommer att presenteras och säljas i BiS monter på mässan där man också håller i ett seminarium under rubriken: "40 år i vänsterfil – och sen då?"

Med boken vill man ge sitt bidrag till bilden av en expansiv period i svensk bibliotekshistoria, men också ge röst åt dagens unga bibliotekarier. Genom texterna i boken – där "en röst från vänster" utgör den röda tråden – vill man visa att även en liten tuva kan stjälpas stora lass, dvs även en liten förening (och dess tidning) kan spela en roll genom att föra upp nya frågor på dagordningen, ge alternativ och utgöra en samlingsplats för engagerade biblioteksmänniskor, intellektuellt och socialt.

Boken ger inblickar i hur allt började för fyrtio år sedan samt en överblick av BiS verksamhet; man får möta BiS-profiler; får inblickar i den sociala delen av föreningsverksamheten ("Sociala BiS – Arbete, lek, fritid"), det internationella BiS, BiS engagemang för barnen och barnbiblioteksverksamheten m.m. Ett mer framåtblickande bidrag handlar om vilken roll BiS kan spela i dagens biblioteksdebatt samt tar upp vad som engagerar de unga bibliotekarierna idag. "Nick Jones, Lina Ydrefelt, Karin Mossed, Kalle Laajala och Sara Fältskog Eldros visar i sina artiklar att det finns gott hopp om att BiS ska leva vidare."

Karin Fahller har varit redaktör för boken. I redaktionen har välkända BiS'are ingått som Lena Lundgren, Lennart Wettmark, Mats Myrstener, Ulf Larsson, Berith Backlund och Sara Lindwall.

Svea Bredals fond för biblioteksforskning har stött utgivningen ekonomiskt. Svensk Biblioteksforening har bidragit genom en förläsningsprogram motsvarande 1000 kronor för varje år som föreningen har funnits, dvs 40 000 kronor.

BBL publicerar ett smakprov ur boken på sid 52.

HZ

Bok & Bibliotek E01:12

WAGNER

www.wagnerform.se

HZ

Bäst att bo i moderata kommuner?

tidskrifter

DET RÖR sig inte så mycket i toppen. Förra årets listetta är även årets. Och på topp tio-listan återfinns hela sju kommuner som placerade sig bland de tio främsta även 2008. Toppskiktet domineras i år av kommuner i Stockholm och Skåne. Bland de fem överst på listan återfinns fyra kommuner där flest väljare röstade på moderaterna i valet 2006.

För fjärde året i rad har tidningen **Fokus** med hjälp av 30 variabler rankat alla Sveriges kommuner i syfte att ta reda på var det är bäst att bo.

Liksom förra året hamnar Danderyd i topp: här är nettoförmögenheten hög, fastighetspriserna höga, sjukskrivningarna i det närmaste obefintliga och skilsmässorna få. Här finns landets lägsta arbetslöshet och näst flest nystartade företag, ohälsotalet är lågt liksom andelen lägutbildade och socialbidragsberoende.

Kommunerna rankas utifrån 30 faktorer. För varje faktor – tex antal anmälda brott, serveringstillstånd, utgifter kultur och fritid, arbetslöshet, skilsmässor, självmord etc – har varje kommun rankats på en skala från 1 till 290. 1 är bäst och 290 är sämst men faktorer som tex hög nettoförmögenhet ger pluspoäng medan höga taxeringsvärden ger sämre rank-

ning eftersom de gör det dyrare att flytta till en kommun. Genomsnittsrankningen har sedan avgjort totalplaceringen.

Ser man till faktor "Utgifter kultur och fritid" blir rankningen för Danderyds del i år 127 (1 är bäst, 290 sämst), vilket är sämre än förra årets 94 men helt ok om man jämför med grannkommunen Täby som placerar sig på 243, nära jumboplatsen som i år liksom förra året intas av Sollentuna kommun (261). När det gäller faktor "Utgifter för kultur och fritid" placerar sig Stockholm bäst bland tio-i-topp-kommunerna.

Inte en enda av Sveriges kommuner toppar avdelningen Kultur och fritid. Bäst placerar sig Älvdalen med ranking 10. Men inte för att man satsar på bibliotek eller teater. Nej, för fritidsfiskets skull och för att man är bäst i landet på att miljöskydda mark. Framgångsfaktorn på kulturens område utgörs av satsningar inom turist- och friluftsnäringen. Ska man skratta eller gråta?

Enligt Fokus ranking är det sämst att bo i Munkfors. Det var det i rankingen från 2007 också. I Munkfors skiljer man sig som aldrig förr, tar livet av sig på löpande band och det enda riktigt positiva är väl att taxeringsvärdet på småhus ligger lågt vilket gör kommunen inflyttningssvänlig. Å andra sidan tycks det vara renons på nystartade företag och arbetslösheten är hög. Då kanske det inte spelar så stor roll att man kan köpa kåk i Munkfors för en överkomlig penning?

HZ

Tio-i-topp	Faktor	Faktor
Kommuner (källa: Fokus)	Nettoförmögenhet*	Utgifter kultur och fritid*
Danderyd	1	127
Vellinge	4	87
Täby	3	243
Lidingö	2	198
Lomma	7	98
Vallentuna	26	168
Staffanstorps	22	241
Lund	24	73
Sollentuna	12	261
Stockholm	9	62

Storstädernas placering?

10) Stockholm (23, 2008)	9 (9)	62 (71)
18) Umeå (13, 2008)	140 (150)	17 (9)
193) Malmö (248, 2008)	112 (118)	1 (39)
212) Göteborg (225, 2008)	101 (102)	200 (206)

*Två faktorer av totalt 30 och där 1 är bäst och 290 är sämst

Vi ses på Bok&Bibliotek.
Monter E03:12

innorent.se
Arkitekter Design Inredningar
Tel. 046-524 41

Stärkt varumärke genom tidning

Regionbibliotek Västra Götaland har en, Biblioteken i Östergötland har också en, liksom Länsbibliotek Uppsala. Att bibliotek profilerar sig via egna tidskrifter är inget nytt. Ny däremot är tidningen **Upplysningen** – ett magasin från Länsbibliotek Uppsala som framgent ska ersätta A4-produkten informationsbladet Bibliotek i länet. Det nya magasinet Upplysningen är mindre, kompaktare och har mer tidningskänsla än informationsbladet. Den andas formtänk och satsning, har ett bra tilltal och synliggör bransch och kår på ett avspänt sätt. Två nummer har hittills utkommit.

– Jag är själv så stolt att jag nästan spricker, säger Maria Törnfeldt, länsbibliotekarie i Uppsala.

Syftet med det nya magasinet är, enligt henne, att synliggöra bibliotekens verksamhet för all bibliotekspersonal i länet. Ofta vet man inte så mycket om vad som faktiskt pågår i andra kommuner.

– En ambition är också att synliggöra kompetens för att öka stoltheten bland bibliotekspersonal. Alltså ett slags identitetsbyggande samtidigt som vi vill att Upplysningen ska fungera idé- och kunskapsspridande.

Ett annat viktigt syfte är att Upplysningen ska fungera varumärkestärkande i förhållande till politiker i kommunerna, landstinget och även till nyckelpersoner inom kommunerna som chefstjänstemän och liknande. Upplysningen trycks i 550 exemplar och ett exemplar distribueras till varje anställd inom folkbiblioteken i länet, till arbetsutskott i kulturnämnd eller motsvarande nämnder, till kommunchefer och andra nyckelpersoner. Dessutom går magasinet ut till alla länsbibliotek i landet, Statens kulturråd, universitetsbiblioteken i Uppsala län, till press i länet samt förstås till Svensk Biblioteksförning. Länsbibliotek Uppsala finansierar magasinet inom ramen för sin budget.

– Vi har velat skapa ett lekfullt anslag där vi lyfter fram det positiva med bibliotek och där vi vill spegla den mångfald som biblioteken representerar. Vi vill vara med och förändra den tyvärr ganska statiska bild av bibliotek som folk utanför branschen har, och ser det som viktigt att göra det på ett snyggt och positivt, för att inte säga muntert, sätt.

– Upplysningen ska komma med 4 num-

mer per år har vi tänkt. I år blir det dock ett dubbelnummer på hösten eftersom vår redaktör, bibliotekskonsulent Lisa Eriksson är föräldraledig.

– Vi ser detta som en satsning på marknadsföring och varumärkestärkande och att vi därmed bidrar till biblioteksutvecklingen i länet, säger Maria Törnfeldt.

HZ

Bibliotek är värda att lyssna på

Besök oss och prova spännande nyheter på Bok & bibliotek!

 audioindex
SPEAKING ENVIRONMENTS

www.audioindex.se

Grattis Karavan!

År 2000 utsågs **Karavan** till Årets kulturtidsskrift. Nio år senare belönas tidskriften och dess oförtröttliga redaktör Birgitta Wallin med Stig Dagermanpriset 2009.

Karavan startades 1992 – då under namnet Halva världens litteratur – och har allt sedan dess utkommit med fyra välmatade nummer per år som vill öka kunskapen om och översättning, spridning och läsning av skönlitteratur från det södra halvklotet, dvs Afrika, Asien och Latinamerika. Man introducerar författarskap, ger i översättningar smakprov på poesi och prosa samt ger bakgrunder.

Redaktören Birgitta Wallin har varit drivande i arbetet med att sätta tre kontinenters litteratur på den svenska kartan och för det belönades hon och tidskriften Karavan i juni med *En dag om året* – Stig Dagermanpriset 2009. Motivering:

"Birgitta Wallin och tidskriften Karavan får årets Stig Dagermanpris *En dag om året* för att ha burit tusen och en nödvändiga dikter och berättelser in i det svenska språket. Allt fler är vi som samlas kring lägerplatsen i den paradoxernas skog som Stig Dagerman skrev om i 'Diktaren och samvetet' för att lyssna till tusen och en berättelser om hungriga och mätta, om vardag och drömmar från världens

alla hörn och språk. De många språkens och de många kulturernas röster hjälper oss att förstå tillvarons förunderliga mångfald och mänsklighetens gemensamma plats."

Bakom priset, som i år delades ut för fjortonde gången under en ceremoni i Älvkarleby, står Älvkarleby kommun och Stig Dagermansällskapet. Prissumman är 50 000 kronor och prisjuryn består sedan start av Arne Ruth (ordf.), Hilda Hellwig, Jan Bendrik och Bengt Söderhäll, sedan 1999 Maria-Pia Boëthius och från 2005 av René Dagerman.

Första gången som priset delades ut var 1996 och då postumt till John Hron. 1998 tilldelades de svenska folkbiblioteken priset "för sitt arbete med att göra ordet tillgängligt för alla och envar, oberoende var i landet man bor, oberoende var i livet man befinner sig, och på så sätt värna det fria ordets plats, spridning och betydelse. Genom de biblioteksanställdas dagliga arbete med att främja intresset för läsning och litteratur, bildning och kultur, de traditionella medierna och de nya, är läsandet idag en självklar allemansrätt."

Nobelpristagarna Elfriede Jelinek och Jean-Marie Gustave Le Clézio hör också till dem som tilldelats Stig Dagermanpriset.

HZ

Ur en annan synvinkel

ARBETAREN – vass och viktig

I Arbetaren finns våra viktigaste nyheter och angelägna reportage. Här finns ledarartiklar och tv-sidor.

ARBETAREN Zenit – går på djupet

I Arbetaren Zenit finns fördjupande nyheter, intervjuer, essäer, kultur och "Facket i världen".

☒ Ja, tack! Jag vill prenumerera på Arbetaren och Arbetaren Zenit till ett rabatterat pris.

- ☐ Helår, 52 nr, 528 kr (ord pris 704 kr)
- ☐ Halvår, 26 nr, 285 kr (ord pris 380 kr)
- ☐ Autogiro, 44 kr/månad
- ☐ Ett gratis provnummer

Namn

Ev institution

Adress

Postadress

Telefon

Du kan även mejla till prenumeration@arbetaren.se eller besöka www.arbetaren.se

PORTO
BETALT
om du använder
adressen nedan

ARBETAREN
SVARSPOST

110454700

110 19 Stockholm

STARTA FÖRETAG

Hos oss hittar du information och service på vägen till eget företag.

KVINNORS
FÖRETAGANDE
STÄRKER
SVERIGE

- **Starta företag - broschyren**

Information och vägledning från sex myndigheter.
Finns hos myndigheterna

- **Starta företag - checklistan**

Gör din egen checklista på Tillväxtverkets webbplats.
www.tillvaxtverket.se/checklistan

- **Starta företag-dagen**

Föreläsare från sex myndigheter informerar om start av företag.
www.skatteverket.se/infotraffar

HÄR FINNS MER HJÄLP ATT FÅ:

Hitta rätt med Företagarguiden

Använd myndigheternas kostnadsfria information och tjänster för att starta och driva företag.

www.tillvaxtverket.se/foretagarguiden

Ring Startlinjen

Kostnadsfri vägledning.
020-35 10 10

Registrera via Internet

Gör företagsregistrering, momsregistrering, f-skatteansökan och ändringar enkelt och snabbt.

www.foretagsregistrering.se

Vi samarbetar för att förenkla för dig som är eller vill bli företagare:

 Försäkringskassan

 Skatteverket

 Bolagsverket

 Tullverket

 Arbetsförmedlingen

**TILLVÄXT
VERKET**

Växjö Stadsbibliotek

LITBUS, hyllsystem med
Möbelfakta och FMV avtal

Lustrum Stockholm
Tel. 08 410 179 90
Fax 08 528 099 09
E-mail: info@lustrum.com
www.lustrum.com

debatt och kommentar

Sven Nilsson: **Om länsbiblioteken inte fanns – skulle vi uppfinna dem då?**

I BIBLIOTEKSLAGEN FRÅN 1996 står det att det bör finnas ett länsbibliotek i varje län. Det är ovanligt och märkligt att staten på detta tydliga sätt föreskriver hur biblioteksorganisationen ska se ut. I skollagen står det till exempel bara att det ska finnas statliga myndigheter för det offentliga skolväsendet. Men vilka myndigheter är en öppen fråga.

Den där paragrafen i bibliotekslagen står i vägen för allt nytänkande som rör länsbiblioteken. För, handen på hjärtat, om länsbiblioteken inte fanns, skulle vi uppfinna dem då? Mitt svar är nej, och jag tror många håller med mig. Jag har inte någonstans läst en övertygande argumentering för att länsbiblioteken har en omistlig funktion att fylla i dagens och morgondagens biblioteksvärld.

Länsbiblioteken uppstod eftersom böcker var dyra och arbete billigt och eftersom det inte fanns fackutbildade bibliotekarier på alla bibliotek. Men idag är böcker (i princip) billiga och arbete dyrt, och alla folkbibliotek har välutbildad personal. Ändå fortsätter man som om inget hänt. Böcker som kan köpas i handeln fjärrlånas, även om hanteringen för ett enda sådant lån överstiger inköpspriset. Konsulenter på länsbiblioteken sitter och ger råd om sådant som alla bibliotekarier är utbildade för att klara. Och man anordnar små kurser och studiedagar utan verklig professionell tyngd, samtidigt som det inte finns någon kvalificerad kompetensutveckling för bibliotekens personal.

Att det här bara fortsätter hänger ihop med det fenomen som kallas *moral hazard* och som (något oegentligt) kommit att förknippas med verksamheter som inte finansieras av dem som nyttjar dem, utan av en tredje part. Så länge staten och landstingen står för fiolerna utnyttjar man gratistjänsterna. Och det står som sagt i lagen att varje län ska ha ett länsbibliotek. Tryggare kan ingen vara.

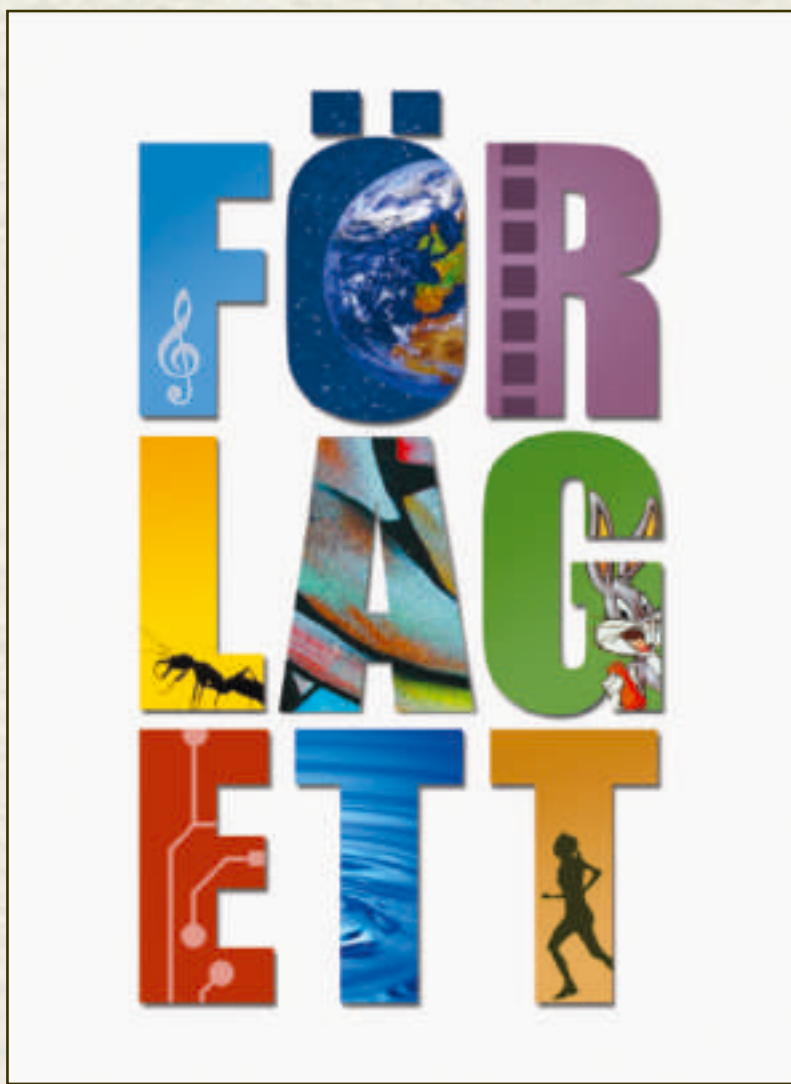
Nurustarsiglänsbiblioteken för att överleva kulturpolitikens nyordning och genomförandet av regionreformen. Om portföljmodellen genomförs blir det en öppen förhandling mellan staten och regionerna om vad som ska ingå i portföljen. Då är det olyckligt att lagen föreskriver hur den regionala biblioteksorga-

nisationen ska se ut. Länsbibliotekarierna och deras förening är anhängare av förslaget om en nationell biblioteksmyndighet. Detsamma gäller i ännu högre grad Svensk Biblioteks-förening som vill ge KB en mycket stark ställning. Vi kan alltså få en situation där KB ska samordna folkbiblioteken i landet utan att ha kunskap, erfarenhet eller intresse av folkbibliotek. Dewey-projektet visar att KB inte bryr sig ett smick om vad som är bra för folkbiblioteken, man kör sitt race. KB skulle dessutom få ett grepp om folkbiblioteken som det inte kan ha om högskolebiblioteken. Det verkar både paradoxalt och snurrigt, allra helst som KB är mer intresserat av en plats på den internationella scenen än av lokala folkbibliotek.

Jag tror att det är dags att slakta den föräldrade regionala biblioteksorganisationen, och det bör göras nu, när en ny kulturpolitik får sin form och innan det nya regionala systemet etableras. För tio år sedan gjorde jag en studie om fjärrlånen för Kulturrådet och KB. Eftersom förslagen bröt mot den rådande ordningen genomfördes de inte, men nu kan det kanske vara dags. Jag föreslog att de tre lånecentralerna skulle bli fyra med en ny enhet i Västsverige. De skulle med utvidgade uppgifter kunna utgöra basen för en ny regional struktur och samordna medieförsörjningen inom var sin region samt skräddarsy samspelet mellan folkbibliotek och högskolebibliotek, mellan små bibliotek och stora osv. I var och en av dessa regioner skulle det dessutom finnas en biblioteksvetenskaplig utbildning. Det skulle gå att få en väl förankrad och fungerande fortbildning och kompetensutveckling i biblioteken med en bra koppling mellan biblioteksvärlden och akademien. Det behövs ingen myndighetsorganisation för detta. De fyra enheterna kan organiseras som samarbetsorgan och finansieras av medlemsinsatser och statlig ersättning för fjärrlånen. De skulle ha frihet att forma sin verksamhet på skilda sätt beroende på förutsättningarna i respektive region. Enkelt och effektivt.

Tänk i nya banor. Börja med att ändra 4 § i bibliotekslagen. Överge tanken på att KB ska centralisera bibliotekssystemet. Men vänta inte tills allt blir digitalt.

SVEN NILSSON

Ett hus, alla media

www.forlaget.se

Välkommen till årets Bokmässa i Göteborg (Bok & Bibliotek)
24-27 september

Monter B 04:28

FILMEN

FörlagEtt vinnare upphandling 2009

Kategori: Biblioteksförberedd film

Göteborg, 54 bibliotek

www.forlagett.se

Mångfalden! Därför vinner vi.
Mässerbjudande, nu lagerrensar vi!

Bokmässan i Göteborg, 24-27 september

Monter B 04:28

**”FörlagEtt har varit vår leverantör
av media under många år. En relation
som vuxit med åren. Deras styrka,
de är både nutid – och framtid.”**

Eva Mowitz, bibliotekschef Lidköpings stadsbibliotek

www.forlagett.se

Bokmässan i Göteborg, 24-27 september

Monter B 04:28

LJUDBÖCKER

FörlagEtt vinnare upphandling
Värmland, Täby, Nacka...

www.forlagett.se

Se våra hyllfärdiga biblioteksljudböcker!

Bokmässan i Göteborg, 24-27 september

Monter B 04:28

MUSIKEN

FörlagEtt vinnare upphandling

Kategori: Musik

Västernorrland, Göteborg, Norrtälje...

www.forlagett.se

Vi har hela musikutbudet!

Bokmässan i Göteborg, 24-27 september

Monter B 04:28

SPEL

FörlagEtt vinnare upphandling

Kategori: Spel

Göteborg, 54 bibliotek

www.forlagett.se

Tala spel med oss på bokmässan...

Bokmässan i Göteborg, 24-27 september

Monter B 04:28

DIGITALT

FörlagEtt vinnare upphandling

Kategori: Digital distribution

Göteborg

www.forlagett.se

Digitala lån, vårt nästa steg...

Mässerbjudande, prova-på-licens Lilla Mediejukeboxen!

Bokmässan i Göteborg, 24-27 september

Monter B 04:28

”Tillsammans med FörlagEtt möter vi framtidens låntagare.”

Anna Wingårdh, Biblioteket i Höganäs

www.forlagett.se

Bokmässan i Göteborg, 24-27 september

Monter B 04:28

Mats Herder: **Universitetsbiblioteken en outnyttjad resurs för svensk forskning**

UNIVERSITETENS rektorer, forskare och lärare har ofta en välvillig, men föräldrad och till och med felaktig uppfattning om sina universitetsbibliotek. Bilden av universitetsbiblioteket som en trygg symbol för "Akademin" och "Det samlade vetandet" är djupt förankrad i den akademiska miljön, som annars plötsligt utsatts för kritisk granskning och konkurrens. Det är många sanningar inom akademien som inte är så sanna längre. Utom den om biblioteken som får spela rollen av en trygg symbol för en akademi i förvandling. Det är ett slöseri med resurser och kompetens att inte mer utnyttja de möjligheter som finns vid landets universitetsbibliotek.

Inom universitetsvärlden är trenden stark att genomlysas och utvärderas den egna forskningen och utbildningen. De nya ledorden är volym – samverkan – bredd – profilering – spets. Ett exempel på detta är sammanslagningen av Växjö universitet och Högskolan i Kalmar som redan år 2010 bildar det nya Linnéuniversitetet.

FORSKNINGENS INFRASTRUKTUR. I utredningar och överhuvudtaget i debatten om svensk forskning framhålls nödvändigheten av att utveckla forskningens infrastruktur. Med detta menar man alla typer av hjälpmedel som underlättar forskning inom samtliga vetenskapsområden. Man tänker på instrument eller annan utrustning som till exempel ett teleskop för en astronom eller en databas med uppgifter om födelseår, yrke och utbildning för en nationalekonom. Teleskopet och databasen är sådana verktyg forskaren behöver för att få svar på sina frågor.

Till forskningens infrastruktur räknas såväl biblioteken som utbildningen. Universitets- och högskolebiblioteken betraktas som något annat. Det är här bilden av biblioteket hos beslutsfattare, universitetsledningar och forskare behöver ändras. Ett bibliotek är inte bara ett magasin för böcker eller en symbol för kunskap. Biblioteket skulle kunna vara en strategisk part för forskaren och forskningsprojektet.

Biblioteken har redan ansvaret för forskningens informationsförsörjning genom att

ge tillgång till informationsdatabaser och elektroniska vetenskapliga tidskrifter. Biblioteken får just nu också ett allt större ansvar för universitetens publicering av de egna forskningsresultaten. Dessa tjänster skapar högskolebiblioteken i ett nationellt nätverk tillsammans med Kungl. biblioteket – Sveriges nationalbibliotek i Stockholm.

DET INFRASTRUKTURELLA VÄRDSKAPET. Högskolebibliotekens traditionella uppgifter kan sägas ingå under ett nytt begrepp man kan kalla ett infrastrukturellt värdskap, alltså en rad centrala tjänster för forskning och utbildning vid det egna lärosätet. Ett bra exempel på en sådan nationell tjänst är forskningsdatabasen LIBRIS. Kungl. biblioteket ansvarar för driften av LIBRIS medan Sveriges universitets- och högskolebibliotek tillsammans ansvarar för innehållet.

Kvaliteten på ett lärosätes infrastrukturella värdskap är något som blir allt viktigare för de enskilda universiteten i en konkurrensutsatt värld. Infrastruktur och kärnverksamhet samt forskning/utbildning måste därför bli ännu bättre på att spela sina roller väl. Här kan universitet och högskolor ge sina bibliotek ett nytt innehåll till den redan väl förankrade trygga bilden eller uppfattningen om sina bibliotek – akademins kärna. Dagens forskningsbiblioteks infrastrukturella värdskap – informationsförsörjning och vetenskaplig publicering – skulle kunna kompletteras med ett tredje ben.

STRATEGISKA UTMANINGAR. Forskarna borde släppa in andra och kompletterande kompetenser i sitt akademiska kollegium. Vid de nya universiteten bedrivs nästan uteslutande tvärvetenskapliga forskningsprojekt. I ett sådant projekt skulle universitetsbiblioteket kunna vara ett centrum, nav eller en plattform. Genom att vara den fysiska mötesplatsen för forskare från olika ämnen skulle biblioteket kunna erbjuda forskarrum, informationsförsörjning, stöd i publiceringsfrågor och administration av projekt. Forskarna skulle kunna ägna sig åt sin forskning och sina gemensamma forskningsfrågor – nog så svårt i en tvärvetenskaplig miljö – medan biblioteket står

för ett utvidgat infrastrukturellt värdskap.

Ett annat exempel är ett pågående tvärvetenskapligt forskningsprojekt vid Växjö universitet med ett delprojekt kring svenska medeltida ballader. I takt med internationaliseringen inom även de humanistiska forskningsområdena är behovet av digitaliserat och allmänt tillgängligt forskningsmaterial en förutsättning för en effektiv forskningsmiljö. Växjö universitetsbibliotek har med hjälp av kompetens från Kungl. biblioteket fått ett infrastrukturellt ansvar för utgivningen av de aktuella balladerna. För detta pilotprojekt har Växjö UB tillsammans med forskargrupper från Växjö, Lund och Köpenhamn nu sökt medel till ett fullskaleprojekt som starkt skulle bidra till balladforskningens utveckling i Norden. Får vi pengar blir UB ansvarigt för projektet.

Utvecklingen av forskningens infrastruktur är en nyckelfråga. Här kan biblioteken med sin väl beprövade förmåga att samverka i nätverkspele en betydligt större roll för svensk forskning än vad som hittills varit möjligt.

MATS HERDER,

Överbibliotekarie Växjö universitet

INGEMAR GUNNARSSON,

Forskningsstrateg Växjö universitetsbibliotek

Bok & Bibliotek E01:12

WAGNER

www.wagnerform.se

LULEÅ KOMMUN

Bibliotekschef

till Kulturförvaltningen i Luleå

Du får ett spännande och utvecklande arbete där dina arbetsuppgifter blir att leda bibliotekets verksamhet och dess förändrings- och utvecklingsarbete. Du har det övergripande ansvaret för verksamhetens budget och personal. Du ingår i Kulturförvaltningens ledningsgrupp.

Ansökan senast 2009-10-02 till info@cesab.se eller **Cesab Rekrytering AB**, Varvsgatan 46, 972 33 Luleå.

Se även: www.lulea.se/ledigajobb
www.platsbanken.se eller www.cesab.se

www.lulea.se

Coach Manufacturing Sweden AB

Välkomna att besöka oss på biblioteksmässan
i Göteborg

Vi visar **TILLGÄNGLIGHET** med helt plant golv

Vi finns utanför
huvudentrén
24-25 september

www.coman.se

0531-52 68 20

debatt och kommentar

Lena Kjersén Edman: **Kulturskandalerna i Skåne**

VÅREN 2009 fick personalen på fritidshemmen i Stockholm, Göteborg och Malmö fortbildning i stor skala.

Strålände lycklig blev jag när jag fick uppdraget att föreläsa om BIBLIOTEK OCH LÄSNING för tusentals pedagoger som dagligen träffar barn mellan sju och fjorton år. Vilken chans att sprida evangelium = det glada budskapet!

Men eftersom jag i nuläget inte vet hur man samarbetar med fritids på biblioteken i Sverige så ville jag göra detta tillsammans med barnbibliotekskonsulenterna.

Marie Johansen i Stockholm sade omedelbart: JA! KUL! Likaså konsulenten Gertrud Widerberg i Göteborg. Men i Malmö ville ingen följa med mig. Inte konsulenten, ingen annan bibliotekarie heller. Vänligt och tystlåtet avböjde de mina önskemål. Jag tjatade, frågade, bönföll. "Det tar ju bara en timme. Vill ni verkligen missa denna unika chans att träffa massor av fritidspersonal?"

Svaret var: "Vi är ledsna. Vi omorganiserar och kan inte tänka på annat."

NU förstår jag – efter att ha läst deras bibliotekschefs floskelrika skröna om "framtidspanpassning" i Sydsvenska Dagbladet den 13 augusti 2009 – konsulenten och alla andra stackars kollegor på Malmö stadsbibliotek.

Alla bibliotekarier på Malmö stadsbibliotek är tvingade av sin chef Elsebeth Tank och av ansvariga politiker att minska ner bokantalet med minst en fjärdedel. Bibliotekets utrymmen behövs för restaurang, för en datasal (när nästan alla har bärbar dator) och för stora jippon.

Hoppas att det höjs nävar och att det blir en yrkesmässig eller facklig solidaritetsprotest mot kulturskandalerna i Skåne.

Det finns nämligen fler. I Lund vill en bibliotekschef som inte är bibliotekarie att det ska finnas personallösa bibliotek.

I Malmö ska böckerna ut. I Lund bibliotekarierna.

LENA KJERSÉN EDMAN

Bibliotekarie och fil dr i litteraturvetenskap

Stöd vårt
klimatarbete.

Köp Jubileumsfalken och
ta del av fina erbjudanden!
Pris 100 kronor.

[naturskyddsforeningen.se/
falken](http://naturskyddsforeningen.se/falken)

filmbiblioteket.se

- En hemsida för Sveriges bibliotek!

Laddad med över 2000 titlar med utlånings/uthyrningsrätt.

FILM

LJUDBÖCKER

SPEL

Besök oss på Bok & Biblioteksmässan 24-27/9 i Göteborg!
Där kan Ni köpa DVD-filmer med utlånings-/uthyrningsrätt!

Vi finns i monter
E01:26

BONVER ENTERTAINMENT 181 85 Lidingö
Tel: 033-22 52 70 • Fax: 08-766 79 80 • filmbiblioteket@bonver.com

INTERNATIONELLA TORGET

Göteborg är inte hela världen

Internationella Torget i H-hallen, under Bok- och biblioteksmässan 24-27 september 2009

Koppla av med en bok i vår bokhandel. Ta del av studiematerial och träffa våra författare. Inspireras av frågorna som debatteras på scenerna och som diskuteras i montrarna. Jämställdhet, utsatthet, demokrati, globalisering, finanskris, och utvecklingsprojekt – all världens frågor i ett forum!

Vi bjuder på cirka **200 programpunkter**, **4 frukostseminarier**, **49 utställare** och **några hundra scengäster** från hela världen som debatterar, sjunger och argumenterar.

Träffa några av våra gäster: **Isabel Allende, Horacio Castellanos Moya, Rosa Montero, Herman Lindqvist** och **Henning Mankell**.

Fira mässans 25-årsjubileum med oss och **Lill Lindfors**, den 26 september från kl 17.10!

Välkommen!

Vi ses en trappa upp, i H-hallen, under Bokmässan! • www.internationellatorget.org

I SAMARBETE MED:
Bok & Bibliotek

Allt går

— om man vill

Fullt av aktiviteter och mycket utåtriktad verksamhet – det är några av ingredienserna bakom kulturhuset Multeums framgångar. I år är biblioteket nominerat till Årets bibliotek och självförtroendet är på topp.

FOTO: ÅSA EKSTRÖM

Kulturchefen Christer Hermansson tar ut Multeums färdriktning.

AV ÅSA EKSTRÖM

NOMINERINGEN TILL Årets bibliotek – utmärkelsen som DIK-förbundet står bakom – motiveras så här: "I Strängnäs samsas bibliotek och museum under ett och samma tak och har på detta sätt blivit en naturlig och livlig knut-

punkt för Strängnäs kultur- och samhällsliv. De olika verksamheterna, bibliotek och museum, har integrerats på ett spännande och lustfyllt sätt och man har på ett skickligt sätt utnyttjat byggnadens möjligheter. Aktiviteterna på Multeum präglas av en samverkan med olika aktörer i samhället samt av en mycket hög ambitionsnivå på det man tar sig för."

Det är 25 bibliotekarier och biblioteksassistenter som under ledning av kulturchefen Christer Hermansson präglat verksamheten på detta, enligt DIK, förtjänstfulla sätt.

– Vi har ett gigantiskt självförtroende. Varför skulle vi inte ha det? Vi vill och vi har visioner att förändra. Det gör vi genom att pröva olika vägar. Personalen orkar för vi vet att allt går, konstaterar Christer Hermansson nöjt.

Man samarbetar mycket i kulturhuset Multeum där smala konstutställningar pågår sida vid sida med bokklubbar och läsverksamheter som LEKA och LÄSA-projekt. Christer Hermansson konstaterar att man medvetet jobbar för att vara ett alternativ till marknadens förutsägbara utbud. Det är bibliotekets uppgift, menar han. Enligt statistiken har antalet besökare ökat liksom utlånen, och medieanslaget har höjts.

– Vi som jobbar här har åstadkommit resor, tjänsteutlåtanden och möten med struktur. Vi har inte haft planeringsdagar. Det har varit fredagsbrev och fredagsluncher istället, säger Christer Hermansson.

Samtidigt är det ett faktum att bibliotekets budget minskat med en och en halv miljon kronor. Kim Dyrssenbergh har arbetat som bibliotekarie i Strängnäs i ett kvarts sekel. Hon berömmar den nuvarande kulturchefen för att vara skicklig på att föra fram personalens intressen och perspektiv gentemot politikererna. Men hon är också övertygad om att det är den utåtriktade verksamheten som är en del av Strängnäs bibliotekets framgång.

– Det har gjort att folk har fått upp ögonen för oss. Det är bibliotekets varumärke vilket även inneburit en lättsammare stämning. Alla typer av människor som man möter gör att jobbet känns roligare.

I våras sjöed det av aktivitet i Multeum: författare, skådespelare, utställningar, teater, konst... När man jobbar i huset är det viktigt att man inte distanserar sig gentemot andras verksamheter utan att man deltar. Personalen har bland annat utbildats i retorik för att exempelvis bli bättre på att boka prat inför olika grupper.

Kim Dyrssen har arbetat som bibliotekarie i Strängnäs i ett kvarts sekel. Nu väntar en ny livsfas som pensionär.

– Mycket nyttigt. Det är ju en utveckling att ständigt lära nytt och det är ju det som gör jobbet intressant, säger Kim Dyrssen.

Hon har arbetat på biblioteket sedan 1997 – under den tiden har hon arbetat under olika bibliotekschefer och i tre olika biblioteksbyggnader. Det ger perspektiv.

– Datoriseringen har ju inneburit en revolution för biblioteken. Förr arbetade man ju på ett annat sätt med samma saker och det tog mycket längre tid. I dag förväntar sig folk att få snabba svar via e-post och låntagarna skulle aldrig acceptera att vänta på böcker i flera veckor.

I början av nittiotalet slogs olika verksamheter samman för att klara den ekonomiska krisen. Många anställda fick lämna sina jobb. Nu är det kris igen men den här gången blir det nog inte så, tror Kim Dyrssen. Däremot är hon lite bekymrad och förvånad över att så lite har förändrats när det gäller politikernas inställning.

– Det är fortfarande så att politiker som efterlyser kunskapsmål exempelvis inte inser

att ett skolbibliotek kan göra skillnad. När kostymen krymper fortsätter istället politiker att understryka vikten av anpassning efter de finansiella ramarna och ständig smidighet. Men själva är de inte direkt utvecklingsbenägna utan fortsätter precis som för tretio år sedan och upprepar sitt mantra att det är kulturen man ska skära av. Det är tråkigt tycker jag eftersom det verkligen inte gagnar utvecklingen, säger Kim Dyrssen.

I samband med att det här numret av BBL kommer ut går hon in i en ny tillvaro som pensionär.

– Jag är fullt nöjd med mitt dagsverk så jag har inga problem med att gå in i den här livsfasen. Däremot kommer jag nog ha svårt att inse att jag inte kan komma in på Multrum och rota runt som jag gör i normala fall. Det kommer nog att ta lite tid innan jag inser att jag ska vara kund och ingenting annat. Det enda riktigt tråkiga i arbetet är att ständigt behöva trola med knäna. Det skulle vara roligt att för en gångs skull slippa det. ■

KOMMA – tidskriften med nyskriven poesi och prosa. Vill du läsa?

”Poesins kraft utan fluff”

Aftonbladet 6 maj -09

komma@bredband.net
www.tidskriftenkomma.se

Studera i vår

Vi ger exempelvis kurser inom:
Dewey, ledarskap, kulturpolitik,
barn- och skolbiblioteksverksamhet.

Läs mer om våra kurser:

www.hb.se/bhs/utbildning

HÖGSKOLAN I BORÅS
INSTITUTIONEN BIBLIOTEK- OCH INFORMATIONSVETENSKAP
BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN

BIBBLAN, bibliotekssystemet för Svenska skolbibliotek!

Vi har ett fullständigt Internetbaserat
biblioteksdatasystem med ISBN- och
Libriskoppling.

**BIBBLAN har speciella funktioner för
massinläggning och läromedelsutlåning!**

Inga start- eller uppläggningsavgifter!
**BIBBLANs grunddriftskostnad är
endast 3540 kr/år.**

Kostnadsfri konvertering av poster
från andra system.

www.BIBBLAN.net

Ny ägare:
**Secure Transmission AB,
Skövde, 0500-59 50 00**

25-årskalas och många teman

Bok & Bibliotek firar 25 år, uppmärksammar spanskspråkig litteratur samt Märkesåret 1809 – det är 200 år sedan Sverige och Finland gick skilda vägar. Därtill ett flertal seminarier om utsatt-het och när skyddsnäten brister. Att lärarna är mässans största besöksgrupp avspeglas också i årets seminarieprogram.

AV **HENRIETTE ZORN**

BOK & BIBLIOTEK 2009 äger rum den 24–27 september och årets program omfattar 442 seminarier och miniseminarier (jmf 2008: 435) med sammanlagt 785 deltagare (jmf 2008: 759) från 25 länder som medverkar i samtal och diskussioner. Därtill över 800 utställare.

I år har det också hunnit gå 25 år sedan Bertil Falck och Conny Jacobsson startade en biblioteksmässa (just det: biblioteksmässa). Den samlade omkring 5 000 personer och den främsta gästen denna första gång var nobelpristagaren Isaac B Singer. Mässan växte, den debatterades, älskades och hatades, bojkottades (av de stora förläggarna ett år) alltmedan den etablerades till en institution som numera ingen skulle komma på tanken att ifrågasätta. Bok & Bibliotek i Göteborg är numera det litterära kretsloppets julhelg där kommers och kultur lever i symbios under några dagar med samma självklarhet som Svensk Damtidning med kungahuset.

Om man nu ändå ska tillåta sig att vara en smula kritisk kan man fråga sig varför inte mässan tar steget fullt ut och bekänner sig till det som den numera har blivit: en renodlad bokmässa. Var biblioteken kommer in i sammanhanget är numera svårt att se mer än som ett slags alibi för något. De biblioteksrelaterade seminarierna blir allt färre och endast 9 % av branschbesökarna uppgav förra året sig vara intresserade av biblioteksutrustning – att jämföra med det som trots allt drar mest: skönlitteratur, 66 %. Den kategori branschbesökare som 2008 listades under bibliotek utgjorde 13 %, visserligen tvåa efter den största besöksgruppen som utgjordes av lärare och andra verksamma inom utbildning, 44 %. Bok & skolmässan vore på något sätt ett adekvat namn för denna silverjubilar...

Näväl, jubileet kommer förstås att uppmärksammas med en bok om bokmässans historia skriven av Ulf Roosvald, med en pre-

sent i form av 25 % billigare seminariekort, med ett tårtkalas under mässan samt med en blogg som redan är igång och där besökare och andra kan dela med sig av sina bästa minnen från mässan.

Spanien är årets fokusland och det avspeglas bland annat i ett fyrtiotal seminarier om den spanskspråkiga litteraturen och kulturen. Spanien satsar rejält – det ryktas om att landets monter blir den största som något temaland någonsin har haft. En rad namnkunniga författare kommer att finnas på plats, bland dem Rosa Montero, Isabel Allende och Bernardo Atxaga.

Senare års upplägg med flera mindre tematsatsningar vid sidan av ett stort slår väl något slags rekord i år. Ett mindre tema är "Utsatt-het" där Stadsmissionen i 13 seminarier belyser människors utsatta existens i vårt samhälle. Ett annat tema med sociala förtecken är Hiv/aids som diskuteras i fem seminarier.

Märkesåret 1809 och 200-årsminnet av delningen av det rike som en gång var Sverige och Finland uppmärksammas i sju seminarier – de historiska dimensionerna men även dagens relationer mellan Sverige och Finland behandlas.

Författare från tre länder uppmärksammas under rubriken "Röster från...". I elva seminarier får man stifta bekantskapen med författare från Norge, i fem seminarier med författare från Tjeckien och i två seminarier med fyra författare från Singapore. Norge har dessutom för första gången en monter på bokmässan där norska förlag ställer ut.

Flera seminarier på mässan vänder sig till den största gruppen branschbesökare: lärare, pedagoger och utbildningsanordnare. BBL har listat ett urval av dessa under rubriken "Missa inte..." flera kan säkert intressera även bibliotekarier.

Annars kan man väl bara konstatera: också i år blir det en mässa för massan, även om årets upplaga känns en aning mer spretig än vanligt.

Biblioteksrelaterade seminarier och miniseminarier

Tors 24 sept

Seminarier

11.00–11.45: **Vad är det som räknas?**

Om statistik som underlag för kulturpolitiska beslut (Kungl. biblioteket i samarbete med Statens kulturråd).

13.00–13.45: **Att göra det omöjliga möjligt.**

Om Årets bibliotek (DIK Bibliotekarieförbundet).

14.00–14.45: **Skolbiblioteken i nya landskap** (Institutionen Biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan (BHS) vid Högskolan i Borås)

15.00–15.45:

Behövs biblioteken?

(Svensk Biblioteksforening).

15.00–15.45: **Barnlitteratur – ett verktyg för demokrati.** Vinnaren av Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne 2009 (ALMA).

16.00–16.45: **Ett liv bortom reservatet.** Peter Pan-priset till Sherman Alexie, (IBBY).

16.00–16.45: **40 år i vänsterfil – och sen då?** Föreningen Bibliotek i Samhälle firar 40-årsjubileum (BIS – Bibliotek i Samhälle).

Miniseminarier

10.00–10.20: **Biblioteksandan runt Östersjön.** Likheter och skillnader i biblioteksutveckling mellan Östersjöregionens länder (Institutionen Biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan vid Göteborgs universitet och Högskolan i Borås).

10.30–10.50: **Vilken kunskap behövs i framtidens bibliotek?** (Arr DIK Bibliotekarieförbundet).

11.00–11.20: **Biblioteket – en plats och aktör för människors hälsa och välmående** (Vindelns kommunbibliotek).

11.30–11.50: **Läsglädje med barn och unga i sarskola** (Länsbiblioteket i Västerbotten)

12.00–12.20: **Den glada boken.** El libro alegre, om framtidens digitala mångkulturella skolbibliotek i Västerås (Västerås stad IDA-projektet)

Fre 25 sept

Seminarier

10.00–10.45: **Läsning – om barnen själva får välja.** Vad är det som fångar barns intresse och gör att de aktivt väljer en bok (Statens kulturråd i samarbetet med Kulturdepartementet).

11.00–11.45: **Eleverna söker ju hellre på nätet!** Facklitteratur, outnyttjad resurs på skolbiblioteket? (DIK Bibliotekarieförbundet, Författarcentrum och Nationella Skolbiblioteksgruppen).

12.00–12.45: **Det stora språnget.** Bibliotekssamverkan i Spanien (Svensk Biblioteksforening)

Miniseminarier

09.30–09.50: **Språkpillen – så arbetar vi i Gävleborg** (DIK Bibliotekarieförbundet)

Lör 26 sept

12.00–12.45: **Det sköna med skönlitteraturen.** Om utblickar i det moderna skönlitterära landskapet i världen och vikten av att förmedla skönlitteratur vid landets folk- och skolbibliotek (Svenska Akademien)

Missa inte heller...

Kulturutredningen – och sen då? Medv: Lena Adelsohn Liljeroth, Leif Pagrotsky, Kerstin Brunnberg, Anna Takanen (Göteborgs-Posten), tors 24 sept kl 10.00–10.45.

The Wow Factor. Framtidens skola kräver kreativitet (Läraryrket), tors 24 sept kl 11.00–11.45.

Humaniora 2009? Är humaniora åter satt på undantag? (Psykoanalytisk Tidskrift), tors 24 sept kl 12.30–12.50.

Att närma sig framtiden. Om överflöd av information om studier och yrkesval som unga "drabbas av" under gymnasieåren (Institutionen Biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan vid Göteborgs universitet och Högskolan i Borås), tors 24 sept kl 15.00–15.20.

Bokprovning (Svenska barnboks-institutet), tors 24 sept kl 15.00–15.20.

Bildning eller toppforskning? Universitetens roll i förändring (Hanaholmen – kulturcentrum för Sverige och Finland, Kulturfonden för Sverige och Finland och Riksbankens Jubileumsfond), fre 25 sept kl 11.00–11.45.

Så blir gymnasieeleverna vinnare. Årets

Skolbibliotek 2008 om hur man skapat ett resurscentrum genom samarbete och helhetssyn. (Läraryrket), fre 25 sept kl 12.30–12.50.

Att se eleven. Om synen på kunskap och hur man skapar tillit mellan elev och lärare (Lärarnas Riksförbund och Brombergs Bokförlag), fre 25 sept kl 13.00–13.45.

När marknaden kom till förorten. Hur rea-

gerar elever med utländsk bakgrund när valfrihet, skolpeng, status och rykte etablerar sig som starka incitament för skolutveckling? (Studentlitteratur), fre 25 sept kl 17.30–17.50.

Bokmässan smått och gott – ett personligt urval

FOTO: MARCO ALAR.

Lydia Cacho.

Journalistik: Den mexikanska journalisten och människorättskampen Lydia Cacho om sin kamp. Hon avslöjade högt uppsatta politikere och affärsmäns sexuella utnyttjande av barn. Efter avslöjandet har hon flera gånger utsatts för dödshot, tortyr och förföljelse (fre 14.00–14.45).

Tema Utsatthet: Boende och utsatthet – en klassfråga när ökad fattigdom och marginalisering leder till vräkningar. Många hamnar i hemlöshet eller tvingas flytta till släkt och bekanta (fre 13.00–13.45).

Finland: Monika Fagerholm samtalar med Eva Bonnier om sin nya bok *Glitterscenen* som är en fristående fortsättning på Augustvinna-ren *Den amerikanska flickan* (fre 14.00–14.45).

Tema Röster från Tjeckien: Litteraturens vägar 20 år efter murens fall – vart är man på väg idag i Tjeckien, Polen och Rumänien? (tor 15.00–15.45)

Ryssland: Året efter utgivningen av *Andrej*, Carola Hanssons stora roman om Leo Tolstojs son, får hon oväntat ett brev från Andrejs sonson i Moskva. *Med ett namn som mitt* heter Carola Hanssons nya roman (tor 11.30–11.50).

Fokus Spanien: Spaniens politiska förvandling från 1970-talet och övergången till demokrati diskuteras mellan politiska experter och författare som själva upplevt, eller grundligt utforskat, dessa avgörande år (tor 14.00–14.45).

FOTO: ELISABETH OHLSSON WALLIN

Elisabeth Åsbrink.

Norén igen: Det är tio år sedan Lars Noréns pjäs 7:3 utlöste Sveriges största kulturdebatt sedan andra världskriget. Journalisten Elisabeth Åsbrink granskar i boken *Smärtpunkten* sambanden mellan Norén, pjäsen 7:3 och mordet i Malexander (tor 13.00–13.45).

Tema Märkesåret 1809: Utifrån sin bok *Riksprängningen som kom av sig* samtalar författaren och historieprofessorn Torkel Jansson med sin finländska kollega Henrik Meinander, med Horace Engdahl samt Merete Mazzarella, författare och litteraturprofessor. Moderator är Arne Ruth (lö 10.00–10.45).

Karin Johannisson.

Melankoli: Karin Johannisson är melankolins utforskare som visar hur melankolins historia också är en samtidskommentar (tor 15.00–15.45).

Tema hiv/aids: Som en osynlig sten i mitt hjärta – om hiv och aids i Sverige och världen i ett stort seminarium med många medverkanden och som avslutas med en konsert av Alcazar (tor 16.15–18.00).

Yttrandefrihet: Till tryckfrihetens försvar. På regeringens uppdrag ska en statlig utredning undersöka om vi ”i längden” bör behålla dagens grundlagsregler om tryck och yttrandefrihet. Sakkunniga diskuterar (fre 10.00–10.20).

FOTO: CAROLINE ANDERSSON

Jonas Gardell.

Frälsning: Jesus enligt Jonas Gardell och ett samtal mellan författaren och förre ärkebiskopen KG Hammar (fre 15.00–15.45).

Tema Norge: Dag Solstad – en av Norges främsta författare. I *Armand V*, nu aktuell på svenska berättar Dag Solstad i form av fotnoter om radikalen och EEC-motståndaren Armand V, som blir en osvikligt lojal diplomat och ambassadör för sitt land (lö 14.00–14.45).

Översättning: Bolaño på svenska – går det? Bolaños svenska översättare Lena Heyman samtalar med författaren Gabriella Håkansson och radioproducenten Louise Epstein om en av den spanskspråkiga litteraturens mest spännande författare (fre 10.00–10.45).

Maria-Carme Torras, Tove Pemmer Sætre

Information Literacy Education: A Process Approach: Professionalising the Pedagogical Role of Academic Libraries

CHANDOS, 2009

Information Literacy – informationskompetens är ett omhuldat begrepp, särskilt inom bibliotekarieprofessionen. Författarna till denna bok finns på norsk botten, närmare bestämt i Bergen och är verksamma som universitetsbibliotekarie respektive bibliotekschef vid två högskolebibliotek. Båda har lång erfarenhet av att arbeta med program för undervisning i informationskompetens och bokens fokus utgörs av rekommendationer för utveckling av sådan undervisning. Bokens syfte formuleras som att ”professionalisera högskolebibliotekariers pedagogiska roll”. Författarnas utgångspunkt är en ambition att bibliotekarierna skall sträva efter att högskolebibliotek erkänns som betydelsefulla institutioner för lärande, jämställda med övriga universitetsinstitutioner. De argumenterar således för att höja bibliotekets och bibliotekarieprofessionens status inom den akademiska sfären. Villkoret

är, enligt författarna, att högskolebibliotekarierna måste grunda sin undervisning för informationskompetens i pedagogiska teorier och modeller.

Huvuddelen av bokens kapitel byggs kring didaktiska modeller där informationskompetens skrivs in. Modellerna illustreras med praktiska exempel hämtade ur författarnas och deras kollegers konkreta erfarenheter. Här finns sålunda tydliga kopplingar mellan teori och praktik. Märkligt nog saknas nästan all referens till biblioteks- och informationsvetenskaplig litteratur. Med undantag för Carol Kuhlthaus modell av informations-sökningsprocessen förekommer inga resonemang som bygger på B&I-forskning, vilket jag tycker är en allvarlig brist. En följd blir exempelvis att begreppet informationskompetens tas för givet och över huvud taget inte problematiseras. Under det senaste decenniet har begreppet informationskompetens problematiserats flitigt och studerats både teoretiskt och empiriskt, vilket resulterat i en räckvidd lätt tillgängliga vetenskapliga publikationer. Boken är utgiven av ett engelskt förlag och riktar sig sålunda till en internationell bibliotekariepublik. Trots detta känns den mycket djupt grundad i en norsk kontext med modeller huvudsakligen hämtade från väl etablerade norska forskare i pedagogik. Boken är tydligt strukturerad och kan ge praktiska tips och didaktiska idéer för undervisning i informationssökning och -användning. Mitt huvudintryck är att den är ett engagerat inlägg i bibliotekariers professionaliseringssträvan där begreppet informationskompetens

används för att tydliggöra bibliotekariers yrkesexpertis och där pedagogiska modeller uttryckligen ses som redskap för att utvidga bibliotekarieprofessionens status och revir.

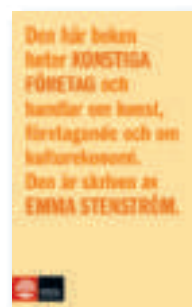
LOUISE LIMBERG

Professor, Högskolan i Borås och Göteborgs universitet

Emma Stenström

Konstiga företag

NATUR & KULTUR, 2008

Isamband med Kulturutredningen har konstens roll och uppgift i ett alltmer kommersialiserat samhälle återigen kommit upp på agendan. Frågan väcker känslor och berör sådant som kanon, kvalitet och massmarknad. Det är därför särskilt lägligt att Emma

Stenström nu gett ut sin avhandling i företagsekonomi med den finurliga titeln *Konstiga företag* i populariserad form.

Stenström har blivit något av en pionjär här i Sverige inom området kulturekonomi och hävdar med rätta att avhandlingen är mer aktuell idag än när den försvarades i början av 2000-talet. Under lång tid har hon kämpat för att låta ekonomerna på Handelshögskola-

Den 24 september tar Buktåget dig från Stockholm till Bokmässan i Göteborg som i år firar 25-årsjubileum.

Njut av en bra start på dagen med frukost serverad på tåget. Förbered dagen i lugn och ro tillsammans med kollegorna. Tåget stannar i Liseberg ett stenkast från Svenska Mässan. Efter en lång och givande dag står tåget framkört och en god middag väntar. Efteråt finns det tid över att sammanfatta dagens intryck över något gott ifrån baren. För mer information gå in på sjevent.se. I priset (1 495 kr) ingår resan, frukost, middag och mässprogram.

Köp dina biljetter på sj.se/upplevelser, 0771-75 75 75 eller besök närmaste SJ Resebutik.

lan möta konstens värden och inte bara penningens, och för tillfället är hon gästprofessor vid Konstfack. Ekonomen Emma Stenström framstår idag paradoxalt nog som en mer inflytelserik taleskvinna för konsten än många renodlad humanist. Det är just sådana paradoxer, men också utbyten mellan konst och ekonomi, som Stenström så fängslande gestaltar. Den populariserade avhandlingen närmar sig en synpunktsrik essäsamling och är av intresse för fler än ekonomer. De vetenskapsteoretiska avsnitten och empiriska närstudierna är bortlyfta för att, som Stenström uttrycker det, "renodla tankegångarna och göra dem mer tidlösa". Kompletterad med Bourdieus skulle Stenströms studie fungera utmärkt som diskussionsunderlag på kulturutbildningar. Bourdieus teser om motsättningen mellan det kulturella och det ekonomiska kapitalet har givetvis utgjort en stark inspirationskälla för Stenström.

Författaren är personlig i sin ton och bjuder frikostigt på egna erfarenheter, särskilt i det första kapitlet "Livsgåtor" med rötter i uppväxt och studiegång. Det är ett friskt grepp som öppnar för reflektion. Jag kan som forskare delvis instämma i Emma Stenströms kritik mot det ofta könlösa och värderingsneutrala sätt som vetenskapen bedrivs på. Här noterar jag att Stenström särskilt vänder sig mot ett opersonligt och distanserat språkbruk. Bakom de presenterade teorierna om estetiseringen av företagen, romantiseringen av ledarskapet och ekonomiseringen av konsten framstår språket som det centrala i Stenströms forskning och medryckande pedagogik. Det är genom resonemang hon söker

fånga konturerna till forskningsområdet och även försöker finna svar på sin egen livsgåta.

Man kan mellan raderna ana att det inte alltid varit lätt för Stenström att hävda sitt ämnesområde gentemot de hårdföra sifferekonomerna. Men genom att envist framhålla att konsten (med detta menar Stenström de många konstarterna; jfr engelskans the arts) har något att tillföra även den ekonomiska disciplinen och vice versa, har droppen slutligen urholkat stenen. Stenström skriver tänkvärda krönikor i Dagens Industri och ligger bakom initiativet att låta lärdomsigiganten Sture Linnér hålla en introduktionsföreläsning för de nyantagna Handelsstudenterna i syfte att sammanföra två världar – de unga ekonomernas nutidsfixering med den gamle humanistens perspektiv som sträcker sig tillbaka till antiken.

Konstiga företag behandlar i stora drag föreställningarna om konst och företag i ett urval texter och ger även historiska utblickar. Här diskuteras komplexa krafter som kreativitet och ledarskap i syfte att artikulera, illustrera och problematisera föreställningarna kulturellt och individuellt. Dispositionen är distinkt och framställningen belyser frågorna ur olika synvinklar (mångtydighet är ett honnorsord för Stenström), utan att förvilla sig i enskildheter och siffror. Emma Stenström förenar teoretisk medvetenhet med konkret erfarenhet på ett charmfullt sätt. Författaren har som tydligt uppsåt att beröra och föra ett samtal.

Stenström finner begreppen finkultur och populärkultur problematiska, men erkänner att hon själv rör sig mest inom ett finkulturellt

kretslopp. Kvalitet måste alltid diskuteras när det gäller konst, hävdar hon. I ett sådant sammanhang bör man påminna sig att det ofta kan vara naturligt för kommersiella företag att värda sig om sitt eget kulturarv. Ett exempel på det är Svenskt Tenn, ett företag drivet i stiftelseform, som värnar det kulturella kapitalet efter Estrid Ericson och Josef Frank, samtidigt som man bjuder in unga konstnärer för att föra varumärket in i en modern tids formspråk. Inom den värld som Emma Stenström kommit att röra sig är förvisso de kulturella markörerna viktiga, men hanteras på ett annat sätt än bland humanisterna – detta är nyanser som Stenström träffande lyckas påvisa.

Den nätta pocketboken kunde lika gärna vara en handbok i estetik. Emma Stenström är som bäst när hon gör idéhistoriska iakttagelser av sådant som romantikens genikult, modernismen och teknifieringen. Hon finner också uppenbara likheter mellan vår tids litteratur om ledarskap och den som klassificeras som new age. Stundtals kan vissa teser hämtade från tidigare forskning upprepas, vilket försvagar Stenströms i övrigt självständiga hållning. Men detta förtar inte helhetsintrycket. Den resonerande inställningen till de komplicerade kulturfrågorna som Stenström så medvetet har valt borde vara ett memento för aktörerna inom kultursektorn – inte minst på biblioteken där man ofta inte tillåter mer än en åsikt i taget i diskussionen kring litteraturens värden.

GUNNEL FURULAND

Bibliotekarie och fil. dr i litteraturvetenskap

"Sveriges bästa musiktidskrift"

□ Lira musikmagasin är tidningen för nyfikna.

Oberoende kvalitetsjournalistik som hellre vill upptäcka nytt än vårda traditionen.

För alla som gillar jazz, folk- och världsmusik, visor, americana – och allt som rör sig däremellan. Nyskapande musik vet inget om genre-gränser.

I 15 år har vi lockat till lyssning bortom den breda mittfåran.

Alltid med över 100 recensioner per nummer. Alltid med egen cd så att du kan lyssna på det vi skriver om.

Cd:n får lånas ut.

"Sveriges bästa musiktidskrift."

Gunnilla Brodrej, Expressen

"Jag kan läsa ett nytt nummer av Lira och baxna inför vitaliteten"

Kjell Alinge, Sveriges Radio

LIRA
Musikmagasin

Besök oss på bokmässan i monter B03:22

Helmark Carosseri AB är stolta över att få visa upp Mark Kommuns nya bokbuss på årets bokmässan i Göteborg. Bussen kommer att stå utanför entrén på Bok & Bibliotek den 24 och 25 september 2009.

På www.helmark.se finns bilder på de senaste leveranserna till bl a Sala, Linköping, Nybro och Umeå.

helmark.se

0433-712 30

PRIMO Erbjuder något utöver bibliotekskatalogen

To 24/9 10:00 Integrerad sökning med Primo på Det Konglige bibliotek i Danmark

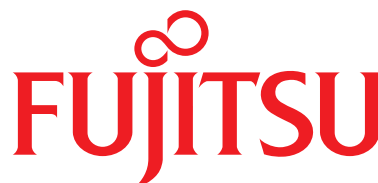
To 24/9 13:00 Integrerad sökning med Primo på Det Konglige bibliotek i Danmark

To 24/9 16:00 Verde ERM lösning Administration av elektroniska resurser i ett LIBRIS perspektiv

Fr 25/9 14:00 Integrerad sökning med Primo på Det Konglige bibliotek i Danmark

Oavsett bibliotekssystem kan ditt bibliotek erbjuda användarna ett helt nytt sätt att upptäcka och få access till böcker, tidskrifter, artiklar och digitaliserat material. Det heter Primo och är äkta integrerad sökning!

Kom till vår monter på Bok & Bibliotek, 24-27 september, och se vår monterpresentationer så får du veta mer. Monter E01:12

FUJITSU, Westmansgatan 47, 582 16 Linköping, Tfn 070-793 88 87
E-post: kristian.wallin@se.fujitsu.com

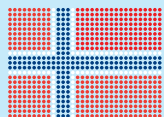
Biblioteksbladet
på webben
– med rss

www.biblioteksbladet.se

AV TOTTIE LÖNN

NORGE

Norska Biblioteksmeldinga

Det norska biblioteksväsendet ska reformeras. Det är två och ett halvt år sedan ABM-utviklings stora biblioteksutredning "Bibliotekreform 2014" offentliggjordes. Den gjordes på uppdrag av Kultur- och kyrkjedepartementet och Kunnskapsdepartementet och omfattade hela det allmänna biblioteksväsendet. Det har dröjt med politiska beslut, men den 17 april i år kom slutligen "Kunskapsallmenning, møtessted og kulturarena i ei digital tid. Tilråding frå Kultur og kyrkjedepartementet", som allmänt (och här nedan) kallas "Biblioteksmeldinga". Den godkändes av regeringen Stoltenberg samma dag. Den överlappar delvis "Nasjonal strategi for digital bevaring og formidling av kulturarv" och Kunnskapsdepartementets eget program för skolbiblioteksutveckling under perioden 2009–2012.

Förväntningarna på Biblioteksmeldinga har varit mycket stora och kulturminister Trond Giske lovade tidigt att lyfta bibliotekssektorn och visa att den är ett viktigt område att satsa på. I Biblioteksmeldinga intar biblioteken, vilket ju redan framgår av titeln, en central roll för hela befolkningen. Nu ska man utveckla robusta och flexibla bibliotek som kan erbjuda alla invånare bättre bibliotekstjänster och medverka till att regeringen når sina överordnade mål för kultur och kunskapspolitik.

Hur ska det gå till? Nyckelord är flexibilitet, samordning, samverkan och frivilliga avtal. Kunnskapsdepartementet ska påbörja ett arbete med att harmonisera lagar och förordningar på hela biblioteksområdet för att stärka samarbetet mellan biblioteken. Biblioteksmeldinga tar upp bibliotekssektorns problem och utmaningar. Det är en lång katalog av föreslagna åtgärder men det är också mycket som ska utvärderas eller utredas vidare.

Nasjonalbiblioteket får ett större ansvar. Bland annat tänker man undersöka om Nasjonalbiblioteket och ABM-utvikling kan slås ihop eller om biblioteksfrågor kan föras över

till Nasjonalbiblioteket från ABM-utvikling. Nasjonalbiblioteket i samarbete med ABM-utvikling ska etablera en gemensam söktjänst, inte bara för alla bibliotekskataloger utan på sikt också för arkiv, bibliotek och museer i hela landet. Kompetensutvecklingen i hela bibliotekssektorn är viktig och ska utvecklas. För samordning av digitaliseringsarbetet ska ett råd etableras, sammansatt av centrala aktörer inom arkiv, bibliotek och museer.

Ansvar för folkbiblioteken, som nu är fördelat mellan stat, fylkeskommuner och kommuner ska fortfarande gälla, men regeringen vill ta bort det lagstadgade kravet att det ska finnas ett bibliotek i varje fylke. Kommunerna ska lockas till att samarbeta i högre grad och ha en mer flexibel organisation på lokal och regional nivå samt över kommungränserna. Regeringen föreslår också frivilliga samarbetsavtal mellan staten och fylkeskommunerna. Modellbibliotek ska lyftas fram.

Biblioteksmeldinga handlar alltså om att sätta igång processer av administrativ karaktär. Avsikten är att fördela pengarna på nya och bättre sätt genom omprioriteringar till konkreta satsningar.

Nästa år ska bli ett nationellt läsår och det blir inledningen till ett läsluft för perioden fram till 2014. Det riktar sig till alla – barn, unga och vuxna. Kultur- och kyrkjedepartementet och Kunnskapsdepartementet vill utnämna Norsk Forfattercentrum som nationell aktör för litteratur i "Den kulturelle skulesekken". Folkbiblioteken ska utvecklas som arena för läsning och litteraturförmedling.

Dagspressens kommentarer till Biblioteksmeldinga är svala. Bergens Tidende tvivlar på att kulturminister Giskes åtgärder för biblioteken får någon effekt i konkurrensen med alla de andra digitala aktörerna på kultur- och kunskapsmarknaden. Aftenposten menar att det är svårt att se vilka punkter i Biblioteksmeldinga som får konsekvenser för den enskilda användaren. Inte att förundra sig över då det hela mest handlar om administrativa processer.

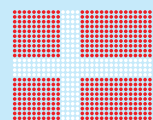
De olika biblioteksorganisationerna är samstämmiga i sina bedömningar och ger både ros och ris. Det är resurskris och inte

strukturkris på biblioteksområdet, menade de vid remissmötet den 11 maj, då varje organisation hade 15 minuter till förfogande. Framförallt behövs resurser till tjänster och kompetensutveckling (Bibliotekarforbundet har räknat ut att norska folkbibliotek saknar 2 000 tjänster jämfört med Finland och Danmark).

Organisationerna protesterade bland annat mot förslaget att slopa det nuvarande kravet på att det ska finnas ett bibliotek i varje fylke.

Vad vill regeringen avsätta för medel? Det finns inga konkreta löften om resurser. De ska arbetas fram i årsbudgetarna. En förutsättning är att de mål, strategier och åtgärder som föreslagits i Biblioteksmeldinga ska kunna täckas inom gällande budgetramar. "Åtgärderna som föreslås ska genomföras. Men det är idag svårt att säga när de olika åtgärderna kan sättas i verket", säger kulturminister Trond Giske till Bibliotekforum. Biblioteksluft eller bara festal? Det visar sig när budgetarbetet kommer igång. "Stortingsmeldingen er forpliktende", försäkrar dock kulturministern. I september är det val till Stortinget. Vad händer då?

DANMARK

Årets bästa läsare

Bibliotekens webbplats Litteratursiden.dk, som utnämns till Årets bibliotek 2009 av Danmarks Biblioteksforening, delar nu ut ett eget pris till Årets bästa läsare. "De flesta läser inte en bok för att vi eller en recensent har gett den god kritik", säger Lise Vandborg, chefredaktör för Litteratursiden.dk, i en intervju i Bibliotekspressen. "De läser den för att de hört från familj eller vänner att boken är bra. Genom att låta brukarna komma till tals på webbplatsen kan vi spegla den effekten."

Webbplatsens användare ska föreslå en person som de känner och som är extra bra på att berätta om sin läsning. Redaktionen nominerar bland de föreslagna sex kandidater. Dessa ska berätta om sig själva och ge inspirerande boktips på bra litteratur. Användarna ska sedan välja ut den som ska få priset (20 000 Dkr).

Lise Vanborg har också planer på att ge ut en tryckt (!) gratistidning med innehållet från Litteratursiden.dk. Den ska ligga på bibliotek, i bokhandeln, i skolor och på kaféer. En annan idé är att sprida Litteratursidens tips via vad vi i Sverige brukar kalla "mjölkuniversitetet", dvs på baksidan av mjölkpaketen. Idéerna är många och kreativa för att få danskarna att läsa fler böcker, för att göra Litteratursiden ännu mer känd samt stimulera lusten att diskutera böcker.

Inte bara på biblioteket

Bibliotekens tjänster ska vara tillgängliga på de tider, platser och sätt som invånarna önskar. Detta är målet i ett samarbetsprojekt mellan kommunerna Randers, Horsens, Silkeborg och Viborg.

Avtalet, som kommunerna slutit med Kulturstyrelsen, är treårigt och biblioteken förbinder sig att gemensamt utveckla nya former för biblioteksservice. Budgeten för projektet är 3,15 miljoner Dkr.

Bland annat finns förslaget att ställa upp en "mediejukebox" på tågstationerna där pendlare kan ladda ner en bra film till tågresan. Man tänker också samarbeta med lokala företag eller skolor för att få flera avhämtningsdepåer för material som beställs hemifrån vid den egna datorn. Företags och skolors intranät skulle också kunna länkas till bibliotekets hemsida.

(Bibliotekspressen 2009:9)

Richard Dougherty i American Libraries sommarnummer. Det är stora utmaningar, men har också gett biblioteksledning tillfälle till översyn och ifrågasättande av såväl bibliotekens gamla som nya tjänster. Nu kan man passa på att analysera och utvärdera och ta genomgripande beslut om prioriteringar. Stora förändringar skulle inte vara möjliga under goda tider, åtminstone inte utan enorma protester, påpekas det. Men det finns ingen given "rätt" väg att möta krisen. Hur man klarar sig är mycket skiftande. Det bästa skyddet är ett gott samarbete med de styrande, påpekar artikelförfattaren.

Enligt översikten State of America's Libraries Report 2009 har 41 procent av biblioteken i delstaterna fått minskad budget och tjugoprocent kan vänta sig ytterligare nerdragningar under året. Värst drabbade är den sydöstra delen av USA, South Carolina tex med en minskning med 30 procent och Florida med drygt 23 procent.

Visserligen innehåller det ekonomiska stimulanspaketet som Obama skrivit under, flera delar som främjar biblioteken, men det gäller endast de federala medlen.

Bibliotekarie blir nationalarkivarie

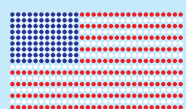
President Obama har tillkännagivit att han nominerar David S. Ferriero till Archivist of the United States, alltså ett slags motsvarig-

het till vår riksarkivarie. David S. Ferriero är bibliotekarie och en av cheferna vid New York Public Library. Tidigare har han tjänstgjort vid Duke University och Massachusetts Institute of Technology.

Det är inget okontroversiellt uppdrag att vara chef för National Archives and Records Administration (NARA). NARA övervakar och kontrollerar frisläppandet av presidentdokument och andra regeringsdokument. Administrationer försöker hemlighålla sina arkiv medan historiker och allmänheten kräver tillgång till dem. Det har varit många kontroverser kring detta genom åren. Lagen Freedom of Information Act ska säkerställa fri information, men den har naggats i kanten av den tidigare presidenten, Georg W. Bush. President Obama har upphävt två av hans berömda dekret. Det ena gjorde det möjligt för sittande och tidigare presidenter och deras arvingar att förhindra tillgång till presidentarkivet. Det andra tillät regeringen att godtyckligt skydda information när den ansåg att så borde ske. Sådana beslut ska numera granskas av justitieministern, Vita husets advokat och av domstolar. Ferrieros föregångare slutade i december men när han tillsattes av Bush ifrågasatte man hans kvalifikationer och misstänkte att valet av honom var politiskt motiverat.

(www.ala.org)

USA

Kris – både bra och dåligt

Som alltid i orostider ökar trycket på biblioteken, och det gäller i hög grad nu under finanskrisen. Över 68 procent av invånarna i USA har bibliotekskort och det är den högsta andelen sedan man började räkna år 1990. Både utlån och besök har ökat. Samtidigt har de ekonomiska villkoren blivit tuffare. "En tsunami av dåliga nyheter för alla typer av bibliotek har svept över landet, och ytterst få bibliotek har skonats", skriver professor

Vi kan alla typer av bibliotekskort!

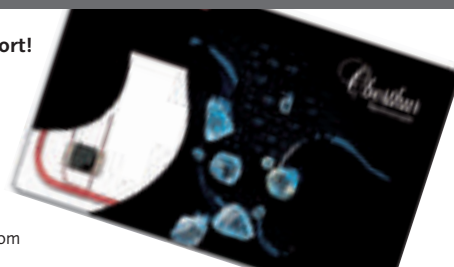
Välj kontaktlös teknik i era nya bibliotekskort!

Så kan ni skapa självbetjäning och fjärrlån med andra bibliotek. Idag levererar vi lånekort med chip bl.a. till Dieselverkstadens bibliotek samt Solna Stadsbibliotek.

Upptäck att kontaktlösa chip ger fördelar för såväl låntagare som personal!

Oberthur Technologies Sweden AB

Färögatan 7 · 164 40 Kista · Sweden · www.oberthur.com

Kontakta: Linnea Malmström · Tel: 08-658 75 12 · Mail: l.malmstrom@oberthur.com

Medicinska tidskrifter – hur används de?

Läkare är positiva till elektroniska tidskrifter men använder ändå pappersutgåvorna i större utsträckning. Annie Davidsson har undersökt hur läkare vid ett sjukhus i en medelstor svensk stad använder sjukhusbibliotekets tidskrifter och hur de ser på dessa.

AV ANNA KÅRING WAGMAN

MEDICINSKA tidskrifter är en viktig informationskälla för läkare. De senaste åren har sjukhusbiblioteken allt mer gått över från tryckta till elektroniska tidskrifter och prenumerationerna är en tung post i bibliotekens budgetar. Men kunskapen om hur tidskrifterna används är inte alltid så omfattande. Därför har Annie Davidsson valt att undersöka hur läkare vid ett sjukhus i en medelstor svensk stad ser på och använder sjukhusbibliotekets tidskrifter.

Davidsson lät 53 läkare vid sjukhuset svara på en enkät. Läkarna uppgav att de ansåg det vara mycket viktigt för deras yrke att läsa medicinska tidskrifter. Likaså menade de att det är väsentligt att sjukhusbiblioteket tillhandahåller medicinska tidskrifter, både tryckta och elektroniska. Även de läkare som aldrig använde biblioteket för att ta del av tidskrifter tyckte att det var angeläget att biblioteket erbjöd tjänsten. Läkarna var också nöjda med bibliotekets utbud; något mer med det tryckta utbudet än det elektroniska. Detta trots att framför allt antalet tryckta men även antalet elektroniska titlar, hade minskat de senaste åren vid det aktuella biblioteket. Andelen som inte visste om de var nöjda var anmärkningsvärt stor, särskilt när det gällde de elektroniska tidskrifterna: knappt en tredjedel visste inte om de var nöjda eller inte med bibliotekets bestånd av elektroniska tidskrifter.

Hälften av läkarna använde bibliotekets tryckta tidskrifter minst en gång i månaden och drygt en tredjedel mindre än en gång i månaden. Tolv procent sa sig aldrig använda bibliotekets tryckta tidskrifter. Läkarna an-

vände inte de elektroniska lika ofta. 40 procent använde dem minst en gång i månaden eller oftare. En tredjedel av läkarna uppgav att de använde sjukhusbibliotekets elektroniska tidskrifter mindre än en gång i månaden och en fjärdedel att de aldrig gjorde det, vilket är en relativt stor andel. Davidsson fann inga större skillnader mellan färdiga läkare, läkare under utbildning eller forskande läkare. Inte heller kunde några skillnader hittas med hänsyn till läkarnas ålder.

Få läkare använde bibliotekets tjänster, som att till exempel kunna beställa tidskriftsartiklar eller få ett mejl när ett nytt elektroniskt nummer publicerats. Endast en läkare i undersökningen använde bibliotekets elektroniska tidskrifter hemifrån, trots att tidigare forskning har visat att många läkare uppskattar den servicen.

I enkäten framkom att läkarna använde de tryckta och elektroniska källorna på delvis olika sätt. Vid läsning av en tryckt tidskrift – jämfört med läsning av en elektronisk variant – var det vanligare att skumma eller bläddra igenom tidskriften, läsa hela numret, läsa utvalda artiklar och läsa innehållsförteckningen. Dubbelt så många skummade/bläddrade i en tryckt tidskrift jämfört med en elektronisk. Ingen uppgav sig läsa ett helt nummer av en elektronisk tidskrift. Däremot var det vanligt att skriva ut artiklar ur elektroniska tidskrifter än att kopiera artiklar ur tryckta tidskrifter.

Läkarna uttryckte inget större missnöje med de elektroniska tidskrifterna. Få såg dem som tekniskt problematiska eller krångliga, men möjligtvis fanns viss kritik mot den grafiska kvalitén. Läkarna var över lag positiva till de elektroniska tidskrifterna – mer än hälften svarade att man ansåg att fördelarna övervägde nackdelarna.

Uppsatsförfattaren avstår från att göra en

djupare analys av resultaten men de delvis motsägelsefulla svar som läkarna gav, väcker frågor. Läkarna sa sig vara positiva till elektroniska tidskrifter, men använde ändå pappersutgåvorna i större utsträckning. De underströk hur viktigt det var att biblioteket hade tidskrifter och de var nöjda med utbudet, trots att många av dem inte använde tidskrifterna eller tidskriftstjänsterna och trots att beståndet minskat kraftigt de senaste åren.

En välvillig tolkning av motsägelsefullheten är att läkarna upplever att de får den information de behöver den dag det är aktuellt. Tidigare forskning har visat att det måste finnas ett uttalat behov för att en läkare ska söka information – det finns ingen tid till att söka information om man verkligen inte behöver det. Biblioteket har i sådana fall lyckats behålla rätt prenumerationer och skapat tillräckligt bra möjligheter för läkarna att hitta tidskrifterna när informationsbehovet väl uppstår.

En annan tolkning är att läkarnas kunskaper om bibliotekets utbud och tjänster är bristfällig. Frågan är om de känner till utbudet och exempelvis möjligheten att läsa elektroniska tidskrifter hemifrån. Frågan är också om läkarna vet att det är bibliotekets tidskrifter de läser – om det nu spelar någon roll.

Fortsatta undersökningar skulle behövas för att ta reda på om biblioteket lägger pengarna på rätt tidskrifter och service och om informationen om beståndet och tjänsterna når fram. Förutsättningarna för att förbättra kommunikationen borde dock vara gynnsamma. Läkarna är angelägna om tidskrifterna, de har en åtminstone principiellt positiv inställning till elektroniska tidskrifter och de har en fördelaktig bild av biblioteket. Därmed borde det finnas goda möjligheter för biblioteket att fördjupa kunskapen om läkarnas behov.

Annie Davidsson: Läkares användning av medicinska tidskrifter. Är sjukhusbibliotekets bestånd en viktig källa? Magisteruppsats i biblioteks- och informationsvetenskap vid Institutionen biblioteks- och informationsvetenskap/Bibliotekshögskolan 2008:33.

Erik Lindfelt **Kris – inte bara av ondo**

FÖR TVÅ år sedan seglade ett nytt – och säkert för de allra flesta helt okänt – begrepp in i nyhetsförmedlingen. "Subprimelån". Märklig språkblandning kan onekligen tyckas.

Lån till amerikaner som annars inte skulle ha haft råd att äga sin bostad.

"But there ain't such a thing as a free lunch", som den gamle högerhöken Milton Friedman lär ha uttryckt saken.

Nej, allt måste pröjas på något sätt. Både luncher och hus. Och många amerikanska husägare kunde inte det.

Alltså fick vi stifta bekantskap med kreditinstituten som lånat ut. De hette som vore de hämtade från Saltkråkan – ni minns Tjorvens tuffa systrar: Freddy och Teddy och Fanny... Eller hur det nu var.

Men det rörde än så länge inte riktigt oss. Kunde vi ändå tänka. Här rådde ju brinnande högkonjunktur. Tills ännu en storhet tog plats på scen: Lehman Brothers. Och plötsligt satt hela finansvärlden med röven i tjärpytsen.

Ja, ni vet hur det gick. Kris, varsel och arbetslöshet. Kostnaderna för socialbidrag sköt i höjden. Alla höll i pengarna – även de som hade. Vilket var ganska många. Jobbskatteavdrag, slopad förmögenhetsskatt, ändrad fastighetsskatt och därtill, plötsligt, rekordlåga räntor gjorde att svenskarna med fast jobb och dyra bostäder plötsligt kunde häva in tusenlappar extra i månaden. Värre gick det för dem som blev av med jobbet.

Nu har krisen på allvar nått kommuner och landsting. Anders Borgs extramiljarder förslår föga när skatteunderlaget krymper. Och sparförslag beordras fram av stressade ekonomichefer och kommunalråd.

För bibliotekens del ser det ganska mörkt ut just nu runt om i landet. Tjänster kommer att dras in, filialer läggas ner, bokbussar försvinna, öppettider minska, medieanslag bantas. Nu tror jag väl inte att alla sparförslag kommer att bli verklighet – många kommuner lär nog också höja skatten, det finns ju pengar att hämta – men precis som krisen på 1990-talet

märktes i statistiken kommer vi nu också att se ett rejält hack när vi blickar tillbaka. Och det kommer att gå ut över biblioteksbesökarna.

Är då allt av ondo?

Nja, låt mig svära i kyrkan (även en Jönköpingsbo kan tillåta sig det ibland) och skriva det som alla chefsledningsgrupper då och nu talar om, som en del (moderata) politiker och debattörer ibland säger högt och som s-märkta politiker och fackliga företrädare också innerst inne vet, men aldrig säger öppet: den offentliga sektorn mår faktiskt bra av en och annan kris!

Är han helt förryckt? hör jag de många i kulturvärlden, som alltid betraktar skattepengar som en fri nytthet för den egna verksamheten, fräsa.

Nej, min poäng är att det är i kristider som nödvändiga omprövningar och prioriteringar kan göras. Förändringar som av psykologiska skäl är omöjliga i goda tider, men som ändå kan behövas.

Förra året kunde jag själv ersätta en minimal och illa fungerande filialverksamhet med ytterligare bokbusstopp. Av politiska skäl hade det inte gått tidigare. Nu gick det. Och de i Norra Unnaryd – byn det handlade om – kommer nu fram och tackar för bättre biblioteksservice!

Schemaändringar som leder till större effektivitet är ett annat exempel på liknande positiva förändringar. Av fackliga skäl svåra när det är sötebrödsdagar, i barkbulletid möjliga.

Ändå känner jag mest oro. På slaktlistan står alltså inte bara förändringar som går att leva med eller som till och med kan vara bra. Där finns också en radda förslag som skulle skada på allvar. Till exempel hot mot välfungerande filialer i småsamhällen och förorter och därmed ett slag mot den breda och folkliga kulturservice i ytterområden som inte kan ersättas med ett eller annat bokbusstopp.

Framåt höstkanten vet vi litet mer om hur det har gått.

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER ÖVER HELA VÄRLDEN. FEM GÅNGER OM ÅRET.

Helårspren/5 nr 160 kr
Provex ap@amnesty.se

WWW.AMNESTY.SE/AP

AMNESTY
INTERNATIONAL

Veta mer om Palestina?

Tidskriften Palestina Nu är full av aktuella politiska analyser, krönikor och berättelser ur vardagen på ockuperad mark.

För 100 kronor får du fyra nummer per år
pg 55 57 17 - 8

www.palestinagrupperna.se

Foto Gunnar Smoliansky

CONIUNCTIO 2009

Årsbok för analytisk psykologi och kultur

Tema ande och materia

CG Jung om tidsandan, Astri Hognestad om Gud och naturvetenskapen, Ami Rönnberg Astrologi och vetande, Torsten Rönnerstrand om Tranströmer och Jung, Gunnar Smoliansky Inre bilder Bruno K. Öijer Poeten som shaman

Institutioner 250:- inkl moms

Abbonnera! Plusgiro 39 38 34-7

www.jungstiftelsen.se

BTJ krymper kostymen

NATURLIGA AVGÅNGAR i kombination med pensionserbudanden och uppsägningar ska bättre anpassa BTJ till den verklighet som nu råder med sjunkande lönsamhet och ökad konkurrens.

Det säger BTJ:s vd Jonas Arvidsson med anledning av att företaget tvingas säga upp tio personer på grund av arbetsbrist. Totalt är det 27 tjänster som dras in. Utöver uppsägningar handlar det om pensionserbudanden (8 stycken), 4 tjänster som dras in efter normal pensionsavgång samt 5 vakanser som inte återbesätts.

– Arbetsuppgifter kommer att omfördelas men inget område försvinner helt, säger Jonas Arvidsson.

Man undviker neddragningar i tjänsteproduktionen, dvs BTJ:s kärnverksamhet. Drabbas gör kringfunktioner och administration.

Avregleringen av marknaden och den fria

konkurrensen på media har lett till fler konkurrenter och därmed sjunkande priser och sämre lönsamhet. På mediasidan konkurrerar BTJ framför allt med de stora internetbokhandlarna AdLibris och Bokus. Det börjar bli några år sedan BTJ var ensam herre på täppan i försäljning mot biblioteken. Idag uppskattar Jonas Arvidsson att BTJ:s marknadsandel av media till biblioteken är 45 procent.

– Det är en naturlig utveckling när marknaden avregleras, det är det som händer. Men det är klart att vi också bekymrar oss för vad den finansiella krisen bär med sig för våra kunder med neddragningar i kommunerna etc. Vi vill dra vårt strå till stacken och sänka kostnaderna för våra kunder, säger Jonas Arvidsson.

Utöver indragningar av tjänster funderar man på hur man kan bredda marknaden och sälja till fler än biblioteken. Vidare diskuteras samarbeten med andra företag eller konkurrenter. Samarbeten som ska ge kvalitet och service men till en lägre kostnad.

– Samarbeten är ett viktigt vapen. Alla kan inte göra allting själva och vi kommer framöver att presentera intressanta samarbeten som vi hoppas kommer att upplevas som kreativa och spännande. Vi ska vara minst lika bra som tidigare men till ett lägre pris.

Jonas Arvidsson vill inte avslöja vilka som finns i åtanke för framtida samarbeten men

nämner några områden som man tittar på: systemleverantörssidan, informationsleverantörssidan, bibliografisk service och inköp. Trots sjunkande lönsamhet och uppsägningar upplever Jonas Arvidsson att stämningen är bättre på BTJ idag än tidigare.

– Jag tror att man upplever att det är mer ordning och reda nu. Det är klart att det är ett slags sorgearbete efter duktiga och trevliga kollegor som måste lämna. Vi har öppet för sökt redovisa hur det ligger till och jag har upplevt en bred uppslutning från både medarbetare och fack när man insett att något måste göras. Inom BTJ finns väldigt generösa människor som ställer upp och inför detta nu kavlar upp ärmarna – det får du gärna skriva, avslutar Jonas Arvidsson.

HZ

Besserwisser som album

ÅR 2003 i BBL nr 5 trädde Bengt-Erik Besserwisser in i biblioteksvärlden för första gången. Sedan dess har hans upphovsman Anders Mathlein producerat en seriestrip för varje nummer. Och vid det här laget vet alla BBL-läsare att Bengt-Erik Besserwisser är mannen som alltid flyter ovanpå, som aldrig låter någon annan ta kommandot, som alltid har rätt även när han har fel. Besserwisser använder sig gärna av slagkraftiga citat, ett beprövat sätt att sätta folk på plats utan att behöva tänka själv...

Nu har Besserwisser blivit seriealbum – Anders Mathleins första – och här kan man få sig en rejäl överdos av Bengt-Erik Besserwissers förnumstigheter i samlad form. Och visst, inget mer än ett helt album är gott nog för en man som anser att "det enda jag möjligen saknar är en smula ödmjukhet..."

Seriealbumet kan beställas på www.kartago.se

HZ

www.iochm.com

När du behöver
fakta mot fördomar

– som ger dig argument för att
övertyga, utmana, påverka

i&m
INVANDRARE & MINORITETER

POPULÄRVETENSKAPLIG TIDSKRIFT OM MIGRATION OCH KULTURMÖTEN

Läsfrämjande verksamhet har ökat

KULTURRÅDET har beslutat att fördela 25,7 miljoner kronor till inköp av litteratur till folk- och skolbiblioteken under 2009. Syftet med stödet är att förbättra tillgången på barn- och ungdomslitteratur och att stärka läsandet bland barn och ungdomar.

För att få inköpsstöd måste Sveriges kommuner lämna in en övergripande plan för hur de ska främja barns och ungdomars intresse för läsning. Vid årets ansökningsomgång var det 258 av 260 sökande kommuner som fick bidrag. I topp ligger Stockholm respektive Göteborgs kommun som beviljades 1,6 respektive 1,1 miljoner kronor i bidrag. Malmö fick, liksom förra året, 600 000 kronor i bidrag. De sökande kommunerna fick i år även besvara en enkät om hur de arbetar för att främja barns och ungas läsning.

Undersökningen visar att de kommunala bibliotekens arbete med att stimulera barns och ungas läsande har ökat under de senaste fem åren.

Den vanligaste aktiviteten är bokgävor. Nästan samtliga kommuner uppger att de ger bort böcker och det vanligaste är att de delas ut till nyfödda barn. Nästan alla kommuner arrangerar också bokprat för skolklasser. Åtta av tio kommuner uppger att de har verksamhet för sexåringar, som då introduceras som låntagare, och att de arrangerar sagostunder.

Kulturrådet gjorde en liknande undersökning år 2004. Under de senaste fem åren har kommunernas läsfrämjande verksamhet ökat. Insatser för barn med annat modersmål än svenska har till exempel fördubblats och nu uppger sex av tio kommuner att de har verksamhet för den här målgruppen. Även särskilda insatser för personer med funktionshinder har ökat med 30 procent och utförs nu i tre av fyra kommuner.

Folkbiblioteken har också många verksamheter som riktar sig till barn på fritiden. Till exempel har antalet kommuner som ordnar bokcirklar fördubblats sedan 2004. Skapande verksamhet som skrivarläger eller verkstäder har ökat med 11 procent till 28 procent. Hälften av folkbiblioteken anger att de ordnar aktiviteter på loven för barn och ungdomar.

Kulturrådet prioriterar kommuner vars planer för läsfrämjande verksamhet anknyter till biblioteksplanen och de kommuner som har ett väl utvecklat samarbete mellan skola och folkbibliotek. Bidraget, som minst uppgår till 50 000 kronor, beräknas huvudsakligen efter antalet barn och ungdomar upp till 18 år i kommunen. Det finns två förutsättningar för att få bidrag:

- Kommunens totala anslag för medier under ansökningsåret får inte vara lägre än föregående års. Varken anslaget för vuxenmedier eller barnmedier får sänkas.
- I ansökan ska en plan ingå för hur kommunen arbetar med att stimulera barns och ungas läsning i samverkan mellan bibliotek, skola och förskola. Eftersom inköpsstödet är riktat både till folk- och skolbiblioteken och syftar till att främja och utveckla samarbetet dem emellan skall läsfrämjandeplanen, liksom fördelningen av medlen, göras i samråd mellan folkbibliotek och skola.

2008 fick 264 kommuner dela på närmare 26 miljoner kronor i bidrag för inköp av barn- och ungdomslitteratur.

HZ

KULTURRÅDET

Barnbokskatalogen 2009/2010 • Barnlitteratur – ett verktyg för demokrati • Behöver fristadsförfattare oss eller vi dem? • **Bok&Bibliotek 2009** •

Dagermanpristagare med internationell blick • Godnattsagor inifrån – föräldrar som sitter i fängelse läser in godnattsagor på cd till sina barn • Kan man utbilda översättare? • Läsning – om barnen själva får välja • Med faxen som tryckpress med Lotta Schüllerqvist och Renad Qubbaj • **Monter co2:02** • Nomineringar till 2010 års ALMA-pris • Nya klassiker i skolan • Om författarbesök i skolan • Skapande skola – en väg till kunskap? • Svensk-tjeckiska kulturkontakter • Vad gör Svenska litteratursällskapet i Finland? • Vad är det som räknas? – om bok- och biblioteksstatistik • Varför är svensk litteratur så populär i Nederländerna?

www.kulturradet.se • www.alma.se

LL-förlaget

Full koll på lättläst

**Dags att beställa
Abonnemang Hösten 2009**

Läs om våra nya spännande böcker och beställ på:
www.ll-forlaget.se/abonnemang_h09

E01:02

Besök Bibliotekshögskolan på Bok och Bibliotek

Seminarier (Torsdag)
Kl. 10:00-10:20 To1000.1
Biblioteksandan runt Östersjön

Kl. 11:00-11:45 To1100.5
Priset gör skillnad! Om Borås
Tidnings debutantpris

Kl. 14:00-14:45 To1400.11
Skolbiblioteken i nya landskap

Kl. 15:00-15:20 To1500.5
Att närma sig framtiden

**Ur Svensk Biblioteks-
förenings scenprogram**
Biblioteksscenen E-hallen

Torsdag kl. 11:45
Makten över kulturpolitiken:
Förändringar i kulturpolitikens
geografi

Fredag kl. 14:15
Informationskompetenser
– Ny nordisk antologi

Välkommen till vår monter på mässan E01:02!

HÖGSKOLAN I BORÅS
INSTITUTIONEN BIBLIOTEKS- OCH INFORMATIONSVETENSKAP
BIBLIOTEKSHÖGSKOLAN

notiser

Årets Informationsspecialist

SVENSK FÖRENING för informationsspecialister (SFIS) utsåg på försommaren Ann-Christin Karlén Gramming till Årets Informations-specialist 2009.

Hon får priset för att hon är en mycket aktiv medlem i föreningen. Bland annat är hon ledamot i SFIS Västs styrelse där hon är en verksam bloggare och sprider kunskap om informationslösningar. I nomineringen beskrivs hon som "en alldeles utomordentlig medlem i informationsvärlden".

"Ann-Christin Karlén Gramming utses till Årets Informationsspecialist både för sitt engagemang i föreningen och för sitt utomordentliga arbete på Advokatfirman Vinge, vid vilken hon bidrar med sin stora kompetens på ett utmärkt sätt."

Förutom äran består priset av konferensavgiften till SFIS höstkonferens 2010.

SFIS har inrättat priset för att uppmärksamma den stora kompetens som finns inom föreningen. Det är medlemmar som kan nominera andra medlemmar och Ann-Christin Karlén Gramming är den första som får utmärkelsen.

En intervju med pristagaren publicerades i det nummer av INFOtrend som utkom den 15 juni.

HZ

MONDE
diplomatique **NU PÅ SVENSKA**

4 NR
225 KR

www.mondediplo.se

Biblioteksbladet
på webben
– med rss

Malmö i blåsväder

I SÖDRA SVERIGE har debatten rasat sedan det blev känt att Malmö stadsbibliotek genomför en omfattande gallring och att tonvis med böcker mals ner till pappersmassa för återvinning. Att böcker skrotas i den här omfattningen har provocerat många och tongångarna har understundom varit hätska. Det brukar bli så när gallring kommer på tal, det kunde både Lars Nelde, Katrineholms stadsbibliotek och Pernille Schaltz, Köpenhamns stadsbibliotek berätta om på den gallringskonferens BBL rapporterade från i våras – en artikel (BBL nr 4/2009) som f ö citerats i debatten i Malmö.

Gallringen är ett led i det mångåriga förändringsarbete som Malmö stadsbibliotek nu har inlett och som ska syfta till fler besökare och fler möjligheter till möten och evenemang. Idag besöks biblioteket av omkring 900 000 per år, Elsebeth Tank, bibliotekschef på Malmö stadsbibliotek, hoppas att under en fyraårsperiod kunna öka besöksantalet till 1,2 miljoner. Den stora satsningen i höst är öppningen av en Internationell författarscen och på menyn längre fram finns ett digitalt lärcenter som stöd vid självstudier och e-lärande, ett debattforum som ska ge fysiska ramar åt föredrag och aktuell samhällsdebatt, ett internetcafé och samarbete med bibliotekets grannar som Sagolekplatsen, Slottsparken och badhuset Aq-va-kul.

Förändringsarbetet syftar till att skapa ett bibliotek som är "mer än bara böcker".

Närmare en halv miljon kronor har satsats i en reklamkampanj som ska förmedla budskapet och förhoppningsvis få fler att bli intresserade av biblioteket. Men efter den debatt som har varit om nermalda böcker kanske kampanjens slogan inte var den bästa: "Vi bär ut böckerna och bär in författarna".

Många läsare hörde av sig till Sydsvenska Dagbladet som skrivit om gallringen och tog

också tillfället i akt att vädra sin ilska för bibliotekschefen när hon besvarade frågor via chatt på tidningens hemsida. Många frågor handlade också om annat, tex hur man ser på uppsökande verksamhet, och alla var inte negativa utan uttryckte stolthet för sitt bibliotek.

Från bibliotekets sida har man tagit kritiken på allvar och Elsebeth Tank gick ut med ett pressmeddelande och berättade att man nu ändrar sin gallringspolicy så att de gallrade böckerna kan komma dem till godo som är intresserade: *"Bibliotekets senaste gallringar har medfört starka reaktioner bland många Malmöbor. Det har blivit särskilt kritiserat att de gallrade böckerna inte säljs eller delas ut till institutioner eller privatpersoner, som skulle kunna ha användning för dem. Biblioteket tar kritiken på allvar och vill därför under den närmaste tiden formulera en ny gallringspolicy och se över rutinerna."*

Under Malmöfestivalen stod Elsebeth Tank vid bibliotekets entré för att dela ut böcker och i framtiden kanske de gallrade böckerna antingen säljs eller skänks bort.

Vad kan man lära av debatten i Malmö? Åtminstone tre saker. Det är positivt att människor bryr sig så mycket om böcker och bibliotek. Gallra bör man – ofta – annars dignar biblioteket... under media(-e)trycket. Mediaträning och kommunikationsstrategier – kanske också något för bibliotekspersonal? Negativ publicitet och kritik kan med en offensiv strategi vändas till något positivt – Elsebeth Tank gjorde helt rätt när hon satte sig vid Sydsvenskans chatt och svarade på läsarnas frågor. Nu gäller det att Malmös satsning på Framtidens bibliotek med allt vad det innebär inte går till historien som en berättelse om tonvis strimlade böcker.

HZ

www.demensbutiken.se

**Här hittar du
demensböcker,
demenshjälpmedel och
demenspresenter**

**Kvalitet och Kunskap
inom demensområdet**

alkohol & narkotika

Populärvetenskaplig tidskrift med forskning, nyheter, reportage och debatt

Prenumeration: 250 kr, 6 nr/år
www.can.se, can@can.se
tel 08-412 46 00, fax 08-10 46 41

www.biblioteksbladet.se

Upptäck **LATINAMERIKA!**

Nordens enda tidskrift för alla som vill hänga med i latinamerikansk politik, ekonomi, kultur m m.

Prenumerera nu till specialpriset 185 kr/år (ord pris 250 kr). Beställ prenumeration eller gratis lösnummer på www.ubv.se/la eller via mejl: la@ubv.se

Fyra 84-sidiga nr om året. Just nu: 185 kr!

boktipset

BiS 40 år – ett smakprov ur jubileumsboken

”REVOLUTIONÄR kamporgani-
sation eller diskussionsklubb?
Det tog några stormiga stormö-
ten innan BiS formellt, med knapp majoritet,
blev en socialistisk organisation våren 1970.
Men redan i ledaren i bis 1969:1 heter det: ...”
i denna bis påpekar vi vikten av målinriktad
biblioteksforskning och av att krossa kapital-
ismen.”

Det farliga i det överestetiska biblioteket, där en låntagare kan känna sig som en skamfläck, framhålls. Allaktivitetsbiblioteket prissas, en plats där man kan få existera utan att någon ska tjäna pengar på det, en sällsam favorit i vårt genomkommersialiserade samhälle. Och likaså vill man stödja "det provocerande biblioteket, det som söker sprida kunskap, och bekämpa det slappa liberala biblioteket, det som bara är en storfinsansens hjälpredda för att omvandla folk till lätthanterliga konsumenter av dravel till överklassens lov... Och sist men inte minst stöder naturligtvis tidningen FNL."

Den redaktion som gjorde de första numren av bis stod till vänster om föreningens dåvarande majoritet. Denna första ledarspalt fick därför en hel del intern kritik och ledde till debatt och förslag om att föreningen skulle skriva in socialismen i programmet. Sedan dess har "det lilla ordet socialism", lett till ständigt återkommande långbänkar, som genom åren har dominerat många oändliga möten. Hur det argumenterades finns bevarat, eftersom det fördes noggranna diskussionsprotokoll. Ett stormöte kunde ha flera ordförande och upp till fyra sekreterare.

Resultatet av dessa ideologiska maraton-

debatter blev avhopp, dels av politiska skäl både åt höger och vänster och dels av ren trötthet. Det fanns de på vänsterkanten som ansåg det otaktiskt att kalla något socialistiskt. Istället skulle man skapa frontorganisationer för vissa frågor, som t.ex. De Förenade FNL-grupperna, för att sedan ta makten i dessa. De som drev denna linje var medlemmar i Clarté och senare KFML eller FiB-Kulturfront. Den som vill förstå hur förödande för vänstern denna typ av taktik kunde bli, kan läsa Håkan Arvidssons självbiografiska bok *Vi som visste allt* (2008).

Avhoppen till höger var mer omedelbara. Det fanns ett stort uppdämt behov av ett diskussionsforum för biblioteksengagerade på många håll i landet. Det formerades lokala BiS-grupper där stora delar av det biblioteks-etablissemang, som föreningen var tänkt som en protest och kritik mot, blev medlemmar. Enligt vad som går att läsa såväl i brev som i *Internbulletinen* (1B), som började utkomma 1971, var det egentliga syftet med den socialistiska programförklaringen att bli av med dessa borgerliga bibliotekarier. Många aktiva liberaler motsatte sig och sörjde denna utveckling av en efterlängtd förening. En av dem var Greta Renborg, som genom åren förblev prenumerant, ivrig supporter och medarbetare och ofta beklagade att hon av ideologiska skäl inte kunde vara medlem.”

INGRID ATLESTAM

Texten ingår i jubileumsboken och är ett utdrag ur Ingrid Atlestams artikel "Fyrtio år i vänsterfil," som är en genomgång av föreningen BiS historia.

Bok & Bibliotek E01:12

WAGNER

www.wagnerform.se

Enklare att vara bibliotekarie - lättare att låna böcker

Lyngsoe Systems har tagit över det globala företaget FKI Logistex Library Solutions som består av Crisplant Library Solutions och Logistex Library Solutions.

Library Systems kommer att drivas vidare samt utvecklas ytterligare av Lyngsoe för att tillgodose marknadens önskemål och underlätta rutinarbeten på bibliotek. Medarbetarteamen från Crisplant kommer att fortsätta sitt arbete hos Lyngsoe. Våra kunder kommer därmed att få möta en ny ägare av Library Solutions men teamet och produkterna kommer att vara desamma.

Lyngsoes expertis inom bland annat programvara och RFID kommer att användas för att förbättra Library Systems. Därmed blir vårt samlade erbjudande till biblioteken mer attraktivt och framtidssäkert.

Lyngsoe Library Systems erbjuder automatiserade lösningar för in- och utlåning, sortering, registrering samt integrering för att på så vis frigöra mer tid för användarna samt förbättra de fysiska arbetsförhållandena.

Lyngsoe Library Systems
Tfn +45 96 980 980
E-post: library@lyngsoesystems.com
www.lyngsoesystems.com/library

MATERIAL TILL FÖRENINGSNYTT MAILAS TILL:
pax@biblioteksforeningen.org

IFLA till Göteborg 2010!

Nästa års IFLA-konferens - IFLA World Library and Information Congress (WLIC) - kommer att arrangeras i Göteborg 10–15 augusti. Det har IFLAs styrelse beslutat och flyttar därmed konferensen från Brisbane till Göteborg.

– MÖTET I Göteborg ska bli en stor manifestation för bibliotek och frågor som internationalisering och innehållsdelning. Jag hoppas också att många av Svensk Biblioteksförnings medlemmar genom en IFLA-konferens på hemmaplan kan upptäcka glädjen och nyttan i ett internationellt utbyte av idéer och tankar, säger Svensk Biblioteksförnings ordförande Inga Lundén.

IFLA frågade i slutet av juni om Sverige och Göteborg ville arrangera nästa års konferens. Orsaken var osäkerhet kring arrangemanget i Brisbane, Australien. Efter överläggningar mellan Svensk Biblioteksförning, biblioteken i Göteborgsregionen, KB och Göteborg & Co beslutade föreningens styrelse att ställa sig positiv till att arrangera IFLA 2010 i Göteborg. IFLAs styrelse behandlade frågan i början av juli och fattade snabbt det formella beslutet.

Till ordförande i National Organization Committee (NOC) har föreningens styrelse utsett Agneta Olsson, överbibliotekarie på Göteborgs Universitetsbibliotek. Ytterligare personer kommer att utses under september. I Executive Committé ingår Inga Lundén, ordförande, Agneta Olsson, vice ordförande samt riksbibliotekarie Gunnar Sahlin. Till projektledare har föreningsstyrelsen utsett generalsekreterare Niclas Lindberg.

Konferensens tema blir "Open Access to Knowledge – Promoting Sustainable Progress". På föreningens hemsida finns en speciell IFLA 2010-avdelning som successivt kommer att byggas ut med information. Vill ditt bibliotek ta emot studiebesök? Eller vill du kanske hjälpa till som volontär? Vi återkommer med sådana förfrågningar under hösten. Men boka redan nu in 10–15 augusti 2010 för en internationell biblioteksupplevelse på hemmaplan.

PAX

Är adressen rätt i medlemsregistret?

HAR DU FLYTTAT eller bytt adress den senaste tiden? Vänligen meddela din nya adress omgående till Eva Silverplats på kansliet es@biblioteksforeningen.org eller telefon 08–545 132 38. Det är också bra om du meddelar om du bytt arbetsgivare, blivit pensionär eller börjat arbeta efter studierna. På så sätt ökar möjligheterna att det blir rätt när vi skickar ut årsavgiftsavierna i slutet av november.

FOTO: JAN LINDBLAD JR

Aniara-priset till Erik Eriksson, Grisslehamn

Svensk Biblioteksförnings Aniara-pris går i år till Erik Eriksson, Grisslehamn, för hans samlade författarskap.

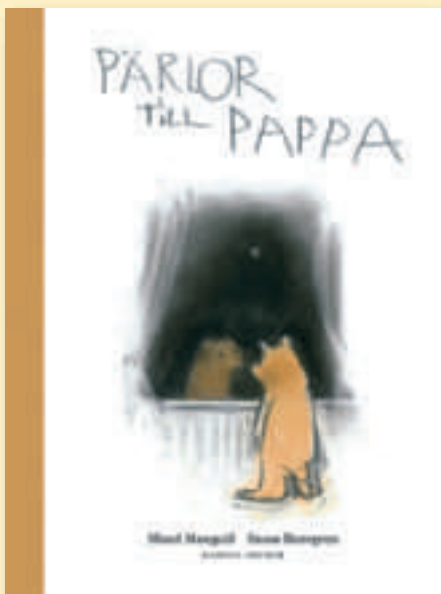
JURYNS MOTIVERING: "ERIK Eriksson tilldelas 2009 års Aniara-pris för hela sitt rika och mångsidiga författarskap. Han förmår på ett ömsint sätt levandegöra människor från olika samhällsskikt och i skilda tider. Det finns en underliggande spänning i den klara och enkla prosan som gör att man som läsare blir starkt berörd av berättelserna. Huvudpersonerna stannar kvar i medvetandet långt efter det att läsningen är över. Ofta förändras deras vardag drastiskt av revolution och krig. Behandlingen av krigsåren är intressant, författaren avtäcker, men varken dömer eller ursäktar. Han visar stor respekt för de utsatta och många gånger är det kärleken och kvinnors styrka som för utvecklingen framåt. Handlingen i flera romaner utspelas på eller i närheten av havet."

Erik Eriksson är född 1937 och var innan han blev författare på heltid journalist och TV-reporter. Han bor i Grisslehamn och har skrivit ett 40-tal böcker. *Längtan kom* (1993), *Allting har hänt* (1989) och *Den blå stranden* (2007) är några exempel.

Juryen har bestått av Helena Eriksson, författare, Göteborg, Martin Lövstrand, bibliotekarie, Malmö och Gunnel Arvidson Nilsson, bibliotekarie, Danderyd.

Aniara-priset utdelas årligen till en svenskspråkig författare av skön-litteratur för vuxna och består av en skulptur av **Linnéa Jörpeland** samt en prissumma på 50 000 kronor. Prisutdelningen sker under Bok & Biblioteksmässan i Göteborg.

PAX

Pärlor till pappa av Maud Mangold tilldelas Nils Holgersson-plaketten

Svensk Biblioteksförnings Nils Holgersson-plakett för 2009 tilldelas Maud Mangold för boken *Pärlor till pappa*.

I motiveringen skriver juryn att Maud Mangold i samarbete med illustratören Sassa Buregren "skapat en berättelse som har det underliggande temat "en förälder som sitter i fängelse". Hon behandlar ett svårt ämne som stämmer till eftertanke med sparsmakade reflektioner utifrån en individ i underläge. Barnet uttrycker hopp och förtvivlan i sina försök att nå pappan som försvunnit. När pärlorna symboliskt träs till ett halsband och resan används som motiv, där mörkret föregår ljuset, skapas ett sagoskimmer som pekar på ett möjligt lyckligt slut. Skuldfrågan bleknar bort i skuggan av varma kramar under det korta mötet. *Pärlor till pappa* är en riktig pärla i sig".

Maud Mangold föddes 1954 och växte upp i Södermanland nära djur och natur, en

uppväxt som speglar sig i många av hennes böcker. Idag är hon bosatt i Göteborg och skriver på heltid. Hon har skrivit en rad barn- och ungdomsböcker, bland annat serien *Landet innanför* (Rabén & Sjögren) som har rötterna i nordisk folktro och serien *Magiska Tecken* (Rabén & Sjögren) som handlar om livet i Göteborg på 1840-talet.

Plaketten utdelas årligen av Svensk Biblioteksförning till författaren av föregående års bästa barn- eller ungdomsbok. Priset består av en glasplakett samt ett stipendium om 25 000 kr. Priset utdelas vid Bok & Biblioteksmässan i Göteborg. Juryns ordförande är Ingrid Källström, bibliotekarie på "Rum för barn", Kulturhuset, Stockholm.

PAX

Sök resestipendier!

SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENING DELAR varje år ut resestipendier. Avsikten är att fördjupa den enskildes bibliotekskunskaper. Sökanden ska vara enskild eller institutionell medlem i Svensk Biblioteksförning.

Ansökan ska innehålla motivering samt budget. En rapport ska lämnas senast en månad efter hemkomst.

Bidragsmottagare ska vara beredd att berätta om resan i vidare sammanhang muntligt och skriftligt. Bidragsmottagare ska framhålla att Svensk Biblioteksförning finansierat resan när den i olika sammanhang presenteras. Bidrag kan ges till 100 procent av kostnaderna.

Ansökningarna ska vara inne före 30 september till föreningens kansli, Box 70380, 107 24 STOCKHOLM. Frågor besvaras av Wiviann Wilhelmsson 08-545 132 32, e-post ww@biblioteksforeningen.org.

Våra konferenser

7 oktober, Stockholm

Omvärlden förändras! – Vad gör vi? Systematisk omvärldsbevakning för strategisk utveckling

Seminarier syftar till att ge deltagarna redskap för att tänka och handla strategiskt när det gäller bibliotekens verksamhetsutveckling. Att bevaka och analysera omvärlden är en förutsättning för att förstå vad som händer i dag och förutse vad framtiden bär med sig och därmed kunna driva verksamheten i rätt riktning.

19 oktober, Stockholm

Tillsammans – vi sonderar terrängen för bättre katalogtjänster

Katalogfrågorna engagerar många aktörer. Folk- och forskningsbibliotek, arkiv, system- och informationsleverantörer, och inte minst användare på alla nivåer. Alla vill vi ha välfungerande och kostnadseffektiva kataloger, och för att uppnå största möjliga åtkomst måste vi arbeta tillsammans. Men vem skall göra vad? Katalogkommitténs höstkonferens fokuserar på hur katalogerna skall kunna underlätta samarbete och utbyte snarare än förhindra det. Med utgångspunkt från olika samordningsprojekt diskuteras tekniska lösningar: fördelar och nackdelar. Varför har vi de katalogregler och de olika sorters praxis vi har? Hur gagnar den användaren och hur överbryggar vi skillnaderna?

6 november, Göteborg

12:e Medicinska biblioteks-konferensen

12 november, Stockholm

Nätverksträff Äppelhyllor

13 november, Stockholm

Pedagogik i teori och praktik
Workshop/seminarium

1–2 december, Göteborg

Biblioteksservice till personer med läshandikapp

Mer information och anmälan på vår hemsida www.biblioteksforeningen.org

Medlemsmingel!

Välkomna på medlemsmingel under
Bok & Biblioteksmässan i Göteborg

**Torsdagen den 24 september
kl 18.00 i vår monter E00:01**

Avsluta mässdagen eller påbörja kvällen
tillsammans med andra medlemmar i
Svensk Biblioteksförning.
Vi bjuder på förfriskningar!

Varmt välkomna!

PAX

Nominera Årets bokbuss!

I fjol fick Kirunas bokbuss ta emot priset, men vilken buss blir det i år? Svensk Biblioteksförning delar varje år ut priset "Årets bokbuss". Priset instiftades 1998 i samband med att bokbussverksamheten i Sverige fyllde 50 år. Priset delas ut i vinnande bokbuss hemkommun.

Det är nu dags att nominera kandidater till årets pris. Utmärkelsen har fått stor uppmärksamhet i de vinnande kommunerna och fokuserar på vikten av en mobil biblioteksverksamhet med stor spridning och bredd.

I nomineringen ska finnas:

- verksamhetsbeskrivning
- beskrivning av inredningen
- fakta om bussen (årsmodell, chassi, byggare, längd, bredd)
- motivering varför just den bussen ska bli Årets bokbuss

Sista dag för nominering är den 30 september 2009.

Upplysningar och anmälan:

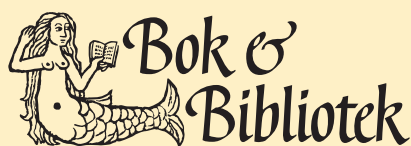
Sara Bengtsson, juryordförande
Gottsundabiblioteket

Box 25045

750 25 Uppsala

E-post: sara.bengtsson@uppsala.se

Bok och Biblioteksmässan 2009

"Behövs biblioteken?" är rubriken på ett av Svensk Biblioteksförnings seminarier under Bok & Biblioteksmässan i Göteborg 24 – 27 september. Ett annat seminarium handlar om den snabba biblioteksutvecklingen i Spanien. Dessutom arrangerar föreningen en rad programpunkter på Biblioteksscenen i E-hallen under torsdagen och fredagen. Här nedan presenterar vi våra olika aktiviteter.

Våra seminarier

Behövs biblioteken?

Torsdag kl 15.00

I debatten om folkbibliotekens framtid finns en osäkerhet i vad som utmärker biblioteken i förhållande till andra aktörer som nätbokhandlare, internet och Google. Är folkbiblioteken för traditionella eller för trendkänsliga? Vad är egentligen kärnan i verksamheten och hur står den sig i konkurrensen? Behövs folkbiblioteken? Medverkande: Christina Persson, bibliotekschef Göteborg, Lina Ydrefeldt, bibliotekarie och debattör, Joacim Hansson, fil dr biblioteks- och informationsvetenskap, och Yukiko Duke, recensent och journalist. Moderator: Niclas Lindberg, Svensk Biblioteksförning. Svensk Biblioteksförnings nya ordförande Inga Lundén avslutar seminariet.

Det stora språnget

Fredag kl 12.00

I Spanien har målmedveten bibliotekssamverkan inneburit en snabb utveckling av folkbibliotekens digitala nätverk. Genom modern webbteteknik har biblioteksservicen förändrats på kort tid: gemensamma kataloger och lånekort för hundratals bibliotek och interaktiv kommunikation med medborgarna. I Baskien har lånekortet utvecklats till ett medborgarkort för kommunal och regional service.

Medverkande: Francisca Pulgar Vernalte, ansvarig för biblioteksservicen i Baskien och författare till den baskiska bibliotekslagen. Språk: engelska.

Scenprogram i E-hallen

Under torsdagen och fredagen arrangerar Svensk Biblioteksförning en rad gratisseminarier på vår scen, Biblioteksscenen, i E-hallen. Se nästa uppslag.

Svensk Biblioteksförnings monter

Svensk Biblioteksförnings monter (E00:01) finns under torsdagen och fredagen i anslutning till vår scen, Biblioteksscenen, i E-hallen.

Medlemsmingel

På torsdagskvällen kl 18.00 hälsar vi alla medlemmar välkomna på medlemsmingel. Avsluta mässdagen eller påbörja kvällen tillsammans med andra medlemmar.

PAX

KVALITET
DESIGN
FUNKTION
ERGONOMI

*Biketjänst of Sweden
- 100 år av erfarenhet*

BIKETJÄNST är specialiserade på interiör för bibliotek inom offentlig miljö, skola och universitet. Vi har 100 års erfarenhet av inredning i offentlig miljö och över 30 år inom biblioteksbranschen.

BIKETJÄNST levererar helhetslösningar för nya bibliotek samt kompletterar och moderniserar existerande. Våra produkters goda design kombinerat med lika goda ergonomiska egenskaper gör att Biketjänst alltid ligger i framkant. Vi är med och skapar livfulla bibliotek med spännande interiörer enligt tillgänglighetsprincipen - *ett bibliotek för alla*. Tillsammans med våra kunder framställer vi allt från unika bibliotek till traditionella, skapar kreativa funktionella miljöer och möter de moderna krav som ställs på framtidens *levande bibliotek*. Vi ses!

**WE CREATE
THE LIVING
LIBRARY**

Tillsammans med några kreativa eldsjälar har vi tagit fram ett nytt modernt sortiment. Välkommen till vår monter på Bok & Biblioteksmässan!

CO-ENTRÖIC®

WWW.BIKETJANST.SE

BIKETJÄNST
BIBLIOTEKSINREDNINGAR

BOK & BIBLIOTEKSMÄSSAN
24-27 september 2009

Monter E03:25

Under torsdagen och fredagen arrangerar Svensk Biblioteksförning över 40 programpunkter på vår scen, Biblioteksscenen, i E-hallen. Välkommen!

Torsdag

10.00 Användningen och attityderna

Svensk Biblioteksförnings utredare Anna Kåring Wagman presenterar en rapport om attityderna till folkbibliotek.

10.15 Elin och Siskas veckotips

Bibliotekarierna Elin Nord och Siska Humle-sjö vid Högsbo bibliotek berättar om hur de använder sig av Facebook i sitt läsfrämjande arbete.

10.30 Det mångspråkiga biblioteket – utveckling av interkulturella mötesplatser

Om kompetensutveckling för bibliotekspersonal i samverkan med en rad centrala och regionala organisationer berättar Lisbeth Stenberg och Ingrid Atlestam. Regionbiblioteket Kultur i Väst.

11.00 Utvecklande arbetsbyte

Tina Haglund och Ellen Fall berättar om arbetsbytesprojektet mellan Stadsbiblioteket i Helsingborg och Campus Helsingborg.

11.15 Bokpuffen.net

Gissa boken och vinn en sittpuff! Känner du igen de första raderna i de tre klassikerna? Ta chansen att få med dig en sittmöbel hem. Arrangeras av Regionbiblioteket Kultur i Väst.

11.30 Rollspel på bibliotek

Gävle stadsbibliotek och PUNKTmedis berättar tillsammans med Sverok om erfarenheter av att ha rollspel i utbudet.

11.45 Makten över kulturpolitiken: Förändringar i kulturpolitikens geografi

Jenny Johannisson, Bibliotekshögskolan i Borås, presenterar resultaten från en jämförande studie av kulturpolitik i Region Skåne respektive Västra Götalandsregionen.

12.00 Nya söktjänsten Sondera

Anders Söderbäck presenterar KBs och Riksarkivets nya söktjänst Sondera.

Niclas Lindberg.

FOTO: TORKEL EDENBORG

12.15 Biblioteken och framtiden

Svensk Biblioteksförnings generalsekreterare Niclas Lindberg tar upp aktuella bibliotekspolitiska frågor.

12.30 En större värld av berättelser

Om ett gammalt kinesiskt ordspråk och en hopar hoppingivande händelser berättar Birgitta Alm från Svensk Biblioteksförnings nätverk En större värld av berättelser.

12.45 SAV – Skönlitterärt arbete i Västerbottens län

Om arbetet att utveckla läsfrämjande metoder och litteraturförmedling på bibliotek med inriktning på vuxna läsare berättar Eva Nordlinder från Länsbiblioteket i Västerbotten.

13.00 Skolbibliotek och friskolor

SkolBiblioteksCentralen i Lund presenterar pilotprojekt kring fristående skolor och skolbibliotekstjänster. Medverkande: Maud Hell.

13.15 Ladda ner, sprid vidare!

Arwid Lund och Maria Bergstrand från Världsbiblioteket berättar om hur ett solidariskt förhållningssätt till information och kultur ger en effektiv opinionsbildning. Exemplet globalarkivet.se.

13.30 Bibliotek + Unga = Sant!

Hur når vi de unga? Susanne Persson och Lotta Davidson-Bask berättar om YLVA (Youth in Lund and Vilnius Agora in the libraries) ett utvecklingsprojekt med samarbete mellan bibliotek och fritidsgårdar.

13.45 Drakologikurs för mellanåldern

Bibliotekarierna Karin Eggert och Per Nilsson vid Gamlestadens bibliotek berättar om Drakologikurserna som skapat läslust, nyfikenhet, kunskapsökande och kreativitet.

14.00 Prisutdelning: Svensk Biblioteksförnings barnboksplaketter 2009

Elsa Beskow-plaketten, Nils Holgersson-plaketten och Carl von Linné-plaketten till 2008 års bästa bilderbok/bäst illustrerade barnbok, bästa barn- och ungdomsbok respektive bästa fackbok för barn och ungdomar. Svensk Biblioteksförning

14.30 Så fungerar Wikipedia

Lennart Guldbrandsson berättar om Wikipedia och hur Wikimedia Sverige arbetar för att göra kunskap fritt tillgängligt för alla.

14.45 Biblioteksmuseet

Biblioteksmuseet i Borås drivs av Biblioteksmuseiföreningen vars enda inkomstkälla förutom tillfälliga projektbidrag är medlemsintäkter. Museet finns idag, tillgängligt för studenter, forskare och bibliotekspersonal, men vad händer framöver? Medverkar gör Tommy Olsson och Magnus Torstensson.

15.00 Vuxna i lärande

Projektledare Anna Hallberg berättar om hur nio stadsdelsbibliotek i Göteborg arbetar för att utveckla sitt arbete gentemot vuxenstudierande.

15.15 Samtal om Framtidens Skolbibliotek

Det händer en hel del på skolbiblioteketsfronten, men vad innebär det egentligen? Ett lika viktigt som spännande samtal arrangeras av Skolbiblioteksförningarna. Medverkar gör Christer Holmqvist, Kersti Palmberg, Fredrik Ernerot.

Karin Eggert.**Per Nilsson.****Anna Hallberg.****15.30 Bibliotek24**

Projektledare Linnéa Sjögren berättar om Bibliotek24 som går in på sitt tredje och sista projektår. Blir Bibliotek24 allmänhetens sökbild? Vad händer framöver?

15.45 När talböcker sin målgrupp?

Bitte Kronkvist, marknadschef på TPB, presenterar målgruppen för talböcker och en kvantitativ analys av låntagarna.

16.00 Läskonster

Läskonster dyker rakt in i bibliotekens hjärtefråga – förmedlingen av boken och berättelsen. Att det måste göras på ett annat sätt för att fånga dagens barn och unga är projektdeltagarna övertygade om!

16.15 Innehållsdelning Infrastruktur Internationalisering Inkluderande

Det spännande med en global biblioteksvärld är att frågorna många gånger är desamma, men svaren skiljer sig åt. Det ger nya tankar och inspiration hur vi här hemma ska lösa vår tids stora frågor kring bibliotekens öppenhet, människors delaktighet och fortsatt fria tillgång till information. Svensk Biblioteksförnings ordförande Inga Lundén berättar om olika biblioteksfrågor med sikte på IFLA-konferensen i Göteborg 2010.

16.30 Om att läsa på många sätt

Susanne Häggglund, Länsbibliotek Sörmland, och Heidi Carlsson Asplund, Regionbiblioteket Kultur i Väst presenterar nya informationsfilmer om bibliotekens anpassade medier.

16.45 Årets DAISY-bibliotek

TPB, Talboks- och punktskriftsbiblioteket premierar det bibliotek som aktivt och framåtblickande arbetat för att synliggöra de resurser som finns tillgängliga inom biblioteken, för personer med läshandikapp av olika slag.

Inga Lundén.**Fredag****10.00 Biblioteken och framtiden!**

Svensk Biblioteksförnings generalsekreterare Niclas Lindberg tar upp aktuella bibliotekspolitiska frågor.

10.15 Prisutdelning: Aniara-priset

Aniara-priset delas årligen ut till en svenskspråkig författare av skönlitteratur för vuxna.

10.30 Nya söktjänsten Sondera

Anders Söderbäck presenterar KBs och Riksarkivets nya söktjänst Sondera.

10.45 Hur man smittar barn med läsfieber!

Linda Spolén, Årets skolbibliotekarie 2007, berättar om sitt arbete på Ekerö med att engagera alla eleverna till livslångt läsande och lärande.

11.00 Bibliotekskompaniet – bibliotek och företag i samverkan

Om hur biblioteken i Norrbotten och Västerbotten arbetar för att stödja företagare med omvärldsbevakning med hjälp av bibliotekens databaser och övriga resurser berättar Annika Eriksson.

11.15 Folkbiblioteken och de nationella minoriteterna

Joacim Hansson presenterar ett nytt forskningsprojekt som genomförs i samarbete mellan Svensk Biblioteksförning och Avdelningen för biblioteks- och informationsvetenskap vid Växjö universitet.

11.30 Bloggande bokcirkel i skolbiblioteket

Lena Edwall vid Ribersborgsskolan i Malmö berättar tillsammans med mentor Ina Alm om hur de i SMiLE-projektet (Skolbibliotekets möjligheter i lärandet för eleven) utvecklat skolbibliotekets pedagogiska arbete.

11.45 Elin och Siskas veckotips

Bibliotekarierna Elin Nord och Siska Humle-sjö vid Högsbo bibliotek berättar om hur de använder sig av Facebook i sitt läsfrämjande arbete.

12.00 Böcker och framtidstro i Gaza och på Västbanken

Renad Qubbaj från Tamerinstitutet, mot-tagare av 2009 års Litteraturpris till Astrid Lindgrens minne, berättar om institutets läsfrämjande verksamhet i bibliotek och skolor i de palestinska områdena.
Språk: Engelska.

12.15 Samtal om Framtidens Skolbibliotek!

Det händer en hel del på skolbiblioteksfron-ten, men vad innebär det egentligen? Ett lika viktigt som spännande samtal arrangeras av skolbiblioteksförningarna! Deltar gör Åsa Andersson, Kersti Palmberg, Fredrik Ernerot.

12.30 Morden i biblioteket

Fem mord hade begåtts i biblioteket och be-sökarna fick följa fotspår och leta upp mord-platser. Bibliotekarierna Maria Hedberg och Cajsa Broström berättar om en engagerande deckarvecka på Västerås stadsbibliotek.

12.45 Bokpuffen.net

Gissa boken och vinn en sittpuff! Känner du igen de första raderna i de tre klassikerna? Ta chansen att få med dig en sittmöbel hem. Arrangeras av Regionbiblioteket Kultur i Väst.

13.15 LÄS! – tre år och tre miljoner senare
Agneta Edwards, Görel Reimer och Göran Schmitz diskuterar Malmö stadsbiblioteks stora samarbete med skolor och Pedago-giska centralen.

13.30 BiS 40 år i vänsterfil

Föreningen Bibliotek i Samhälle (BiS) fyller 40 år och jubileumsboken presenteras.

13.45 SPUNK – läsglädje med barn och unga i särskola och träningsskola i Västerbotten

I SPUNK-projektet får över 100 elever som går i särskola och träningsskola i Västerbotten skapa och glädjas kring ord och berättande. Pia Brinkfeldt presenterar projektet.

Anna Lundh och Jenny Hedman.

FOTO: OLA PILEROT

14.00 Användningen och attityderna

Svensk Biblioteksförnings utredare Anna Kåring Wagman presenterar en rapport om attityderna till folkbibliotek.

14.15 Informationskompetenser – Ny nordisk antologi

Jenny Hedman och Anna Lundh från Bib-liotekshögskolan presenterar en ny bok om samspelet mellan lärande och informations-sökning.

14.30 Värsta bokkollot!

Bibliotekskonsulent Karin Zetterberg och bibliotekarie Karolina Hörnqvist berättar om Länsbibliotek Sörmlands bokkollo för barn och unga.

14.45 SAV – Skönlitterärt arbete i Västerbottens län

Om arbetet att utveckla läsfrämjande metoder och litteraturförmedling på biblio-tek med inriktning på vuxna läsare berättar Eva Nordlinder från Länsbiblioteket i Väster-botten.

15.30 Innehållsdelning Infrastruktur Internationalisering Inkluderande

Det spännande med en global biblioteks-värld är att frågorna många gånger är de-samma, men svaren skiljer sig åt. Det ger nya tankar och inspiration hur vi här hemma ska lösa vår tids stora frågor kring bibliotek-ens öppenhet, människors delaktighet och fortsatt fria tillgång till information. Svensk Biblioteksförnings ordförande Inga Lundén berättar om olika biblioteksfrågor med sikte på IFLA-konferensen i Göteborg 2010.

15.45 Rollspel på bibliotek

Gävle stadsbibliotek och PUNKTmedis berät-tar tillsammans med Sverok om erfarenhe-ter av att ha rollspel i utbudet.

16.00 Drakologikurs för mellanåldern

Bibliotekarierna Karin Eggert och Per Nilsson vid Gamlestadens bibliotek berättar om Dra-kologikurserna som skapat läslust, nyfiken-het, kunskapssökande och kreativitet.

16.15 Bokpuffen.net

Gissa boken och vinn en sittpuff! Känner du igen de första raderna i de tre klassikerna? Ta chansen att få med dig en sittmöbel hem. Arrangeras av Regionbiblioteket Kultur i Väst.

Med reservation för ev ändringar.

Kalendarium

MAILA INFO TILL KALENDARIET: pax@biblioteksforeningen.org
FÖR VIDARE INFO SE [HTTP: //www.biblioteksforeningen.org](http://www.biblioteksforeningen.org)

11 september, Världsbiblioteket, Stockholm

Nätverksträff "En större värld av berättelser"

Fredagen den 11 september mellan 10 och 15 är alla intresserade välkomna till ett möte på Världsbiblioteket i Solidaritetshuset, Tegelvägsgränd 40 i Stockholm.

ARR: Svensk Biblioteksforenings nätverk En större värld av berättelser.
MER INFO: www.biblioteksforeningen.org

16–19 september, Hanaholmens kulturcentrum i Esbo, Finland

Skolbiblioteket – det osynliga barnet?

Nordiska Skolbibliotekarieföreningen inbjuder till konferens i Finland september 2009. Temat för konferensen är: Skolbiblioteket – det osynliga barnet? – Skolbibliotekets pedagogiska roll. Programmet består av föreläsningar, studiebesök och kulturella inslag. Bland föreläsarna kan nämnas Dr Ross Todd, professor vid State University of New Jersey, USA. Ross Todd forskar inom ämnet skolbibliotek och är en känd föreläsare.

ARR: Nordiska Skolbibliotekarieföreningen

23 september, Chalmerska huset, Södra Hamngatan 11. Göteborg

ChALS 2009

Årets tema är "Future – strategy – action!"

ARR: Chalmers bibliotek
MER INFO: www.lib.chalmers.se

24–27 september, Svenska Mässan, Göteborg

Bok & Bibliotek 2009

ARR: Bok & Bibliotek i Norden AB
MER INFO: www.bok-bibliotek.se

2 oktober, Uppsala

Digital utveckling från ett humanistiskt perspektiv

Uppsala universitetsbibliotek anordnar en konferens om digital utveckling från ett humanistiskt perspektiv. Dagen kommer att bjuda på föredrag av forskare som anammat den nya tekniken och utnyttjar den i såväl sin forskning som i sin undervisning. Som ett komplement till detta kommer även kollegor från Libris, Expertgruppen för digitalisering samt UUB:s enhet för e-resurser att presentera nyheter och projekt som ligger i tiden.
ARR: Uppsala universitetsbibliotek

7 oktober, Stockholm

Omvärlden förändras! – Vad gör vi?

Nätverket för Omvärldsbibliotek genomför ett seminarium om systematisk omvärldsbevakning för strategisk verksamhetsutveckling. Seminariet äger rum i Stockholm, och som föreläsare kommer Margareta Nelke I.C. at Once, Inger Edebro-Sikström, Umeå Stadsbibliotek, Gun Larsson, Vitterhetsakademins bibliotek, Anna-Stina Axelsson, Regionbibliotek Stockholm och Peter Alsbjör Regionbibliotek Örebro. Deltagarna ska få med sig redskap för att tänka och handla strategiskt när det gäller bibliotekens verksamhetsutveckling.
ARR: Svensk Biblioteksforenings nätverk för omvärldsbibliotek
MER INFO: www.biblioteksforeningen.org

9 oktober, Stockholm

Studiedag om barn och talböcker

TPB:s årliga studiedag om barn och talböcker. Sista anmälningssdag 14 september.

ARR: TPB
MER INFO: www.tpb.se

14–15 oktober, Högskolan i Borås

Mötesplats inför framtiden

"Mötesplatskonferensen" i Borås har kommit att fylla en viktig funktion för erfarenhetsutbyte och kontakt mellan utbildning, forskning och alla typer av biblioteksverksamhet. Vårt mål är att fortsätta att hålla dialogen levande mellan personer från skilda verksamheter inom hela biblioteks- och informationsområdet.

ARR: Borås Stadsbibliotek och Bibliotekshögskolan i Borås
MER INFO: www.hb.se

16 oktober, Stockholms universitet

Seminarium om e-resursernas användningsstatistik

Idag använder svenska forskningsbibliotek 72 procent av det totala förvärsanslaget till inköp av e-resurser. Det blir allt viktigare att mäta och analysera användningen av e-resurser – men hur gör vi egentligen? Under dagen kommer Peter Shepherd från Counter att prata om COUNTER; New features and applications och Caren Milloy från JISC pratar om JISC national e-books observatory project: the future of e-textbooks. Vi får också exempel från några bibliotek. Niklas Willén från

KB pratar om hur man kan använda statistik för att utvärdera e-resurser. Moderator för dagen är Tore Torngrén, Lunds universitet, Biblioteksdirektionen och ordförande i KB:s expertgrupp för biblioteksstatistik. Seminariet vänder sig till dig som samlar in och analyserar biblioteksstatistik.

ARR: KB:s expertgrupp för biblioteksstatistik
MER INFO: www.kb.se

19 oktober, Stockholm

Tillsammans – vi sonderar terrängen för bättre katalogtjänster

Katalogfrågorna engagerar många aktörer. Folk- och forskningsbibliotek, arkiv, system- och informationsleverantörer, och inte minst användare på alla nivåer. Alla vill vi ha väl-fungerande och kostnadseffektiva kataloger, och för att uppnå största möjliga åtkomst måste vi arbeta tillsammans. Men vem skall göra vad? Katalogkommitténs höstkonferens fokuserar på hur katalogerna skall kunna underlätta samarbete och utbyte snarare än förhindra det. Med utgångspunkt från olika samordningsprojekt diskuteras tekniska lösningar: fördelar och nackdelar. Varför har vi de katalogregler och de olika sorters praxis vi har? Hur gagnar den användaren och hur överbryggas vi skillnaderna? Moderator: Jenny Poncin. Medverkande bland annat Anders Cato (KB), Anders Noaks-son (BTJ), Kristin Olofsson (LIBRIS), Jonathan Pearman (MSB), Marcus Westlind (TPB) samt representanter för HelGe-biblioteken som samlat sina medier i en gemensam katalog.
ARR: Svensk Biblioteksforenings kommitté för katalogisering
MER INFO: www.biblioteksforeningen.org

20–22 oktober, Hannover

IFLAs fjärrlånekonferens

Programmet er nu klar för årets internationella IFLA fjärrlånekonferens.
ARR: IFLA
MER INFO: www.ilds2009.de/

21–22 oktober, Linköping

Knutpunkt 2009 – Bibliotek i samverkan för framtidens lärande

Välkommen till Linköping 21–22 oktober och konferensen Knutpunkt 2009, två dagar med fokus på bibliotek och lärande med utgångspunkt i bibliotekens omvandling från plats för förvaring av kunskap till rum för lärande i fysiska och digitala miljöer. Tillsammans med forskare, pedagoger och bibliotekarier får du som konferensdeltagare möjlighet att dela erfarenheter och reflektera över hur biblioteken i framtiden bäst möter olika generationers behov av undervisning och hur biblioteken kan erbjuda kreativa lärmiljöer. Konferensens idé är att knyta samman föreläsningar med erfarenheter och tankar från parallella arbetsgrupper genom återkommande så kallade knutpunkter.

ARR: Linköpings universitetsbibliotek och Högskolebiblioteket i Jönköping
MER INFO: knutpunkt2009.se

6 november, Göteborg

12:e medicinska bibliotekskonferensen

Biomedicinska biblioteket vid Göteborgs universitet står tillsammans med Svensk Biblioteksforening som arrangör för årets konferens. En workshop planeras även den 5 november på eftermiddagen.

ARR: Biomedicinska biblioteket vid Göteborgs universitet och Svensk Biblioteksforening

12 november, Stockholm

Äppelhyllor på bibliotek

Nätverksträff för Svensk Biblioteksforenings nätverk Äppelhyllor på bibliotek
ARR: Svensk Biblioteksforenings nätverk Äppelhyllor på bibliotek

12–13 november, Göteborg

150 år med svenska kvinnotidskrifter

I år är det 150 år sedan det första numret av "Tidskrift för hemmet" kom ut. Det uppmärksammar vi med konferensen "150 år med svenska kvinnotidskrifter" 12–13 november. ARR: Kvinnohistoriska samlingarna vid Göteborgs universitetsbibliotek, institutionen för litteratur, idéhistoria och religion vid Göteborgs universitet och Årstasällskapet för Fredrika Bremer-studier

Kalendarium

MAILA INFO TILL KALENDARIET: pax@biblioteksforeningen.org
FÖR VIDARE INFO SE [HTTP: //www.biblioteksforeningen.org](http://www.biblioteksforeningen.org)

13 november, Stockholm

Pedagogik i teori och praktik

ARR: Svensk Biblioteksforening

19 november, Uppsala

Vad varje bibliotekarie bör veta om personarkiv

Seminarier riktar sig i första hand till dig som arbetar på folkbibliotek.
ARR: Länsbibliotek Uppsala och Uppsala universitetsbibliotek

24–25 november, Göteborg

INFÖrtrender 2009

SFIS höstkongress

ARR: SFIS

MER INFO: www.sfis.nu

24–26 november, Umeå

Fortbildningsdagar för medicinska bibliotekarier

Årets fortbildningsdagar för medicinska bibliotekarier, sjukhusbibliotekarier och vårdbibliotekarier äger rum i Umeå 24–26/11! Fullständigt och färdigt program kommer ut efter semestrarna.

ARR: Medicinska biblioteket, Umeå Universitetsbibliotek

26–27 november, Uppsala universitet, Engelska Parken – Humanistcentrum, Ihresalen

Mötesplats Open Access 2009 – erfarenheter, idéer och planer

Syftet är att erbjuda en mötesplats för ett aktivt idé- och erfarenhetsutbyte. Vi följer nu upp de mycket uppskattade arrangemangen Mötesplats Open Access på Kungl. Tekniska högskolan 2007 och på Stockholms universitet 2008, vilka samlade drygt hundra deltagare. För information om föregående Mötesplats Open Access och om de projekt som programmet ger stöd till, se www.openaccess.se

ARR: Utvecklingsprogrammet Open Access.se vid Kungl. biblioteket och Uppsala universitetsbibliotek.
MER INFO: www.kb.se

26 november, Göteborg

Scenarioplanering – Inspiration och workshop

Scenarioplanering – ett verktyg för att hantera framtidens osäkerhet och förändring för ditt bibliotek med Martin Börjesson, Futuramb.
ARR: SFIS Utbildningsnämnd

1–3 december, London

Information + Conversation = Collaboration + Innovation

Årets Online-konferens kommer att ge en bred belysning av aktuella frågeställningar och aktuell utveckling inom informationsområdet med utgångspunkt i praktiska erfarenheter. Ett av de viktiga huvudspåren kommer att vara den semantiska webben – applikationer och praktiska exempel, fördelar, nackdelar och risker.

ARR: Online-konferensen

MER INFO:

www.online-information.co.uk

3 december, Stockholm

Medlemsmingel

Svensk Biblioteksforening inbjuder alla medlemmar och vänner till mingel torsdagen den 3 december.

ARR: Svensk Biblioteksforening

2010

14–16 april, Halmstad

Halmstadskonferensen

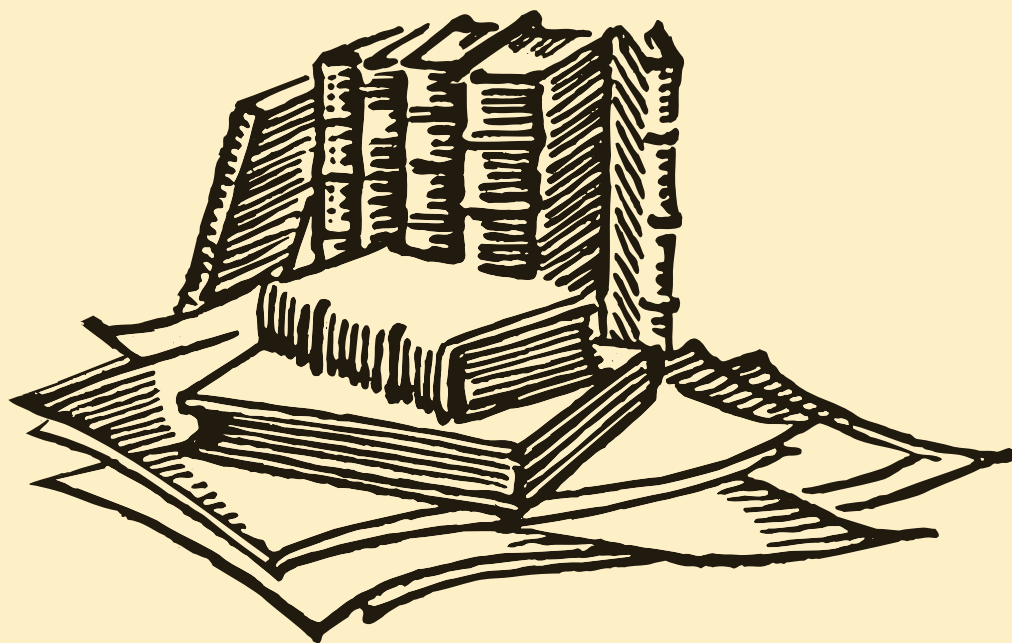
20-årsjubileum

ARR: Regionbibliotek Halland m fl

10–15 augusti, Göteborg

IFLA 2010

IFLA World Library and Information Congress (WLIC) kommer att arrangeras i Göteborg 10–15 Augusti
ARR: IFLA, Svensk Biblioteksforening, KB, Biblioteken i Göteborgsregionen m fl

Inga Biblioteksdagar 2010

MED ANLEDNING AV IFLA i Göteborg 2010 har föreningsstyrelsen beslutat att inte genomföra Biblioteksdagarna 2010. Arrangemanget i Visby blir istället 2011. Föreningens årsmöte nästa år kommer också att förläggas i anslutning till IFLA-konferensen i Göteborg. Kontakta Wiviann Wilhelmsson på föreningens kansli om ni har frågor kring arrangemanget.

FINSK KVALITET OCH DESIGN

1948-2008

60 år →

Libris

www.kiitokori.fi

Bok & Bibliotek
GÖTEBORG BOOK FAIR

**Vi ses på
MÄSSAN!**

KIITOKORI
SPECIAL VEHICLES

KIITOKORI OY
Box 22, FI-47401 Kausala
tel. +358 10 616 1200
fax. +358 10 616 1222
www.kiitokori.fi

● Samarbete uppfyller målen – med FreeLib!

Vi går en spännande framtid till mötes – skolbiblioteket skrivs med största sannolikhet in i skollagen! Detta, i kombination med biblioteksplanernas direktiv, gör FreeLib till ett oslagbart verktyg för samverkansmöjligheter.

Ett modernt skolbibliotek är ett instrument för skolutveckling. Det kan vara både skolans hjärna och hjärta – ett pedagogiskt centrum som genomsyrar skolans arbete.

FreeLib är alltså ett pedagogiskt verktyg, en webbaserad och komplett skolmodul som har tillgång till kommunens kraftfulla bibliotekssystem: BOOK-IT eller LIBRA.SE. FreeLib utvecklas hela tiden med skolans behov för ögonen. Under 2009 är Lunds skolor pilot för att utvärdera Axiell Arenas potential för skolbruk!

Källkritiskt tänkande. I FreeLib söker eleverna information och fakta som de behöver i sitt skolarbete. FreeLib sorterar material från hela skolan – och hela världen. Eleverna kan med hjälp från pedagoger och bibliotekspersonal, med FreeLib som stöd, ges möjlighet att utveckla ett reflekterande förhållande till medierna.

Stimulering av läsutveckling. Genom FreeLib är det lätt för eleverna att hitta såväl skön- som facklitteratur som väcker läsglädje och inspirerar till läsutveckling. I FreeLib är både skol- och kommunbibliotekets böcker sökbara för alla elever och detta främjar också de kulturpolitiska målen.

Samarbete. Med FreeLib uppfyller kommunen en del av biblioteksplanen som säger att samarbete mellan skol- och kommunbibliotek ska stärkas. Ett samarbete ger tillgång till ett varierat utbud och varierade lärmiljöer.

Välkommen till det stadigt växande FreeLib-gänget! Totalt 59 kommuner arbetar nu med systemet och de senaste kunderna finner vi i Huddinge, Hudiksvall, Kalix, Kiruna, Lidingö, Västerås och Östersund.